

דוחות כספיים ביניים ליום 30 בספטמבר 2011

דוחות כספיים ביניים ליום 30 בספטמבר 2011

פרק א': דוח הדירקטוריון

פרק ב': דוח בדבר אפקטיביות הבקרה הפנימית
על הדיווח הכספי ועל הגילוי

פרק ג': דוחות כספיים

פרק ד': הצגת נתונים כספיים מתוך הדוחות הכספיים
המיוחדים לחברה

פרק א': דוח הדירקטוריון

תוכן עניינים

1	הסברי הדירקטוריון למצב עסקי התאגיד	1
1	1.1 תיאור החברה	1
1	1.2 התפתחויות מאז הדוח השנתי האחרון	1
19	2. נתונים עיקריים מהדוחות הכספיים	19
19	2.1 נתונים מתוך המאזנים המאוחדים	19
20	2.2 נכסים המנוהלים עבור מבוטחים ועמיתים בקבוצה	20
20	2.3 ההון העצמי	20
21	2.4 נתונים מדוחות רווח והפסד המאוחדים	21
22	2.5 נתונים על פרמיות שהורווחו ברוטו	22
23	3. תוצאות הפעילות	23
23	3.1 רווח נקי מתחומי פעילות	23
24	3.2 רווח כולל מתחומי פעילות	24
25	3.3 מידע כספי לפי תחומי הפעילות	25
35	3.4 תזרים מזומנים	35
36	3.5 מקורות מימון	36
36	4. דיווח בדבר חשיפה לסיכוני שוק ודרכי ניהולם	36
36	5. היבטי ממשל תאגידי	36
36	5.1 גילוי בדבר הליך אישור הדוחות הכספיים בחברה	36
37	6. גילוי ייעודי למחזיקי אגרות חוב	37
37	6.1 פרטים בדבר תעודות התחייבות של התאגיד	37
38	7. הוראות גילוי בקשר עם הדיווח הפיננסי של התאגיד	38
38	7.1 דיווח בדבר אומדנים חשבונאיים קריטיים	38
38	8. תהליכי ה-SOX בגופים המוסדיים בקבוצה	38
38	9. אירועים לאחר תאריך המאזן	38
38	9.1 גיוס חוב	38
38	9.2 חלוקת דיבידנד	38
39	9.3 גיוס חוב במנורה מבטחים פנסיה	39
39	9.4 חילופי דח"צ	39

מנורה מבטחים החזקות בע"מ

דוח הדירקטוריון ליום 30 בספטמבר 2011

דוח הדירקטוריון שלהלן סוקר את פעילותה של מנורה מבטחים החזקות בע"מ (להלן: "החברה") לתשעת החודשים שנסתיימו ביום 30 בספטמבר 2011 (להלן: "תקופת הדוח").

דוח הדירקטוריון סוקר את השינויים העיקריים בפעילות החברה בתקופת הדוח. הדוח נערך בהתאם לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומיידיים), התש"ל-1970, ומתוך הנחה שבפני המעיין בו מצוי גם הדוח התקופתי המלא של החברה לשנת 2010 וכן עדכון דוח תיאור עסקי התאגיד בדוח התקופתי לשנת 2010, שפורסם במסגרת הדוח הכספי ליום 31 במרס, 2011.

ביחס לתיאור עסקי המבטחים המאוחדים בדוחות החברה, נערך הדוח בהתאם לתקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (פרטי דין וחשבון), התשנ"ח-1998.

1. הסברי הדירקטוריון למצב עסקי התאגיד

1.1 תיאור החברה

1.1.1 בעלי מניותיה של החברה

החברה הינה חברה ציבורית אשר מניותיה רשומות למסחר בבורסה לניירות ערך בתל אביב. עיקר פעילותה הינה החזקת חברות הפעילות בתחומי הביטוח, הפנסיה, הגמל, הפיננסים והנדל"ן. בעלי מניותיה העיקריים של החברה הינם נידן אסטבלישמנט ופלמס אסטבלישמנט (תאגידים זרים) המוחזקים בנאמנות עבור מר מנחם גורביץ והמחזיקים בכ- 61.86% ממניות החברה. מנכ"ל החברה, מר ארי קלמן, המכהן גם כיו"ר דירקטוריון מנורה מבטחים ביטוח בע"מ (חברה בת של החברה, להלן: "מנורה ביטוח") מחזיק, נכון למועד הדוח, בכ- 2.72% ממניות החברה. יתרת מניות החברה מוחזקות בידי הציבור.

1.1.2 תחומי פעילותה של החברה

לתיאור תחומי הפעילות ראה פרק תיאור עסקי התאגיד בדוח התקופתי לשנת 2010, כפי שעודכן במסגרת הדוח הכספי ליום 31 במרס 2011.

1.2 התפתחויות מאז הדוח השנתי האחרון

1.2.1 גיוס הון - הרחבת סדרה

לאחר תאריך המאזן, בחודש אוקטובר 2011, ביצעה הקבוצה גיוס חוב בהיקף כולל של 300 מיליוני ש"ח, וזאת בשני תהליכים מקבילים - גיוס בחברה בהיקף של 100 מיליוני ש"ח וגיוס באמצעות מנורה מבטחים גיוס הון בע"מ (חברה נכדה של החברה, להלן: "מנורה גיוס הון") בהיקף של 200 מיליוני ש"ח. לפירוט נוסף ראה סעיף 9.1 להלן.

1.2.2 חקירת רשות ניירות ערך - חברה נכדה

במהלך חודש יולי 2011, נעצר ונחקר על ידי רשות ניירות ערך (להלן: "הרשות"), מנכ"ל מנורה מבטחים קרנות נאמנות בע"מ, חברה נכדה של החברה (להלן: "מנורה קרנות"), אשר כיהן גם כמנכ"ל מנורה מבטחים פיננסים בע"מ, חברה בת של החברה (להלן: "מנורה פיננסיים"), בחשד לביצוע עבירות פליליות בתחום שוק ההון.

בהמשך לאמור, וכפי שנמסר ממנורה קרנות, לא ידוע למנורה קרנות על נזק כלשהו שנגרם למחזיקי היחידות בקרנות. אם יתברר כי מחזיקי היחידות נפגעו וככל שנפגעו, מנורה קרנות תדאג לשפוטם. בנוסף, למיטב ידיעת החברה, לחקירה אין כל נגיעה לחברות אחרות בקבוצה העוסקות, בין היתר, בתחום הביטוח, הפנסיה והגמל.

ביום 15 באוגוסט 2011, הודיע מנכ"ל מנורה קרנות על התפטרותו מתפקידו כמנכ"ל מנורה קרנות וכן מכל תפקידיו האחרים בקבוצה. החל מיום 18 בספטמבר 2011 החל מר זיו שמש לכהן כמנכ"ל מנורה קרנות ובמקביל גם כמנכ"ל מנורה פיננסים (חברת האם של מנורה קרנות). ביום 22 באוגוסט 2011, התקבלה בחברה תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית בקשר לאירועים הנ"ל. ראה לעניין זה ביאור 6 לדוח הכספי.

1.2.3 רכישת נכס נדל"ן - חברה בת

בחודש אוגוסט 2011, חתמה מנורה ביטוח, שהינה חברה בת של החברה, על שני הסכמי מכר לפיהם תרכוש נכס מקרקעין ברמת גן, הכולל זכויות בנייה בהיקף של כ- 35 אלפי מ"ר, תמורת כ- 136 מיליוני ש"ח, בתוספת הפרשי הצמדה למדד, מע"מ והוצאות עסקה נלוות. כוונת מנורה ביטוח להקים מבנה משרדים בעיקר לשימוש עצמי ולשימוש תאגידי נוספים בקבוצה. על פי אומדן ראשוני עלות הקמת מבנה המשרדים מוערכת בכ- 285 מיליוני ש"ח נוספים. יצוין, כי ביום 27 באוקטובר 2011 התקיים תנאי מתלה שנקבע בהסכמי המכר הנ"ל ובהתאם נכנסו הסכמים אלה לתוקף מלא.

1.2.4 חידוש פוליסת ביטוח אחריות דירקטורים ונושאי משרה

בחודש אוגוסט 2011, חודשו פוליסות ביטוח אחריות דירקטורים ונושאי משרה (D&O) של החברה והחברות הבנות בקבוצה - עד ליום 31 ביולי, 2012, בגבול אחריות כולל של 75 מיליוני דולר למקרה ולתקופה. גבול האחריות של הפוליסות מורכב מרובד כיסוי בסיסי לחברה, למנורה ביטוח, למנורה מבטחים פנסיה ולמנורה מבטחים פיננסיים ולחברות הבנות של כל אחת מהן (להלן: "החטיבות") בגבול אחריות של 15 מיליוני דולר, ומרובדי כיסוי נוספים במסגרת שתי פוליסות "מטריה", לכלל החברות בקבוצה, בגבול אחריות כולל של 60 מיליוני דולר. בחודש אוקטובר 2011, אישרה האסיפה הכללית של החברה את חידוש הפוליסות הנ"ל בקבוצה, לרבות עסקת מסגרת לחידוש הפוליסות למשך 3 השנים הבאות, ובכלל זה לבעל השליטה וקרוביו.

1.2.5 מנורה מבטחים נדל"ן - הגדלת מסגרת אשראי

בהמשך למסגרת אשראי קודמת למנורה מבטחים נדל"ן, חברה בת של החברה, בסך כולל של 60 מיליוני דולר לטובת השקעות במיזמי נדל"ן שונים, קרנות השקעה בנדל"ן ובפרויקטים לפיתוח אנרגיה סולארית בחו"ל ("השקעות בנדל"ן"), אישר דירקטוריון החברה, בחודש פברואר 2011, הגדלת מסגרת השקעה במנורה מבטחים נדל"ן, בהיקף של עד 14 מיליוני יורו נוספים, לטובת המשך פיתוח השקעות בנדל"ן, קיימות וחדשות. נכון ליום 30 בספטמבר 2011, נוצל מתוך מסגרת האשראי הכוללת סך של כ- 221 מיליוני ש"ח, ונכון למועד אישור הדוחות יתרת מסגרת האשראי הבלתי מנוצלת עומדת על סך של כ- 74 מיליוני ש"ח.

1.2.6 רכישת נכס באמצעות חברה בת

ביום 29 במרס 2011 חתמה מנורה ביטוח על הסכם לרכישת מלוא (100%) המניות הנכללות בהון המניות המונפק והנפרע של הבנק לפיתוח התעשייה בישראל בע"מ (להלן: "הבנק"). סכום התמורה המוערך בגין מניות הבנק הינו כ- 338 מיליוני ש"ח. בנוסף, מנורה ביטוח תהא זכאית להפחתת התמורה אם בחלוף תקופה מוסכמת לא יגבה הבנק את כל או חלק מההלוואות הנכללות בתיק האשראי של הבנק, בכפוף לתנאים שונים שנקבעו בהסכם הרכישה. עוד יצוין, כי ההסכם מותנה בתנאים מתלים שונים, ובין היתר, קבלת אישורים רגולטורים על פי הוראות הדין כמו גם קבלת אישור רשות המסים (Ruling), בין היתר, בקשר למיזוג הבנק עם מנורה ביטוח וכן בקבלת אישור בית המשפט המוסמך למיזוג. נכון לתאריך הדוח, התקבלו כל האישורים הרגולטוריים ובכלל זה אישור בית המשפט למיזוג, אך טרם התקבל אישור רשות המסים.

1.2.7 מיזם בחו"ל

ביום 24 במרס 2011, אישר דירקטוריון החברה כניסה למשא ומתן עם ביטוח ישיר השקעות פיננסיות בע"מ על הצטרפות למיזם להקמת חברה לביטוח ישיר בברזיל (להלן: "המיזם" או "החברה המשותפת"). היקף ההשקעה הצפוי במיזם עומד על כ- 400 מיליוני ריאל ברזילאי (כ- 890 מיליוני ש"ח) כאשר לחברה הוצע להצטרף בשיעור החזקה של כ-

15% מהון החברה המשותפת. ביום 30 באוגוסט 2011 הודיעה החברה כי המגעים בדבר השקעה במיזם הסתיימו מבלי שהתגבשו לכדי הסכם מחייב.

1.2.8 הליכים משפטיים

לעניין התפתחויות בדבר חשיפה לתובענות ייצוגיות ולאישור תובענות שהוגשו כנגד החברה, החברות המאוחדות מנורה ביטוח, ושומרה חברה לביטוח בע"מ (להלן: "שומרה") כייצוגיות, ראה באור 6 לדוחות הכספיים.

1.2.9 מגבלות ופיקוח על עסקי התאגיד

1.2.9.1 כללי

- בחודש נובמבר 2011 פרסם המפקח טיוטת חוזר שעניינה הוראות לעניין השקעת גופים מוסדיים באיגרות חוב לא ממשלתיות- תיקון. טיוטת החוזר פורסמה בהמשך לחוזר המפקח מחודש יולי 2010, אשר עניינו הוראות לעניין השקעות גופים מוסדיים באיגרות חוב לא ממשלתיות ועל רקע הצורך להגביר את רמת הוודאות בקרב הגופים המוסדיים ובקרב המנפיקים באשר להוראות אשר ראוי שיכללו בשטרי הנאמנות של איגרות חוב לא ממשלתיות. טיוטת החוזר כוללת למעשה נספח המכיל מספר הוראות חוזיות מוצעות ודגשים לניסוחן, אשר ראוי כי ישמשו אבני דרך בבחינת הסדרים משפטיים בתנאי איגרות חוב, ושעל גופים מוסדיים לשקול לאמצן בעת בחינת השקעה באיגרת חוב מסוימת. בכלל ההוראות האמורות נכללות הוראות בדבר מעמד איגרות החוב (בכירות, מובטחות ושאינם בכירות), מגבלות על נטילת חוב פיננסי נוסף על ידי המנפיק ועל שעבוד נכסי המנפיק, אמות מידה פיננסיות, מגבלות על חלוקה ועסקאות עם בעלי שליטה, הוראות בדבר דירוג איגרות החוב והתאמת תנאי איגרות החוב בעת ידירת דירוג וכן הוראות לעניין עילות העמדה לפירעון מיידי. כמו כן, כוללת טיוטת הוראות הוראות נציגות דחופה ובכלל זה מינויה, תקופה כהונתה וסמכותה.

- בחודש נובמבר 2011 פורסם תזכיר חוק לשינוי חברתי כלכלי (תיקוני חקיקה) (מסים) התשע"ב-2011. התזכיר מיועד להביא ליישומן של המלצות הועדה לשינוי חברתי כלכלי ("ועדת טרכטנברג") בכל הנוגע למסים. במסגרת התזכיר מוצע, בין היתר, לבטל, החל משנת 2012, את מתווה ההפחתה של שיעורי מס החברות, ולהעלות את מס החברות בשנת 2012 לשיעור של 25%. ככל שההעלאה המוצעת של שיעור מס החברות בשנת 2012 תתקבל, יועלו בהתאמה גם שיעור המס על רווח הון ריאלי ושיעור המס של השבח הריאלי. לעניין השפעת תזכיר החוק על החברה ראה באור 8' לדוחות הכספיים.

- בחודש נובמבר 2011 פרסם המפקח חוזר שעניינו רשימת נכסי הנוסטרו של גופים מוסדיים ברמת הנכס הבודד. החוזר מחייב גופים מוסדיים לדווח, אחת לרבעון, על נכסי הנוסטרו שלהם ברמת הנכס הבודד, במתכונת המפורטת בנספח לחוזר. על הגוף המוסדי להגיש את הדיווח עד 7 ימי עסקים מהמועד האחרון לפרסום הדוחות הכספיים הרבעוניים. מועד התחילה של החוזר ביחס לחברות מנהלות הינו מהדיווח השנתי לשנת 2012 ואילך.

- בחודש אוקטובר 2011 פרסם המפקח מכתב למנהלי חברות הביטוח שעניינו מעקב וניהול הון עצמי. על פי המכתב, לאור התנודתיות בשווקים הפיננסיים ולצורך בחינה ומעקב שוטפים על אופן ניהול ההון העצמי, חברות הביטוח ישלחו דיווח חודשי על מצב אומדן ההון עד לתאריך 17 לכל חודש בגין החודש הקודם. דיווח ראשון ישלח ביום 17 בנובמבר 2011, בגין נתוני חודש אוקטובר 2011. במענה לפניית חברות הביטוח הודיע המפקח שהדיווח הראשון ידחה כך שיוגש שני ימי עסקים ממועד אישור הדוחות הכספיים ובכל מקרה לא יאוחר מיום 30 בנובמבר 2011.

- בחודש אוקטובר 2011 פרסם המפקח טיוטת מכתב למנהלי חברות הביטוח שעניינה חלוקת דיבידנד על ידי חברת ביטוח. על פי הטיוטה, לאור התנודתיות בשווקים הפיננסיים, המפקח הודיע על הארכת תוקף ההגבלה על חלוקת דיבידנד, על פיה, המפקח לא יאשר חלוקת דיבידנד אלא בהתקיים התנאים המפורטים במכתב ובפרט שלחברה יחס הון עצמי מוכר להון עצמי נדרש, לאחר ביצוע החלוקה, בשיעור של 105% לפחות. הודעה על חלוקת דיבידנד במקרה בו לאחר ביצוע החלוקה לחברה יחס

הון עצמי מוכר להון עצמי נדרש בשיעור של 115% לפחות, לא תחייב קבלת אישור המפקח.

- בחודש ספטמבר 2011 פרסם המפקח את **טיוטת קודקס הרגולציה האזרחית**. הטיוטה פורסמה על רקע תהליך של בחינה וארגון הוראות הרגולציה הנוגעות לגורמים המפוקחים על ידי אגף שוק ההון, ביטוח וחשכון במשרד האוצר. מטרת התהליך היא יצירת ספר רגולציה סדור ומקיף, אשר יסייע בהתמצאות בהנחיות השונות ויקל על עבודת הגורמים המפוקחים. הקודקס אמור להיות מורכב משני חלקים - אחד לגופים מוסדיים ואחר לסוכני ביטוח אשר כל אחד מהם יורכב מארבעה פרקים - (1) מקורות הסמכות המסמיכים את המפקח לקבוע את הוראות החוזרים השלובים בקודקס; (2) הגדרות; (3) כלל ההוראות החלות על גורמים מפוקחים; (4) נספחים. בשלב זה פרסם המפקח מספר טיוטות לעניין הקודקס אשר הופצו להערות הציבור ובניהן: (1) תוכן העניינים המוצע הנוגע לחלק הגופים המוסדיים; (2) הגדרות רלוונטיות; (3) טיוטת חוזר אחיד לגופים מוסדיים בתחום השקעות; ורשימת חוזרי המקור עליהן נבנתה הטיוטה האמורה; (4) טיוטת חוזר אחיד לגופים מוסדיים בתחום ביטוח כללי ורשימת חוזרי המקור עליהן נבנתה הטיוטה האמורה; (5) נספחים הקשורים לטיוטות האמורות לעיל; (6) קובץ מקורות סמכות לרגולציה החלה על גופים מוסדיים.

- בחודש אוגוסט 2011 פרסם המפקח הנחיה בדבר **השקעות גופים מוסדיים באירלנד**, לפיה, על רקע הכוונה לעגן בתקנות ההשקעה אפשרות לגופים מוסדיים להשקיע במדינות זרות בעלות דירוג BBB- ומעלה או במדינות הנכללות בארגון ה-OECD מאשר המפקח כי במהלך ששת החודשים הבאים לא יראו בהחזקה בהשקעות באירלנד כהחזקות העומדות בניגוד לתקנות מס הכנסה (כללים לאישור ולניהול קופות גמל), התשכ"ד-1964 ולתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (דרכי השקעת ההון והקרנות של מבטח וניהול התחייבויותיו), התשס"א-2001.

- בחודש אוגוסט 2011 פרסם המפקח חוזר שעניינו **שירות ללקוחות גופים מוסדיים**. מטרת החוזר, לקבוע אמנת שירות שתבטיח רמת שירות נאותה שמספק גוף מוסדי ללקוחותיו. על פי עיקרי הוראות החוזר, על הנהלת הגוף המוסדי לקבוע אמנת שירות אשר תכלול מדדי רמת שירות תוך התייחסות לאמצעי ההתקשרות של לקוחות; הגוף המוסדי יקבע עבור כל סוג של נותן שירות כללים ביחס לרמת המקצועיות הנדרשת ממנו לצורך מתן השירות; גוף מוסדי ימנה מבין עובדיו הבכירים ממונה שירות לקוחות אשר ידווח למנכ"ל; דירקטוריון הגוף המוסדי יקבע את מדיניות מתן השירות. תחילתן של הוראות החוזר נקבעה ליום 1 בינואר 2012, למעט הוראות מסוימות, ובניהן - מינוי ממונה שירות לקוחות והגדרת תפקידיו וכן קביעת המדיניות ודיון בהיערכות הגוף המוסדי ליישום החוזר על ידי הדירקטוריון, אשר החוזר מורה כי יושלמו עד ליום 30 ביוני 2012.

- בהמשך לפרסום חוק ייעול הליכי האכיפה ברשות ניירות ערך (תיקוני חקיקה), **התשע"א-2011**, בחודש ינואר 2011, במסגרתו תוקנו חוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968 ("חוק ניירות ערך"), חוק השקעות משותפות בנאמנות, התשנ"ד-1994 ("חוק השקעות משותפות") וחוק הסדרת העיסוק בייעוץ השקעות, בשיווק השקעות ובניהול תיקי השקעות, התשנ"ה-1995 ("חוק הייעוץ"), פרסמה רשות ניירות ערך, בחודש אוגוסט 2011, **קריטריונים להכרה בתכנית אכיפה פנימית בתחום ניירות הערך וניהול ההשקעות (להלן: "מסמך הרשות")**. תכנית האכיפה הפנימית הינה מנגנון וולונטרי אותו מאמץ ומיישם תאגיד באופן שוטף כדי למנוע עבירות והפרות וכדי לוודא ציות של התאגידים ויחידים בו להוראות חוק ניירות ערך, חוק השקעות משותפות, וחוק הייעוץ. על פי הנזכר במסמך הרשות, תכנית אכיפה פנימית יעילה היא תכנית המותאמת לתאגיד ולנסיבותיו הייחודיות וקיומה יביא להטמעת הדין ולציות לו, הלכה למעשה. על כן, על התאגיד לבדוק ולוודא כי התכנית אותה אימץ נותנת מענה לסיכונים האפשריים להפרת החוקים הנ"ל, לפי העניין. על התאגיד לערוך תהליך התאמה, למשל על דרך של עריכת סקר ציות, הכולל הבנה ומיפוי דרישות הדין הרלוונטיות לחברה, איתור סיכונים וכשלים אפשריים בתחום דיני ניירות ערך, בדיקת ההסדרים הקיימים בתאגיד לרבות בחינת הבקורות ואיתור פערים בין הבקורות הרצויים ולבין אלו הקיימות ודירוג סיכונים. בהמשך לסקר הציות, על התאגיד לקבוע נוהל או נהלים פנימיים המתאימים למבנה

החברה, למאפייניה הייחודים ובייחוד ביחס לסיכונים אשר אותרו. בין היתר, על התאגיד למנות ממונה אכיפה אשר יהיה אחראי על יישום תכנית האכיפה.

- בחודש אוגוסט 2011 חוקק חוק הגברת האכיפה בשוק ההון (תיקוני חקיקה), התשע"א-2011 (להלן: "החוק"). בהתאם, תוקנו הוראות חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981 (להלן: "חוק הפיקוח על הביטוח"), חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל), התשס"ה-2005 (להלן: "חוק הפיקוח על קופות גמל") וחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ייעוץ, שיווק ומערכת סליקה פנסיוניים), התשס"ה-2005. החוק מקנה, בין היתר, למפקח ו/או לממונה (להלן: "הממונה") סמכויות פיקוח וביורור מנהלי (חלקן בכפוף לצו שיפוטי) בקשר להפרות שונות של החוקים הנ"ל ובכלל זה, סמכות לקבלת ידיעות ומסמכים, סמכות הזמנה לתשאול, סמכות כניסה לחצרים ותפיסת מסמכים לרבות חומר מחשב ומתן צו להפסקת או מניעת עיסוק בלא רישיון וזאת, בין היתר, באמצעות מוסמכי פיקוח מטעמו. בנוסף, קובע החוק סמכות להטלת עיצום כספי בגין הפרות שונות של החוקים הנ"ל (סמכות שבעיקרה הייתה קיימת גם עובר לחקיקת החוק) תוך הגדלת סכומי העיצום הכספי ותוך קביעת אפשרות לסנקציה חליפית של התחייבות להימנע מהפרה או קביעת עיצום על תנאי ותוך פירוט ההליכים בקשר להטלת עיצום כספי ושיקול הדעת להפחתתו. בנוסף, נקבעה בחוק חובת פיקוח של מנכ"ל או שותף בתאגיד מפוקח תוך קביעת חזקת הפרה של חובת הפיקוח בהתקיים הפרה של הוראות כאמור ותוך סמכות להטיל עיצום כספי, למעט אם וככל שנקבעו נהלים מספקים למניעת הפרות ("תכנית אכיפה"). כמו-כן, נקבע איסור שיפוי וביטוח לאדם בגין עיצום כספי בשל הפרות כאמור לעיל. תחילתן של הוראות חוק הפיקוח על הביטוח וחוק קופות גמל לעניין עיצומים כספיים, נקבעה לשנה מיום פרסום החוק ברשומות. ההוראות הכלולות בחוק עלולות להוביל בעתיד להגברת השימוש באמצעי האכיפה שנקבעו בו כלפי הגופים המפוקחים (הגופים המוסדיים וסוכני הביטוח) ולהגדלת סכומי העיצום הכספי אותם יטיל המפקח אם וככל שיקבע כי הפרו את הוראות החוק הנ"ל.

- בחודש אוגוסט 2011 פרסם המפקח חוזר שעניינו הרכב הון עצמי מוכר של מבטח. מטרת חוזר זה הינה קביעת כללים ועקרונות להרכב הון עצמי מוכר של מבטח ולמאפייני רכיביו, וכן מסגרת עקרונית להכרה ברכיבי הון שונים ולסיווגם לרובדי הון שונים. לשם הבטחת ייעודו של ההון העצמי של מבטח, ישנה חשיבות בקביעת הרכבו ובקביעת תכונותיהם ומאפייניהם הבסיסיים של רכיביו השונים, ובכלל זה: (א). מידת הנדחות של רכיב הון או של מכשיר הון ביחס להתחייבויותיו של המבטח וביחס לרכיבי הון ומכשירי הון אחרים. (ב). מידת יכולת ספיגת ההפסדים הגלומה ברכיב הון או במכשיר הון. דהיינו, המידה שבה רכיב ההון או מכשיר ההון מאפשר למבטח להיפרע מהתחייבויותיו באירועי משבר, ולהמשיך להתקיים כעסק חי. (ג). מידת קביעותו של רכיב הון או של מכשיר הון. דהיינו, משך חיי הרכיב או המכשיר עד למועד פירעונו (אם קיים). (ד). קיומם של תנאים ומגבלות נוספים במכשיר ההון העלולים לפגוע ביכולתו של המבטח להתנהל בזירות או להגביל את יכולתו להנפיק הון נוסף. בחוזר הוגדרו רבדי ההון השונים לסוגיהם תוך התייחסות למכשירי הון מורכבים בכל רובד והתנאים להכרה בהם וכן שיעורים מזעריים ומרביים של הרבדים השונים. בנוסף, נקבעה בחוזר הוראת שעה לעניין הרכב ההון העצמי של מבטח עד ליישומה של דירקטיבת II Solvency. תחילתן של הוראות החוזר הינה לדוחות הכספיים לתקופה שהסתיימה ב-30 בספטמבר 2011.

- בחודש אוגוסט 2011 פרסם חוק החברות (תיקון מס' 17) (ממשל תאגידי בחברות אגרות חוב), התשע"א-2011, (להלן: "תיקון 17"). בהתאם לתיקון 17, חברות אג"ח פרטיות, תהיינה כפופות לכללי ממשל תאגידי הדומים לאלה החלים על חברות ציבוריות, בשינויים המחויבים. הכללים העיקריים שיחולו לעניין זה על חברות אג"ח הינם, בין היתר: (א). חובת מינוי לפחות שני דירקטורים חיצוניים (ב). חובה למנות ועדת ביקורת ומבקר פנים. (ג). חובה למנות יו"ר דירקטוריון ומנכ"ל וכן מגבלה בדבר איסור כהונה כפולה בתפקיד יו"ר הדירקטוריון והמנהל הכללי או מי שכפוף לו, אלא לתקופה שלא תעלה על 3 שנים ובאישור וועדת הביקורת. (ד). הגבלות על מינוי כדירקטור חליף מי שמכהן בנושא משרה בחברה וכן הגבלות לעניין מינויים של דירקטורים ונושאי משרה שמינויים הוגבל בידי ועדת אכיפה מנהלית לפי חוק ניירות ערך. (ה). כפיפות בעלי שליטה בחברת אג"ח לחובת גילוי בעסקה עם בעל עניין, חובת

ההגנות וכללי אישור עסקאות חריגות של החברה עימם או עם קרובו. תחילת התיקונים לחוק ביחס לממשל התאגידי החל על חברות אג"ח תהיה חצי שנה ממועד הפרסום ברשומות, למעט ביחס להוראות מסוימות, לגביהם התחילה תהיה 60 ימים ממועד הפרסום ברשומות או ממועד הפרסום ברשומות, לפי העניין. בהמשך לאמור, בחודש נובמבר 2011, הופצו טיוטות תקנות להחרגת חברות אג"ח, שמתקיימים בהם התנאים המנויים בטיטות (אשר מנורה גיוס הון צפויה לענות עליהם), מתחולת חלק מהוראות תיקון 17 האמור, ובפרט לעניין חובת מינוי דחצי"ם, מינוי ועדת ביקורת והקלות לעניין אישור עסקאות בעלי עניין, וזאת מתוקף סעיף 365א לחוק החברות, התשנ"ט-1999 (להלן: "התקנות המחריגות").

- בחודש יולי 2011 פורסם תיקון לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומיידיים) (תיקון מס' 2), התשע"א-2011, בדבר הערכת אפקטיביות הבקרה הפנימית והצהרת המנהלים. במסגרת הדוח הרבעוני נדרשים ההנהלה והדירקטוריון לציין האם במהלך תקופת הדיווח הובא לידיעתם אירוע או עניין שיש בו כדי לשנות את מסקנתם בקשר עם אפקטיביות הבקרה הפנימית, כפי שהוערכה בדוח השנתי או הרבעוני הקודם. עוד נקבע, כי תאגיד המאחד תאגיד בנקאי או גוף מוסדי רשאי לכלול התייחסות לאפקטיביות הבקרה הפנימית לפי המתכונת הקבועה בדין האחר החל על אותם תאגידים. התיקון האמור מעגן הנחיה קודמת של הרשות לניירות ערך לעניין זה.

- בחודש יולי 2011 פרסמו המפקח ורשות ניירות ערך טיוטת חוזר והנחיה (בהתאמה) בדבר סיכונים הכרוכים בהתקשרות עם גורמים מוכרזים ברשימות בינלאומיות כמסייעים לתוכנית הגרעין של איראן והתוכניות הנלוות לה. כמו כן, פרסם המפקח טיוטת תקנות אישור השקעה בתאגידים המקיימים קשר עסקי עם איראן (רשימת תאגידים וסדרי עבודת וועדת היישום), התשע"א-2011. על פי הטיטות, בהמשך להחלטת ממשלה מיום 17.4.2011, העוסקת בקידום צעדים במסגרת המאבק בתוכנית הגרעין של איראן והתוכניות הנלוות לה, על דירקטוריון גוף מוסדי ומנהל קרן נאמנות לקבוע מדיניות לטיפול בסיכונים הכרוכים בהתקשרות עם גורמים הקשורים לתוכנית הגרעין של איראן ולבחון את רמת החשיפה הקיימת של התאגיד או הגוף המוסדי, לפי העניין, לגורמים אלו. מדיניות זו תכלול התייחסות לבקורות ולבדיקות נאותות לאיתור גורמים המנויים ברשימות המפורטות בטיטות. הוראות הטיטות צפויות לחול על כלל הגופים המוסדיים בישראל וקרנות הנאמנות (לפי העניין). כמו כן, תאגיד מדווח יידרש לכלול בדוח התקופתי גילוי אודות הסיכונים והמגבלות אשר התאגיד חשוף להם, במישרין או בעקיפין, עם איראן או עם האויב, לרבות מכוח הוראות הדין, ואשר יש להם או עשויה להיות להם השפעה מהותית על התאגיד.

- בחודש יוני 2011 פרסמה הרשות לניירות ערך הצעת מתווה חקיקה להערות הציבור במסגרת פרויקט שיפור הדוחות. כחלק מפרויקט שיפור הדוחות, בוחנת הרשות היבטים שונים הקשורים בדיווח על עסקי התאגיד במסגרת תשקיף ובדוחות התקופתיים והרבעוניים, ואת אופן יישומו של מודל הדיווח על ידי התאגידים המדווחים. על מנת לפשט הדוחות, מציע מתווה החקיקה לשפר את הרלוונטיות של הדוחות וליתן מענה אפקטיבי לדרישות המידע בהם, על ידי ריכוז דרישות הגילוי בעלות תכלית זהה או דומה, במקום אחד, כך שלאחר השלמת הפרויקט, יהא מורכב הדוח התקופתי מארבעה דוחות - הדוחות הכספיים, דוח הדירקטוריון (ובשמו החדש - "דוח דיון וניתוח של ההנהלה" להלן: "דוח ההנהלה"), דוח תיאור עסקי התאגיד (הכולל פרק מימון ונזילות ופרק סיכונים) ודוח ממשל תאגידי. עיקרי השינויים במתווה המוצע בדוח הדירקטוריון, אשר תכליתם מתן התייחסות מנוקדת מבט ההנהלה למצב ענייני התאגיד באים לידי ביטוי בכמה היבטים - דוח ההנהלה יאושר על ידי הדירקטוריון ויחתם בשם התאגיד גם ע"י מקבל ההחלטות התפעוליות הראשי; כל פריטי הגילוי שאינם בגדר הסברי ההנהלה למצב עסקי התאגיד יועברו (בכפוף להתאמות) מדוח ההנהלה לפרקים אחרים בדוח התקופתי. במקביל, יועברו אל דוח ההנהלה דרישות מידע עיקריות המבוססות על הערכות ההנהלה או מהוות חלק מן התוכנית העסקית של התאגיד, כגון הגילוי לגבי אסטרטגיה, יעדים, צפי להתפתחות בשנה הקרובה ומגמות אחרות וכן התפתחות בסביבה הכלכלית; התאגידים יידרשו לכלול במפורש בדוח ההנהלה התייחסות למידע תחזיתי שניתן בעבר בהתייחס לשנת הדיווח; כמו כן, תאגידים מדווחים אשר יכללו הערכות ותחזיות רווח יידרשו לוודא כי מידע זה מבוסס, וזאת באמצעות בקרת ר"ח מבקר.

- בחודש אפריל 2011 פרסמה רשות ניירות ערך טיוטה, להערות הציבור, במסגרתה מוצע להמליץ לשר האוצר להתקין את תקנות ניירות ערך (פרטי התשקיף וטיוטת התשקיף מבנה וצורה) (תיקון), התשע"א-2011. במסגרת הטייטה מוצע לבטל את החריג הקבוע בתקנה 51 לתקנות ניירות ערך (פרטי התשקיף וטיוטת התשקיף - מבנה וצורה), התשכ"ט-1969 ("תקנות פרטי תשקיף"), המאפשר לתאגידים מפוקחים ומדורגים בדרגת השקעה (בנקים וחברות ביטוח), המגייסים הון באמצעות חברות ייעודיות שנועדו למטרה זו בלבד, להימנע ממתן פרטים בתשקיף ביחס לתאגיד המפוקח. בהתאם להצעה, ביטול החריג האמור נועד לבטל את היתרון שניתן לתאגידים המפוקחים ביחס לתאגידים אחרים וזאת במטרה לספק למשקיעים את המידע המלא, לאור העובדה כי גם תאגידים מפוקחים עלולים להיקלע למצבי חדלות פירעון בעיתות משבר, כי רמת הסיכון של כלל התאגידים המפוקחים אינה בהכרח זהה וכי דירוג החברה אינו תחליף לשיקול דעת המשקיע ואינו מבטיח בהכרח דירוג נאות של סיכון האשראי. ביטול הסייג הקבוע בתקנה 51 לתקנות פרטי התשקיף, אם וככל שיתקבל, יחייב את מנורה גיוס הון, חברה בת של מנורה ביטוח, בהרחבת דיווחיה לציבור. החברה בוחנת את הוראות הטייטה ואינה יכולה בשלב זה להעריך את מלוא השלכותיה, בין היתר, מאחר שאין ודאות לגבי הנוסח הסופי של תיקון החקיקה המוצע, אם וככל שיאומץ כדין מחייב.

- בחודש מרס 2011, פורסם תיקון מס' 16 לחוק החברות, התשנ"ט-1999 (להלן: "התיקון לחוק"). חלק אחד של התיקון לחוק מהווה יישום של מסקנות והמלצות ועדת גושן לבחינת קוד ממשל תאגידי וכולל רשימת נורמות מומלצות בתחום הממשל התאגידי, בין היתר, בקשר עם הרכב הדירקטוריון, עבודת הדירקטוריון, עבודת ועדת הביקורת, הליך מינוי דירקטורים חיצוניים ועוד, שהחברה יכולה לשקול אם לאמץ אם לאו.

בנוסף, נקבעו בתיקון לחוק הוראות מנדטוריות בשורה של נושאים הנוגעים לדירקטוריון ועבודתו, לועדת הביקורת ועבודתה, ובין היתר, הרכבם, הרוב הנדרש למינוי דירקטור חיצוני, חובת דיון בנושאים מסוימים, מגבלות הנוגעות למינוי דירקטורים חיצוניים, שינוי הרוב הנדרש לעסקאות עם בעלי שליטה ועוד. כמו-כן, הוסמכה רשות ניירות ערך להטיל עיצומים כספיים על יחיד/תאגיד במקרים המנויים בתיקון לחוק.

1.2.9.2 ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח

- בחודש נובמבר 2011 פרסם המפקח טיוטת תיקון הוראות חוזר לעניין השקעות גופים מוסדיים באיגרות חוב לא ממשלתיות. הטייטה מציעה לתקן את חוזר גופים מוסדיים 2010-9-3 ("חוזר חודק") ולהוסיף לו נספח ובו תניות חוזיות לדוגמה אשר ראוי שייכללו בשטר נאמנות ודגשים לניסוחן, וכן דוגמה למבנה של "תמצית תניות" אשר ראוי שגוף מוסדי יקבל מהחברה המנפיקה במסגרת מסמכי ההנפקה, אשר יאפשר לגוף המוסדי להעריך באופן יעיל את היקף ההגנות המוקנות לו.

- בחודש אוקטובר 2011 פורסמה טיוטה שנייה של תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (דמי עמילות), התשע"א-2011 (להלן: "טיוטת תקנות דמי עמילות"). מטרת הטייטה הינה לפקח על שני סוגי דמי עמילות המשולמים לבעל רישיון, יועץ פנסיוני (כהגדרתם בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ייעוץ, שיווק ומערכת סליקה פנסיוניים), תשס"ה-2005, וסוכן ביטוח (כהגדרתו בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981, (להלן: "חוק הפיקוח על הביטוח") - תשלום דמי עמילות, לפי הגדרתם בחוק הפיקוח על הביטוח (להלן: "דמי עמילות") וכן עמלת שירות, שהינה דמי עמילות שאינם משולמים בשל עמידה ביעד מכירות (להלן: "דמי עמילות שוטפים" או "עמלת שירות"). על פי הטייטה, עמלת שירות תשלום לסוכן הביטוח, באמצעות תשלום כספי ובמישרין. כמו כן, על פי הטייטה, לא ישולמו דמי עמילות בשל עמידה ביעד מכירות, אלא אם נתקיימו כל אלה; (א) יעד המכירות הוא אינו בשל פעולת שיווק של מוצר ביטוח מסוים; (ב) יעד המכירות נבחן ביחס לתקופה של שנה או יותר; (ג) דמי עמילות בשל עמידה ביעד מכירות מסוים, לגבי מוצר ביטוח שאינו מוצר פנסיוני, יכול שישולמו באמצעות שכר, עמלה, השתתפות בהוצאות או בכל דרך אחרת ובלבד שסוכן הביטוח העביר לידי המבוטח גילוי נאות אודות דמי העמילות שישולמו לו או ביחס למוצר ביטוח שהוא לא מוצר פנסיוני התשלום לסוכן יהיה רק באמצעות תשלום כספי המושלם לו במישרין. עוד קובעת הטייטה, בין היתר, תנאים ומגבלות על גובה דמי

עמילות, ובין היתר קובעת כי, סך דמי העמילות שישולמו לסוכן ביטוח על ידי גוף מוסדי במהלך כל שנים עשר חודשים בתקופה של חמש שנים ממועד הצירוף, לבין סך דמי העמילות המשולמים לסוכן הביטוח במהלך שניים עשר החודשים בחלוף מועד הצירוף, לא יפחת משיעור של 40%. כן נקבע כי לא ישולמו דמי עמילות בשל מוצר ביטוחי, ליותר מבעל רישיון אחד, בשל אותה תקופה אלא אם מדובר בטיפול משותף של אותם בעלי רישיון ולפי הסכם שהוסכם בו על חלוקת דמי העמילות ביניהם. לטיוטת התקנות, ככל שתתקבל, השלכות אפשריות על מודל התגמול והתמרוץ של סוכני הביטוח תוך פריסת התגמול לסוכנים לאורך חיי המוצר על חשבון צמצום התגמול בתקופה הראשונה לאחר צירוף הלקוח. בנוסף, העדר יכולת לשלם עמלות היקף מוגדלות בשנת המכירה הראשונה עלולה להביא לירידה בהיקף המכירות של מוצרים אשר עלות המכירה שלהם אצל הסוכן גבוהה יותר וכן ליצור קשיים מימוניים אצל הגורמים המפיצים וכפועל יוצא להביא לדחיקת סוכנים קטנים מהענף.

המידע בכל הקשור להשלכות האפשריות של טיוטת תקנות דמי עמילות, הינו מידע צופה פני עתיד המתבסס על הערכות והנחות של הקבוצה. נכון למועד פרסום הדוח ולאור העובדה שמדובר בטיטות תקנות בלבד, היישום בפועל עשוי להיות שונה באופן מהותי מזה שנחזה והוא תלוי, בין היתר, בנוסח הסופי של התקנות ובהתנהגות הגורמים השונים בענף הנוגעים לעניין.

- בחודש ספטמבר 2011, פרסם המפקח טיוטת נוהל הגשת בקשות למיזוג קופות גמל או למיזוג מסלולי השקעה לאישור הממונה וטיטות חוזר יידוע עמיתים אודות מיזוג קופות גמל. על פי הטיטות, על החברה המנהלת לשלוח הודעה בדואר לכל אחד מעמיתי הקופה המתמזגת, לפחות 45 ימים ולא יותר משישה חודשים לפני מועד ביצוע המיזוג. נוסח ההודעה יכלול, בין היתר, התייחסות לנסיבות שבשלהן החברה ממזגת את הקופות, מועד משוער לביצוע המיזוג ומדיניות ההשקעה הצפויה לאחר המיזוג. כמו כן, על החברה המנהלת לשלוח הודעה לכלל העמיתים בקופה הממזגת לאחר בצוע המיזוג, בה יפורטו, בין היתר, המועד בו הושלם המיזוג, הנסיבות בשלהן מוזגו הקופות ומידע אודות זכותו של כל עמית להעביר את כספיו מכל קופת גמל לכל קופת גמל אחרת, בכפוף להוראות הדין.

- בחודש אוגוסט 2011, פורסמה טיוטה שנייה של חוזר בדבר כללי השקעה החלים על חברות מנהלות ומבטחים, וכן טיוטה שנייה לתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (כללי השקעה החלים על חברות מנהלות ומבטחים), התשע"א-2011. מטרת טיוטת התקנות הינה להחיל כללי השקעה אחידים על מוצרי החיסכון הפנסיוני ובכללם קופות גמל, קרנות פנסיה ופוליסות משתתפות ברווחים. התקנות מבטלות את ההבחנות הקיימות כיום בין כללי השקעה החלים על קופות גמל וקרנות פנסיה לבין אלו החלים על כספי פוליסות משתתפות ברווחים וכן משנות חלק מכללי השקעה הקיימים, על מנת להתאימן לדרכי פעילות שוק ההון בכלל ודרך פעילות המשקיעים המוסדיים בפרט. בטיטות התקנות מוצע להסיר את מגבלות ההשקעה הכמותיות הקיימות כיום ולהגביר את מעורבות ועדות ההשקעה בגופים המוסדיים. כמו כן, מוצע להעביר חלק מהוראות אשר היו קבועות בתקנות מס הכנסה (כללים לאישור ולניהול קופות גמל), התשכ"ד-1964 ובתקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (דרכי השקעת ההון והקרנות של מבטח וניהול התחייבויותיו), התשס"א-2011, לקביעה לפי שיקול דעת הממונה.

כמו כן, בטיטות התקנות קיימות הוראות בקשר עם מגבלות אשר יחולו על עסקאות בין גופים מוסדיים לבין תאגידי הקשורים אליהם, בשל שינוי שחל במבנה הבעלות של גופים מוסדיים ובשל הפיכתם של הגופים לתאגידי פיננסיים בעלי מגוון רחב של פעילויות.

טיטות החוזר בעניין כללי השקעה החלים על חברות מנהלות ומבטחים, קובעת הוראות מפורטות בעניינים אשר הועברו לקביעה לפי שיקול דעת המפקח כאמור, ובכלל זה, לעניין חריגה משיעור השקעה, מינוי דירקטור על ידי גוף מוסדי, השקעה בשותפות, בזכות במקרקעין באמצעות תאגיד שאינו שותפות, מתן הלוואות, עסקה עם צד קשור ובאמצעותו והשקעה בצד קשור. הטיטה השנייה מוסיפה הוראה לגבי מסלול השקעה מתמחה.

- בחודש אוגוסט 2011, פרסם המפקח טיוטת חוזר לעניין הנחיות בדבר מבנה הגילוי הנדרש בדיווחים הכספיים של קופות גמל וקרנות פנסיה. במסגרת הטיוטה מוצע לעדכן את נוסח הדוחות הכספיים השנתיים של קופות גמל וקרנות הפנסיה כך שיהיו ברורים ושקופים יותר למשתמש ויהיו כלי בעת בחירת הקופה או הקרן. בין יתר השינויים אוחדו דוח סקירת ההנהלה והדירקטוריון, חלה חובת פירוט רחב יותר ביחס לחשיפת ההשקעות בחלוקה על פי ענפי השוק, הפרדה בין השקעות בארץ ובח"ל, פירוט נרחב יותר בדבר החזר דמי ניהול לעמיתים, פירוט שיעור דמי הניהול בחלוקה על פי כמות העמיתים בקופה, פירוט רשימת חמשת המעסיקים הגדולים בקופה לרבות שיעור דמי הניהול הממוצעים הנגבים מעמיתיהם ועוד. הוראות טיוטת החוזר צפויות להיכנס לתוקפן החל מהדוחות הכספיים לשנת 2011.
- בחודש אוגוסט 2011 פרסם המפקח טיוטת תיקון לתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (הוצאות ישירות בשל ביצוע עסקאות) (תיקון), התשע"א-2011 (להלן: "התיקון לתקנות") וכן וטיוטת חוזר הכולל הוראות נלוות בנושא. מטרת התיקון והחוזר הינה לקבוע הוראות בכל הנוגע להתרת ניכוי "עמלות ניהול חיצוניות" כהוצאות ישירות, מנכסי קופות גמל, בעיקר בגין השקעות בחו"ל ובכלל זה, עמלות ניהול חיצוניות בגין ניהול השקעות בחו"ל, דמי ניהול המשולמים למנפיק תעודות סל שהחשיפה שלהם הינה לנכסים בחו"ל, והוצאות המשולמות בעד ניהול תובענות ייצוגיות או נגזרות, מתוך מגמה לעודד מעורבות גופים מוסדיים בפיקוח על החברות שבהן הם משקיעים. כמו כן, נקבעו בטיטת החוזר הוראות בדבר חובת דיווח רבעוני לוועדת ההשקעות אודות תשלום הוצאות ישירות בשל ביצוע עסקאות, כאמור.
- בחודש אוגוסט 2011 פרסם המפקח חוזר שעניינו חתימה גרפית ממוחשבת. מטרת החוזר הינה לשפר ולייעל את אופן העברת המסמכים מבעל רישיון (לרבות סוכן ביטוח או עובד הגוף המוסדי) אל גוף מוסדי, לקצר את זמני העברת המסמכים ולשפר את השירות ללקוח. החוזר קובע הוראות לבעל רישיון המשתמש בחתימה דיגיטלית לשם החתמת לקוח על מסמכים כחלק מביצוע עסקה (כהגדרתה בחוזר) ובכללן אופן החתמת הלקוח ואופן נעילת המסמכים החתומים לצרכי אירכוב. עוד נקבע בחוזר, כי על גוף מוסדי לפרסם עד למועד תחילת החוזר נהלי עבודה לשם העברת קבצים החתומים בחתימה גרפית ממוחשבת של לקוח, באופן ברור ונגיש לבעלי רישיון. תחילת החוזר נקבעה ליום 1 באוקטובר 2011.
- בחודש אוגוסט 2011 פרסם המפקח חוזר שעניינו הסדרת הצטרפות עמית לקופת גמל. החוזר החליף חוזר קודם בנושא ונוסף בו סעיף הקובע כי מסמך החתום בחתימה גרפית ממוחשבת המקיימת את הדרישות המפורטות בחוזר סוכנים ויועצים 4-10-2011, שעניינו "חתימה גרפית ממוחשבת", ייחשב כמסמך מקורי לעניין הוראת המוטבים כאמור בסעיפים 6.5 ו-6.6 לעיל. כמו כן, החוזר קובע הוראות בדבר הליך הצטרפות עמית לקופת גמל ובכלל זה, עדכון הליך מילוי טפסי הצטרפות; נתוני חובה שעל הקופה לקבל בטרם תאפשר הפקדת כספים לקופה; הוראות בדבר הצטרפות לקופת גמל באמצעות מעביד; הוראות מינוי מוטבים; מסמכים שעל הקופה למסור לעמית מצטרף ושמירת מסמכים במדיה מגנטית. החוזר נכנס לתוקף ביום 1 לאוקטובר 2011.
- בחודש אוגוסט 2011 אישר שר התמ"ת את צו ההרחבה להסכם הקיבוצי הכללי (מסגרת) לביטוח פנסיוני מקיף במשק בין לשכת התאום של הארגונים הכלכליים לבין ההסתדרות הכללית. צו ההרחבה המתוקן, משפר את תנאי צו ההרחבה הקודם (מיום 1.1.2008) תוך החלתו על כלל העובדים השכירים במשק. התיקון, בעיקרו, כולל: (1) הוספת מדרגת פנסיה נוספת של 17.5% הפרשה מהשכר בתוקף מה-1.1.2014 ואילך; (2) הבהרה כי אם יש לעובד הסדר מיטיב אך טרם חל עליו, יחול עליו צו ההרחבה לפנסיה חובה עד לתחילת מועד ההסדר המיטיב; (3) הבהרה כי עובד שיש לו הסדר מיטיב אך רכיב הפיצויים בו נופל מהשיעור שנקבע בצו ההרחבה לפנסיה חובה, על המעסיק להפריש לפחות את רכיב הפיצויים בשיעור שנקבע בצו ההרחבה; (4) הבהרה כי הצו לא חל על מי שהתקבל לעבודה לאחר שעבר את גיל הפרישה ומקבל קצבה שלא מהמוסד לביטוח לאומי (כלומר, קבלת קצבה מהביטוח הלאומי אינה פוטרת את המעסיק מחובתו על פי צו ההרחבה).

- בחודש אוגוסט 2011 פורסמה טיוטת תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (הון עצמי מזערי הנדרש מחברה מנהלת של קופת גמל או קרן פנסיה), התשע"א-2011, המחליפה טיוטה קודמת בנושא וכן טיוטת חוזר בעניין דרישות הון מחברות מנהלות המכיל הוראות נלוות לטיוטת התקנות. הטיוטה מגדירה את ההון העצמי הנדרש מחברה מנהלת. על פי הטיוטה, ההון העצמי ההתחלתי הנדרש מחברה מנהלת יעמוד על סך מינימאלי של 10 מיליוני ש"ח (למעט חריגים) (להלן: "סכום ההון העצמי ההתחלתי"). ההון העצמי המזערי הנדרש מחברה מנהלת בתאריך הדוח לא יפחת מהגובה מבין- סכום ההון העצמי ההתחלתי, או סכום מצרפי של: (א) 0.1% מהנכסים המנוהלים עד לתקרת נכסים מנוהלים של 15 מיליארדי ש"ח; (ב) 0.05% מהנכסים המנוהלים מעל לתקרה האמורה בפסקה (א); (ג) 25% מההוצאות השנתיות כפי שהוגדרו בטיטת התקנות. לחברות המחזיקות חברות מנהלות נשלטות, נקבעה דרישת הון נוספת בגין הסכום המתקבל מהכפלת ההון העצמי המזערי של כל אחת מהחברות הנשלטות בשיעורי החזקות של החברה המנהלת בהן. עוד מגדירה הטיוטה את דרכי השקעת ההון העצמי הנדרש כך שחברה מנהלת תחזיק בנכסים נזילים 50% לפחות מההון העצמי המזערי הנדרש ממנה לפי טיוטת התקנות, בניכוי סכום שווי כל הנכסים הנזילים הנדרש מחברה מנהלת שהיא חברה נשלטת כשהוא מוכפל בשיעור החזקה בחברה הנשלטת. בנוסף, חל איסור על חברה מנהלת: (1) להשקיע את ההון העצמי המזערי הנדרש ממנה לפי טיוטת התקנות, במי ששולט בה, בצד הקשור לה או בצד קשור למי ששולט בה; (2) להחזיק יותר מ-10% מאמצעי שליטה בתאגיד כלשהו, למעט חברה בת שהיא חברה מנהלת ולמעט החזקה בשיעור של 100% מאמצעי השליטה בתאגיד עזר; (3) להחזיק נכסים בלתי מוחשיים, כהגדרתם בטיטת התקנות, כנגד ההון העצמי המזערי הנדרש ממנה לפי טיוטת התקנות; (4) לשעבד נכסים העומדים כנגד ההון העצמי המזערי הנדרש ממנה לפי טיוטת התקנות ו- (5) לערוב להתחייבות מכל סוג שהוא, אלא אם כן, הערבות נדרשת לצורך פעילותה השוטפת, ולא עולה על שיעור של 5% מנכסיה. בטיטת התקנות נקבעה גם הוראת מעבר לפיה, חברה מנהלת שקיבלה רישיון לפני יום תחילת התקנות, תהיה חייבת להגדיל, באופן מדורג, עד ליום 31 בדצמבר 2014, את הונה העצמי עד לסכום הנדרש לפי טיוטת התקנות (כאשר לפחות 30% מההפרש יושלם עד ליום 31.12.11, לפחות 60% מההפרש יושלם עד ליום 31.12.12 ולפחות 80% מההפרש יושלם עד ליום 31.12.13). להשלכות טיוטת התקנות, אם וככל שתכנס לתוקף, על דרישות ההון העצמי של החברות המנהלות בקבוצה ראה באור 5 בדוח הכספי.
- בחודש אוגוסט 2011 פרסם משרד האוצר הזמנה להשתתף בהליך מיון מוקדם, שהינו שלב ראשון במכרז להקמה של מערכת סליקה פנסיונית מרכזית ולהפעלתה (להלן: "הפרויקט"). מסלקה פנסיונית צפויה לייעל את תהליכי העבודה, לאפשר ניהול ובקרה טובים יותר ולהגביר את השקיפות בניהול חסכונית הציבור. על רקע ההתפתחויות בשוק החיסכון הפנסיוני וכדי לסייע לפרטים לקבל החלטות מושכלות באשר להתאמת אפשרויות החיסכון לצורכיהם, עולה הצורך למכן את תהליכי העבודה הנוגעים להעברת מידע וכספים לגופים המוסדיים ומהם, באמצעות מערכת סליקה פנסיונית מרכזית אשר תהיה נתונה לפיקוח הממונה על שוק ההון ביטוח וחיסכון במשרד האוצר (להלן: "הממונה"). ההזמנה כוללת פירוט של עקרונות מרכזיים להקמה והפעלת מערכת סליקה פנסיונית מרכזית, כגון; התנאים למתן רישיון לחברה להפעלת המערכת וחובת קבלת היתר שליטה מאת הממונה. בחירת הגוף להקמת הפרויקט מחולקת לשני שלבים- הליך מיון מוקדם ושלב ההזמנה להציע הצעות (RFP), במסגרתו יוזמנו המציעים אשר ימצאו מתאימים בתום הליך המיון המוקדם להגיש את הצעותיהם לביצוע הפרויקט. המידע המועבר באמצעות המערכת יישמר לפרק הזמן הנדרש למתן השירותים בלבד כשהכוונה היא לחייב את הגופים המוסדיים ובעלי הרישיון להתחבר למערכת. ביום 15.8.11 פרסם המפקח הליך מיון מוקדם להקמת מערכת סליקה פנסיונית מרכזית והפעלתה.
- בחודש אוגוסט 2011, פרסם המפקח טיוטת חוזר בעניין רכישת כיסויים ביטוחיים באמצעות חברה מנהלת של קופות גמל וכן טיוטת תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (כיסויים ביטוחיים בקופות גמל), התשע"א-2011. בהתאם לטיטות, חברה מנהלת של קופות גמל תהא רשאית להגיש בקשה לקבלת רישיון סוכן תאגיד ביטוח פנסיוני, כאשר הרישיון יוגבל לשיווק כיסוי ביטוחי לסיכוני מוות ולכיסוי

ביטוחי לסיכונים נכות באמצעות פוליסת ביטוח פרט. בנוסף, הטיטות מסדירות את דמי הביטוח בביטוח פרט, שמירה על כסוי ביטוחי בביטוח פרט ביחס לעמית אשר הפסיק להיות עמית פעיל וביטוח קבוצתי לעמיתים בקופות גמל.

- בחודש יולי 2011, פרסם המפקח טיטות חוזר שעניינה **ייפוי כוח לבעל רישיון**. במסגרת הטיטה, נקבע מבנה אחיד לטופס ייפוי כוח, שבאמצעותו מייפה לקוח את בעל הרישיון לקבל מידע או להעביר בקשות במסגרת ייעוץ פנסיוני או שיווק פנסיוני נקודתיים או מתמשכים. בטיטה מוצע, בין היתר, שייפוי כוח המסמך בעל רישיון לקבל מידע אודות הלקוח באופן חד פעמי, יהיה בתוקף למשך 3 חודשים מיום חתימתו, וייפוי כוח ליועץ פנסיוני לשם טיפול בביצוע עסקה במסגרת הסכם ייעוץ מתמשך יעמוד בתוקפו כל עוד הסכם הייעוץ בתוקף, אך יידרש אשרור ייפוי הכוח אחת לשנתיים לפחות. בטיטה מוצע גם לקבוע הוראות על האופן שבו על גוף מוסדי לפעול בעת קבלת ייפוי כוח, לרבות בנסיבות מסוימות חובות ביצוע אימות פרטים במרשמים המתאימים ו/או יצירת קשר עם הלקוח.

- בחודש יולי 2011 פרסם המפקח חוזר **בדבר התקשרות גוף מוסדי עם בעל רישיון**, שמטרתו לבצע התאמה בין נהלי העבודה שנקבעו בחוזר ביטוח 2004/14 "התקשרות מבטח עם סוכן ביטוח" לעניין טיפול בדמי הביטוח המשולמים למבטח באמצעות סוכן ביטוח ("הפקדות"), לכל הסכם התקשרות בין בעל רישיון וגוף מוסדי. על פי החוזר, הסכם התקשרות לצורך תיווך לעניין ביטוח (אשר יחשב גם כהסכם נאמנות), יכלול הוראות בדבר אופן העברת הפקדות בהתאם לאמור בחוזר וכן יכול שירה על העברת הפקדות ממבוטח או ממעסיקו באחת מהדרכים הבאות: (1) ישירות לגוף מוסדי. (2) לבעל רישיון, אשר יעביר אותן תוך שלושה ימי עסקים מיום קבלתן לידי הגוף המוסדי, ללא עיכוב, ללא זכות קיזוז וללא שימוש אחר בכספי הפקדות. (3) לגוף מוסדי באמצעות אחד משלושת סוגי חשבון נאמנות שפורטו בחוזר (חשבון נאמנות נפרד לכל גוף מוסדי; חשבון מפצל באמצעות נאמן; חשבון מפצל בניהול בעל הרישיון). על פי החוזר, בעל רישיון לא יעכב סכומי הפקדות ויעבירם לגוף המוסדי בתוך פרק זמן קצוב; לא יקזז מהם סכומים שהוא זכאי להם מהגוף המוסדי; ולא יעשה בהם שימוש כלשהו אחר מלבד העברתם במלואם (לרבות רווחי השקעות שנצברו בחשבונות הנאמנות) ועבור המבוטחים שבשלם הועברו אליו הכספים. כמו כן, נקבע כי חשבונות הנאמנות לא ימצאו ביתרת חובה יהיו נקיים מכל משכון, שעבוד, עיקול, חוב או זכות צד ג' כלשהם. הפקדות שהופקדו בחשבון הנאמנות יחשבו, לכל דבר ועניין, כאילו התקבלו על ידי הגוף המוסדי למחרת יום ההפקדה בחשבון, ובכלל זה לעניין מועד חישוב התשואה עליהם. בנוסף, נדרשת קבלת הסכמה בכתב של הגוף המוסדי לאופן קבלת הפקדות. חוזר זה חל על כל הגופים המוסדיים ובעלי רישיון, כהגדרתם בחוזר, לרבות יועץ פנסיוני שהוא תאגיד בנקאי (אשר רשאי להעביר את הפקדות לחשבון בנק נפרד טרם העברתן לגוף המוסדי), לגבי כל ההתקשרויות שיהיו בתוקף החל מיום 1 בינואר 2012. החל מיום תחילת החוזר כאמור, בטל חוזר ביטוח מס' 2004/14 האמור.

- בחודש יולי 2011 פורסמה הצעת חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (תיקון - הנחה מדמי ניהול וחובת גילוי), **התשע"א-2010** (להלן: "החוק" ו-"התיקון"). מטרת התיקון המוצע הינה להעניק לכלל העמיתים בקופה תנאים שווים בתשלום דמי הניהול, תוך מתן אפשרות להעניק הנחות על בסיס כללים אחידים ושוויוניים, כך שגובה דמי הניהול יהיה אחיד עבור עמיתים בעלי מאפיינים דומים. מטרה נוספת היא יצירת שקיפות בתחום דמי הניהול, לצורך עידוד התחרות בין החברות המנהלות, אשר תאפשר לחוסכים לבצע השוואה בין עלויות המוצרים השונים.

- בחודש יולי 2011 פורסמה טיטות צו **איסור הלבנת הון (חובות זיהוי, דיווח וניהול רישומים של מבטחים, חברות מנהלות, סוכנים ויועצים, למניעת הלבנת הון ומימון טרור)**, **התשע"א-2011**. טיטות הצו מטילה על גופים מוסדיים חובות זיהוי של "הכרת הלקוח", במקרים של התקשרות בחוזה ביטוח חיים ופתיחת חשבון קופת גמל, הכוללות, בין היתר - בירור מקור הכספים שאמורים להיות מופקדים בחשבון או בחוזה, עיסוק, מטרת כריתת החוזה או פתיחת החשבון והפעילות המתוכננת בו; ולגבי תושב חוץ - גם בירור זיקתו לישראל והאם הוא איש ציבור זר; ולגבי מי שהוא בעל עסק - גם סוג עסקיו, וזאת במקרים ובאופן כמפורט להלן - (1) איסור התקשרות בלא ביצוע הליך הכרת הלקוח (לגבי המבקש להצטרף כעמית או מבוטח), ועריכת רישומים

מתאימים, לפי מידת הסיכון שלו להלבנת הון ומימון טרור; (2) איסור התקשרות עם מבוטח או עמית אשר הינו איש ציבור זר, אלא אם כן התקבל אישור לכך מנושא משרה בגוף המוסדי. מתן אישור כאמור יבחן לפי מידת הסיכון של המבוטח או העמית להלבנת הון ולמימון טרור; התברר במהלך ההתקשרות כי המבוטח או העמית הוא איש ציבור זר, לא יבצע הגוף המוסדי פעולה בחוזה או בחשבון עד לקבלת אישור כאמור להמשך ההתקשרות. (3) ביצוע בקרה שוטפת בהתייחס להליך של הכרת המבוטח או העמית שבוצע עם תחילת ההתקשרות, לפי מידת הסיכון של המבוטח או העמית להלבנת הון ולמימון טרור, ועדכון הרישומים, בהתאם. במידה והתעורר ספק ביחס לזהות המבוטח או העמית או לאמינות מסמכי הזיהוי שנמסרו לגוף המוסדי, יבוצע מחדש הליך הכרת הלקוח. טיטוט הצו מורה, בנוסף, על רישום פרטי הזיהוי, אימות פרטים ודרישת מסמכים, הצהרה על נהנה ועל בעל שליטה ועל פעילות עבור אחר וכן שמירת מסמכי הזיהוי. כמו כן, מונה הצו חובות נוספות כגון חובות בקרה ודיווח שונות.

- בחודש יוני 2011 פרסם המפקח מכתב למנהלי חברות הביטוח שעניינו פוליסות ביטוח מבטיחות תשואה מגובות אג"ח ח"ץ (חיים צמוד). בפנייתו מבהיר המפקח כי זכויות המבוטחים בפוליסות ביטוח כאמור המגיעות לתום תקופה, במקרים שבהם מבוטחים אינם מממשים את זכאותם לקצבה או תשלום הוני, יהיו כדלקמן: אי מימוש הזכאות כאמור על פי תנאי הפוליסה, כשלעצמו, לא יפגע בזכות המבוטח להמשך הבטחת התשואה (המגובה באג"ח ח"ץ) הנקובה בפוליסה בגין יתרת החיסכון המצטברת. אולם, מבוטח שאינו מימש זכאות בתום תקופה בהתאם לתנאי הפוליסה, איננו זכאי להמשך הבטחת התשואה כאמור בגין הפקדות נוספות שתתבצענה לאחר תום תקופת הפוליסה. עם מימוש הזכאות לקצבה בפוליסות הנ"ל, תשלומה יהיה בהתאם לתנאי הפוליסה המקוריים, לרבות מקדמי ההמרה הנקובים בפוליסה, בהתחשב בגיל המבוטח במועד התחלת תשלום הקצבה בפועל.

- בחודש נובמבר 2010, פרסם המפקח, תוכנית להגברת התחרות בשוק החיסכון הפנסיוני במטרה לצמצם את ההבדלים בין מוצרי החיסכון הפנסיוני השונים, להגביר את השקיפות של שוק החיסכון הפנסיוני על כלל השחקנים שבו, להיטיב את טיב המוצרים המוצעים ומחירם וליצור בסיס השוואה אחיד בין המוצרים (להלן: "התכנית להגברת התחרות"). השינויים המרכזיים על פי התכנית הם - שינוי במנגנון גביית דמי הניהול בקופות הגמל והחלת מודל אחיד של תקרת דמי ניהול במוצרים פנסיוניים; מתן האפשרות לחברות מנהלות של קופות גמל, למכור כסויים ביטוחיים משלימים וכן הוראות שונות הנוגעות להגברת השקיפות בהסדרי דמי ניהול מול הלקוח; התייחסות למערכת היחסים שבין המפיץ ללקוח ובין הגוף המוסדי למפיצים.

בהמשך לאמור, ולצורך יישום התכנית, פרסם המפקח בחודש מרץ 2011, מספר טיטוטות תיקונים לחוקים ותקנות שונים וטיטוטות חוזרים, שעניינן, בין השאר - החלת מודל עמלת הפצה אחיד בכל מוצרי החיסכון הפנסיוני; הגברת השקיפות בנוגע לשיעור דמי הניהול שנגבים במוצרי החיסכון הפנסיוני ואיסור העלאת דמי ניהול שסוכמו עם לקוח למשך שנתיים. מאחר ומדובר בנוסח ראשוני של התקנות והטיטוטות כאמור, אשר פורסם להערות, אין וודאות כי נוסח התקנות והטיטוטות אשר יאושר יהא זהה לנוסח אשר פורסם במועד האמור. בהתאם, אין החברה יכולה להעריך בשלב זה, את השפעת התקנות והטיטוטות כאמור על פעילותה.

- בחודש מרץ 2011 פרסם המפקח חוזר בדבר איסוף מידע סטטיסטי לגבי יישוב תביעות ואופן טיפול בבקשות למשיכה והעברת כספים. החוזר מורה לגופים מוסדיים לאסוף מידע סטטיסטי בנוגע לאופן טיפולם בבקשות למשיכת כספים, לקבלת קצבת זקנה ולהעברת כספים, וזאת לצורך פרסום מדדים אשר ישמשו את העמיתים הפוטנציאליים בבחירת הגוף המוסדי עימו יתקשרו. החוזר קובע את סוגי הנתונים שיש לאסוף לגבי כל סוג בקשה, הוראות לעניין איסוף ושמירת הנתונים, אופן הדיווח למפקח וכן חובה להצגת הנתונים באתר האינטרנט, בהתאם לנספח שבחוזר. החוזר האמור מחליף חוזר קודם באותו עניין מחודש ספטמבר 2009. הוראות החוזר דורשות היערכות מיכונית ותפעולית שתאפשר איסוף והצגה של מידע סטטיסטי הנוגע לתהליכי יישוב תביעות ולתהליכי בקשות למשיכה ו/או העברה של כספים. להערכת החברה, יתכן שיישום הוראות החוזר יביאו להגברת התחרות בנושא הטיפול בתביעות ובבקשות למשיכה ו/או העברה של כספים וזאת בשל פרסום המידע הסטטיסטי האמור.

- בחודש מרץ 2011 פרסם המפקח חוזר בעניין בירור ויישוב תביעות וטיפול בפניות הציבור. החוזר מורה לגופים מוסדיים לקבוע מערכת כללים לבירור ויישוב תביעות (כל דרישה מגוף מוסדי למימוש זכויות לפי תנאי פוליסת ביטוח או לפי תקנון קרן פנסיה או לפי הוראות הדין הרלוונטיות למימוש זכויות כאמור), בכפוף להוראותיו המפורטות של החוזר, העוסקות, בין היתר, בחובת מסירת והצגת מסמכים, מתן הודעות ומידע אחר לתובע החל משלב בירור התביעה ועד לסיומה, כללים לשמירת מידע ומסמכים והוראות לעניין פרסום מערכת הכללים, בין היתר, באתר האינטרנט של החברה. החוזר קובע את תפקידי הדירקטוריון וההנהלה בקשר עם מערכת הכללים האמורה. תחולת החוזר הינה מיום 1 ביוני 2011 (למעט לגבי ביטוח צד שלישי במסגרת ביטוח מקיף דירות וביטוח בהתאם לפקודת ביטוח רכב מנועי [נוסח חדש], התש"ל-1970, אשר ייכנסו לתוקף החל מיום 1 במרס 2012). החוזר האמור מחליף חוזר קודם באותו עניין מחודש אוגוסט 2009.

1.2.9.3 ביטוח כללי

- בחודש ספטמבר 2011, פרסם הפקח טיוטת נייר עמדה בדבר עקרונות וקווים מנחים להנהגת תכניות ביטוח. על פי נייר העמדה, על המבטחים להנהיג תכניות ביטוח על פי עיקרון ההוגנות. היינו - כי התכנית תנוסח בהגינות ובסבירות כך שלא תעניק יתרון בלתי הוגן למבטח ועל פי עקרון הגילוי והבהירות. במסגרת נייר העמדה קבע המפקח מספר קווים מנחים אשר לדעתו יש להנהיגם בעת ניסוח וקביעת תנאים בחוזה ביטוח וביניהם, כי הכיסוי הביטוחי יהיה בעל משמעות כך שיענה על צרכי המבוטח, כי תכנית הביטוח לא תכלול תנאי מתלה לאחר שהמבטח הודיעה למבוטח על קבלתו לתכנית וכן לא תכלול תנאי אשר מרוקן מתוכן את הכיסוי הביטוחי או מסייג באופן בלתי סביר את האחריות המוטלת על המבטח, וכן כי תכנית ביטוח לא תכלול תנאי אשר מטיל על המבוטח חבות לא סבירה להוכחת זכאותו או שולל את זכותו לערער בעתיד על קביעת המבטח.

- בחודש אוגוסט 2011, פורסם תיקון לפקודת ביטוח רכב מנועי (מס' 19), התשע"א-2011, שעניינו מרכיב ההעמסה בתעריף הביטוח. מטרת התיקון הינה להקל על המשתמשים באופנוע באמצעות הפחתת פרמיית ביטוח החובה לכלי הרכב ותוספת לפרמיה של יתר המבוטחים בביטוח חובה.

1.2.9.4 ביטוח בריאות

- בחודש אוקטובר 2011 פרסם המפקח טיוטת חוזר בעניין עריכת תכנית לביטוח סיעודי - פרט וקבוצתי. הטיוטה מגדירה מהו מקרה הביטוח על פי סטנדרטים מינמאליים המפורטים בטייטה. מבטח רשאי להציג שיטות אחרות לקביעת הזכאות למקרה ביטוח ובלבד שקיבל לכך מראש ובכתב את אישור המפקח. על פי הטיוטה, תגמולי ביטוח יהיו בין 50% - 100% מתגמול הביטוח החודשי, בהתאם למקרה הביטוח. כמו כן, הפוליסה תכלול אפשרות לתגמולי ביטוח עבור טיפול סיעודי בבית אשר יהיה בסכום מוסכם או בדרך של מתן שירות בפועל על ידי המבטח, ותקופת הפוליסה תהא למשך כל חיי המבוטח. עוד קובעת הטיוטה, בין היתר, הוראות לעניין פרמיה, איסור בדבר תמחור הפרמיה על בסיס סבסוד בין קבוצת גיל שונות ובין המינין, שינויים בפרמיה עבור מבטחים קיימים וגילוי נאות בו מחויב המבטח במסגרת פוליסת ביטוח סיעודי.

- בחודש אוגוסט 2011, פרסם אגף שוק ההון, ביטוח וחסכון (להלן: "אגף שוק ההון") נייר עמדה ביחס לנושא ביטול פוליסה לביטוח תאונות אישיות. לעמדת אגף שוק ההון, הקניית וודאות למבוטח למשך תקופת הביטוח שנקבעה בחוזה הוא עקרון יסודי בחוזה ביטוח מהסוג האמור. מתן אפשרות למבטח לבטל את החוזה, מכל עילה שהיא, אינו עולה בקנה אחד עם עקרון זה. לאור האמור, מובהר בנייר העמדה, כי אין לכלול בפוליסות לביטוח תאונות אישיות תנאי שלפיו מבטח רשאי לבטל את הפוליסה במהלך תקופת הביטוח מכל סיבה שהיא, למעט העילות הקבועות בחוק.

- בחודש אוגוסט 2011, פרסם אגף שוק ההון, נייר עמדה ביחס לנושא פוליסות פרט הכוללות כיסוי לניתוחים בישראל בפרמיה קבועה, שאינן כוללות פיצוי למבוטח במקרה של ביטול הפוליסה. על פי עמדת האגף, על פוליסת פרט לביטוח ניתוחים בפרמיה קבועה לכלול פיצוי בגין עודף פרמיות במסגרת הפוליסה המבוטלת, ששילם

מבוטח מעבר לעלות הביטוח עד למועד הביטול. בפוליסות כאמור, במקרה של ביטול הפוליסה, על המבטח לתת פיצוי למבוטח, אשר גובהו יחושב כך שהביטול לא ייצר רווח עודף למבטח (פיצוי יכול להיות, למשל, בדרך של מתן תקופת ביטוח נוספת ללא תשלום תוך מתן זכות לחידוש הביטוח אצל אותו מבטח). לאור האמור, מובהר בנייר העמדה כי אין בכוונת המפקח לאשר פוליסות פרט לביטוח ניתוחים בישראל בפרמיה קבועה שלא יכללו פיצוי כמתואר לעיל, וכן, כי החל מיום 1 בנובמבר 2011 אין לשווק פוליסות כאמור.

- בחודש אוגוסט 2011 פורסם חוזר ביטוח שעניינו **פירוט תגמולי ביטוח בתכניות לביטוח בריאות**, על פי החוזר, במידה ונקבעו בתוכנית ביטוח תקרות שיפוי או תשלום פיצוי בגין מקרה ביטוח שאינם נקובים בערך כספי (להלן: **"תגמולי הביטוח המרביים"**) יציג המבטח באתר האינטרנט שלו, בגין כל אחד ממקרי הביטוח הללו, את הסכום הכספי בערכו הנקוב של תגמולי הביטוח המרביים. כן נקבעו בחוזר הוראות לעניין המצאת המידע האמור למבוטחים, ציון מידע בטופס הגילוי הנאות, מקרים בהם ניתן להגביל גישה למידע שבאתר כאמור וכדו'. בהתאם לחוזר, הסכום הכספי בערכו הנקוב יוצג במספר סכומים לפי משתנים שיוצגו באתר האינטרנט של המבטח (כגון: ימי אשפוז, שכר מנתח ועלות חדר ניתוח) ואם לא נקבעו בתוכנית הביטוח משתנים כאמור, יוצג כסכום אחד כולל. תחילת החוזר נקבעה ליום 1 במרץ 2012.

1.2.9.5 שירותים ומוצרים פיננסיים

- בחודש נובמבר 2011 פורסם חוק **ממשל תאגידי למנהלי קרנות ולמנהלי תיקים (תיקוני חקיקה), התשע"ב-2011**, אשר במסגרתו נכללים תיקונים לחוק השקעות משותפות בנאמנות, התשנ"ד-1994, חוק הסדרת העיסוק בייעוץ השקעות, בשיווק השקעות ובניהול תיקי השקעות, התשנ"ה-1995 וחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968. עיקרו של חוק הממשל התאגידי האמור לעיל הינו בהבטחת אי-תלות הנאמן לקרן במנהל הקרן, הבהרת חובות הפיקוח המוטלות על הנאמן והגברת מנגנוני הבקרה, הפיקוח והבקורות במנהל הקרן ובחברות ניהול תיקים גדולות (כהגדרתן בחוק האמור). במסגרת חוק הממשל התאגידי, נקבעו, בין היתר, הוראות לעניין איסור כהונה של חברה כנאמן קרן בהתקיים תנאים מסוימים, הוראות לעניין הרכב הדירקטוריון ויו"ר הדירקטוריון של מנהל קרן וחברת ניהול תיקים גדולה (לרבות חובת מינוי דירקטורים חיצוניים), חובת מינוי ועדת ביקורת במנהל קרן ובחברת ניהול תיקים גדולה, וקביעת תפקידה, הרכבה ואופן התנהלותה.
- בחודש נובמבר 2011 פרסמה הרשות לניירות ערך **טיוטת תקנות השקעות משותפות בנאמנות (חשבון מגבה), התשע"א-2011**, לפיהן ידרשו מנהלי תעודות סל, מנהלי קרנות נאמנות ומנהלי קרנות סל להקצות הון בחשבון מגבה בגין הסיכונים אשר בפעילותן (סיכון תפעולי, סיכון אשראי וסיכון שוק). ביחס למנהלי קרנות, קובעות התקנות כי מנהלי הקרנות יידרשו להקצות הון בחשבון המגבה בגין סיכון תפעולי בלבד. התקנות קובעות את רף ההפקדה הנדרש בחשבון המגבה, סוג ואופי הנכסים אשר יופקדו בחשבון המגבה, המקרים בהם תותר משיכה מהחשבון המגבה וחובת המצאת דוחות לרשות בדבר פירוט הנכסים המופקדים בחשבון המגבה ופעולות אשר בוצעו בו.
- בחודש אוקטובר 2011, פרסמה רשות ניירות ערך (להלן: **"הרשות"**) **טיוטת הנחיה בדבר אופן ההצבעה של בעלי עניין וגופים מוסדיים באסיפות**. לדעת הרשות קיימת חשיבות מיוחדת ביחס לאופן ההצבעה באסיפות כלליות בהן קיימת דרישה של הדין לרוב מיוחד ומידע כאמור הינו בגדר פרט חשוב למשקיע הסביר, ומשכך גילוי בעניין זה עשוי להתחייב מכח הדין. בהתאם, קובעת טיוטת הנחייה האמורה, כי במקרה בו התקבלה החלטת אסיפה כללית של תאגיד ברוב מיוחד, יכלול הדו"ח המיידית על תוצאות האסיפה גם את פירוט ההצבעה של מחזיקי ניירות ערך שהינם בעלי עניין וגופים מוסדיים באסיפה.
- בחודש אוקטובר 2011, פרסמה רשות ניירות ערך **הצעה לתיקון תקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומיידים), התש"ל-1970**, שמטרתה עיגון הנחיית הגילוי לעניין הסדרי החוב. התיקון המוצע הינו בעקבות הנחיית הרשות מחודש דצמבר 2009 המסדירה את הגילוי הנדרש בהסדרי חוב. בהתאם לסמכות המוקנית לרשות על פי דין, הוארכה

ההנחייה האמורה בשנה והיא עתידה לפקוע בתום השנה הנוכחית. בהתאם, מבקשת הרשות לעגן בחקיקה את האמור בהנחייה, תוך החלת מספר שינויים.

- בחודש ספטמבר 2011, פרסמה רשות ניירות ערך את **תקנות ניירות ערך (אופן הצעת ניירות ערך לציבור) (תיקון), התשע"א-2011**, אשר מטרתו לתקן את תקנות ניירות ערך (אופן הצעת ניירות ערך לציבור), תשס"ז-2007, כך שמשקיעים אשר יהיו זכאים לרכוש ניירות ערך בהתחייבות מוקדמת, יהיו רק אלו אשר מנהלים כספים בעבור אחרים והם בלבד (קרנות נאמנות, קופות גמל ומבטחים).

- בחודש ספטמבר 2011, פרסמה רשות ניירות ערך **הצעה לתיקוני חקיקה בתחום החיתום**. עיקרי תמצית ההצעות הינם: (1) שינוי הגדרת זהות החתם בדומה לזו הקיימת בארה"ב, על מנת לכלול בחובה גורמים נוספים, כאשר במסגרת זו מוצע לקבוע כי בכל תשקיף, לרבות תשקיף מדף, יהיה לפחות חתם אחד; (2) חיזוקו של החתם כשומר סף ובכלל זה העלאת רף תנאי הכשירות הנדרשים מחתם, הותרת בתי ההשקעות בתחום החיתום, שימוש באמצעי האכיפה המנהלית המוקנים לרשות וצמצום היקף ההתחייבות המוקדמת אותן ניתן לקבל לפני ביצוע ההנפקה לציבור; (3) קביעת חובת פרסום טיוטות תשקיף החתומות על ידי חתם; (4) קביעת כללים מנחים בדבר אופן ההבדלה בין חתם בהנפקה לבין גורמים נוספים המעורבים בשיווקה ובהפצתה שלא יעלו לכדי חתם בה; (5) עדכון כללי ניגוד העניינים בפועלות החתם וקביעת מספר חובות גילוי נוספות.

- בחודש ספטמבר 2011 פרסמה רשות ניירות ערך **חוזר למנהלי קרנות ולנאמנים בדבר הליך לבחירה וניהול של השקעות הקרן**. על פי החוזר, ראוי כי מנהלי קרנות השקעות יסתמכו בבחירת השקעות הקרן ובניהולן השוטף, על תהליך תומך החלטה שקבע מנהל הקרן, אשר יהיה אחד או יותר מהאמורים להלן: (1) מסמך הכולל ניתוח של כדאיות של ני"ע או של תאגיד, המספק מידע אודות ההשקעה; (2) הסתמכות על מתודולוגיה או אמות מידה שקבע מנהל הקרן לעניין מאפייני נכס/מנפיק/שיעורי השקעה/מדיניות נטילת סיכונים; (3) הסתמכות על המלצות שגובשו בפורום של מנהל הקרן; (4) הסתמכות על מתודולוגיה/אמות מידה שגיבש מנהל השקעות מראש.

- בחודש אוגוסט 2011 פרסמה רשות ניירות ערך **מסמך עקרונות, להערות הציבור, בעניין שינוי מהותי במדיניות השקעות של קרן**, שיהווה בסיס לתיקון תקנות השקעות משותפות בנאמנות (שינוי מהותי במדיניות השקעות של קרן), התשס"ח-2007 (להלן: "התיקון"). על מנת לספק לבעלי היחידות הגנה וודאות ביחס למאפייני התיק המנוהל עבורם, הרשות מוצע, במסגרת התיקון, לאסור ביצוע שינוי מהותי במדיניות השקעות קרן. בהתאם, מגדיר המסמך מחדש את המונח: "שינוי מהותי במדיניות השקעות קרן", באופן שהשינוי יהיה בו כדי להשפיע באופן מהותי על תנודתיות מחירי היחידה ומחירי הפדיון של יחידות הקרן, או המחייב שינוי באחד או יותר מאלה: (1) הכותרת המאפיינת של הקרן; (2) פרופיל החשיפה של הקרן; (3) היות הקרן- מחקה/שאינה מחקה; (4) היות הקרן - חשיפה הפוכה/שאינה חשיפה הפוכה.

- בחודש אוגוסט 2011 פרסמה רשות ניירות ערך טיוטה להערות הציבור בעניין **תקנות השקעות משותפות בנאמנות (חשבון מגבה), התשע"א-2011** שמטרתה לקבוע את האופן בו יעמידו מנהלי קרנות נאמנות, מנהלי תעודות סל ונאמנים נכסים נזילים בחשבון מגבה. החשבון המגבה ייצא בבעלותו של מנהל ההסדר או הנאמן, ובו הוא ידרש להפקיד נכסים, שימשו כבטוחה למילוי התחייבויותיו בהתאם להוראות החוק. החשבון המגבה נועד להוות תוספת משלימה לדרישות ההון העצמי הקיימות, וכן להוות כרית בטחון ריאלית ונזילה המשתנה בהתאם להיקף הנכסים המנוהלים. טיוטת התקנות מפרטת את הסכומים שיידרשו מנהלי קרנות הסל, מנהלי קרנות הנאמנות שאינן קרנות סל, מנהלי תעודות הסל והנאמנים לכל אחד מהסדרים אלו, להפקיד בחשבון המגבה. הסכומים ייגזרו יקבעו בהתאם להיקף הנכסים המנוהלים, היקף ההתחייבויות, מאפייני הפעילות והחשיפות לסיכונים השונים וכן בהתאם להיקף הנכסים בנאמנות.

- בחודש יולי 2011 אושרה בוועדת השרים לענייני חקיקה הצעת תיקון לחוק **הסדרת העיסוק ביעוץ השקעות בשיווק השקעות ובניהול תיקי השקעות (תיקון - פעילות מתן ייעוץ השקעות), התשע"א-2011 ("הצעת החוק" ו- "חוק הייעוץ", בהתאמה)**. מעיקרי

הצעת החוק: נוספה התייחסות נפרדת למצבים בהם ניתן ייעוץ אחיד ובלתי מסוים למספר רב של אנשים וכן הבחנה בין ייעוץ השקעות לבין ייעוץ השקעות כללי, ובהתאמה, בין שיווק השקעות לשיווק השקעות כללי. הצעת החוק מציעה הסדרה נפרדת לשירות הייעוץ הכללי, המותאם לנסיבות ולמאפיינים ייחודיים של כל מקרה. בין היתר, מוצע לקבוע כי השירותים הכלליים לא יהיו טעונים רישיון עפ"י חוק הייעוץ ויהיו מלווים בגילוי מיוחד ורחב. הפטור יחול בצורה שווה גם על משווק, כל עוד מדובר בייעוץ בלתי מסוים. בנוסף, עוסקת הצעת החוק בהבהרה של תחולת חוק הייעוץ גם בנוגע למקרים בהם הייעוץ נוגע לנכסים אשר אינם בגדר ניירות ערך או נכסים פיננסיים, אך יש להם השפעה מהותית על שווי של נכס פיננסי שלמשווק ההשקעות זיקה אליו. כמו כן, הצעת החוק מתייחסת גם למקרים אשר ייחשבו כהפרות, אשר בגינם בעל הרישיון יכול להיות חשוף לעיצום כספי והליך מנהלי.

- בחודש יולי 2011 פרסמה רשות ניירות ערך הוראה לבעלי רישיון לניהול תיקים בדבר **הצגת תשואות תיקים מנוהלים למי שאינו בעל התיק המנוהל ופרסומן של התשואות**. מטרת ההוראה הינה שיפור והקלה על יכולת ההשוואה של הציבור בין מנהלי התיקים. נוכח היעדר קיומם של סטנדרטים אוניברסאליים אחידים לסיווג הלקוחות ולקביעת מדיניות ניהול התיקים, הצגה של תשואות עבר אינה יכולה להוות אינדיקציה מהימנה לאיכות השירות שיקבל הלקוח. לפיכך, מתירה ההוראה הצגה של תשואות עבר רק כאשר נלווה להצגה זו הסבר מפורט וברור של היבטי הסיכון הנלווים לתיק השקעות או קבוצת תיקי ההשקעות הרלוונטיים והתייחסות לקשר שבין סיכון לתשואה. הצגה זו תלווה בהבהרות רלוונטיות בהתאם לשאלותיו של מקבל המידע, אופיו ומידת היכרותו עם שוק ההון, ועל כן תוצג על ידי בעל רישיון, במסגרת מפגש פנים אל פנים. בנוסף, ההוראה אוסרת על מנהל התיקים או מי מטעמו לפרסם או להציג תשואות עבר, במישרין או בעקיפין, של נכס פיננסי או מוצר פיננסי המנוהל על ידי חברה קשורה ושל נכס פיננסי או מוצר פיננסי שמנהל התיקים עוסק בניהול ההשקעות בו. על אף האמור לעיל, מתירה ההוראה הצגה של תשואות עבר ללא המגבלות שלעיל ללקוח כשיר, כהגדרתו בחוק הסדרת העיסוק בייעוץ השקעות, בשיווק השקעות ובניהול תיקי השקעות, התשנ"ה-1995. לפי שעה, ההוראה לא קובעת כללים לאופן חישוב תשואות העבר, אך יש לצפות לכך שהכללים בעניין חישוב תשואה, המפורטים בתקנה 10 לטיוטת התקנות בדבר הסדרת העיסוק בייעוץ השקעות, בשיווק השקעות ובניהול תיקי השקעות (דיווחים ללקוח), התשס"ט-2009, ישולבו בהוראה זו לאחר כניסתן של התקנות האמורות לתוקף.

- בחודש יוני 2011 פרסמה רשות ניירות ערך חוזר למנהלי קרנות נאמנות, מנפיקי תעודות סל וחברות בעלות רישיון לניהול תיקי השקעות, בדבר עמדת סגל הרשות במספר סוגיות הקשורות לממצאי ביקורת רוחב בנושא **תגמול מנהלי תיקי השקעות ובעלי תפקידים נוספים אצל מנהלי הקרנות, מנפיקי תעודות סל וחברות בעלות רישיון לניהול תיקים ("בעלי התפקידים")**. על פי החוזר, קיימת חשיבות לכך שמבנה התגמול של בעלי התפקידים יגובש בהליך מבוקר ומושתת על עקרונות אשר יצמצמו את הפוטנציאל לניגודי עניינים תוך איזון בין הרצון לתגמול הצלחות בעלי התפקידים לבין הצורך להבטיח את טובתם של לקוחותיהם. על פי החוזר, על דירקטוריון החברה המנהלת, בהיותו גוף האחראי על בקרת-העל בחברה, לקבוע מדיניות מוסדרת בנושא בהתבסס על העקרונות לעיל ולהסדיר תהליכי פיקוח ובקרה על יישום מדיניות התגמול שנקבעה. במסגרת הסדרה זו, על הדירקטוריון, בין היתר, להחליט על אופן הפיקוח על יישומה הראוי של מדיניות התגמול, לקבוע כללי בקרה, דיווח ותיקון חריגות וכן לבחון מעת לעת את מדיניות התגמול שנקבעה.

- בחודש יוני 2011 פרסמה הכנסת הצעת חוק **ממשל תאגידי למנהלי קרנות ולמנהלי תיקים (תיקוני חקיקה), התשע"א-2011**, במסגרתה מוצע לקדם ולשפר את מערך החובות של הממשל התאגידי שחל על מנהלי קרנות הנאמנות, אשר אינם חברות ציבוריות, וכן להחיל חובות ממשל תאגידי על חברות ניהול תיקים גדולות, שאף הן אינן חברות ציבוריות. מטרת החוק הינה יצירת מנגנוני בקרה ופיקוח על אופן ניהולן של חברות והוא נתמך בתיקון 16 לחוק החברות, התשנ"ט-1999, אשר נועד לשפר את הממשל התאגידי של חברות ציבוריות בישראל. עיקרי הצעת החוק הם הבטחת אי-תלות הנאמן לקרן במנהל הקרן, הבהרת חובות הפיקוח המוטלות על הנאמן והגברת מנגנוני הבקרה, הפיקוח והביקורת במנהל קרן ובחברות ניהול תיקים גדולות. מוצע

להחיל כללי ממשל תאגידי על חברות בעלות רישיון ניהול תיקים גדולות שמתקיים בהם אחד מאלה: (1) היקף שווי הנכסים המנוהל שלהן הוא 5 מיליארד ש"ח, לפחות, וכן מספר הלקוחות המנוהלים שלהן הוא 51 לפחות (תנאים מצטברים); (2) מספר הלקוחות המנוהלים שלהן הוא 1,000 לפחות.

1.2.10 התפתחויות בסביבה המאקרו כלכלית

1.2.10.1 התפתחות המשק, שוקי ההון והכספים

אינדיקטורים מקרו כלכליים שפורסמו במשק הישראלי במהלך הרבעונים השני והשלישי של שנת 2011 מצביעים על המשך הצמיחה של הפעילות הכלכלית במשק הישראלי, אך בקצב מתון יותר מאשר ברבעון הראשון של השנה. המדד המשולב לבחינת מצב המשק הישראלי עלה בשיעור של 4.4% ב-12 החודשים האחרונים שהסתיימו בחודש ספטמבר 2011, כאשר במהלך החודשים האחרונים אנו עדים להאטה בביקושים המקומיים, להאטה ביצור התעשייתי ולהאטה ביצוא וזאת במקביל להאצה בפעילות ענף הבנייה.

ההתפתחויות במשברי החוב בישראל, חולשת המשק האמריקאי וסיכונים גאו פוליטיים מגבירים את חוסר הוודאות בנוגע לקצב הצמיחה במשק ומשפיעים לשלילה על הצפי לצמיחה עתידית. על פי התחזית האחרונה של בנק ישראל, שנערכה בסוף הרבעון השלישי של שנת 2011, צמיחת התוצר לשנים 2011 ו-2012 צפויה להסתכם בכ- 4.7% ובכ- 3.2%, בהתאמה. הערכה זו מתבססת, בין היתר, על עדכון כלפי מטה של תחזיות קרן המטבע הבין-לאומית לגבי הצמיחה והסחר העולמיים. יצוין, כי על פי התחזית, אם יתממש תרחיש שבו הצמיחה העולמית נמוכה בנקודת אחוז מאשר בתרחיש הבסיסי, הצמיחה בישראל צפויה לעמוד על כ- 2.7% בלבד ב-2012.

נתוני שוק העבודה מצביעים על רמת תעסוקה גבוהה ואבטלה נמוכה. עם זאת, קצב הגידול של מספר המועסקים התמתן במהלך החודשים האחרונים. שיעור הבלתי מועסקים, על פי נתון המגמה לחודש אוגוסט 2011 עומד על שיעור של כ- 5.6% מתוך כוח העבודה האזרחי, השיעור הנמוך מזה כ- 20 שנים. בחודשים מאי עד יולי עלה מספר משרות השכיר של ישראלים, במונחים שנתיים, בכ- 2% לעומת שלושת החודשים הקודמים (נתונים מנוכי עונתיות). השכר הנומינלי של ישראלים עלה בחודשים מאי עד יולי בכ- 1.5% לעומת החודשים פברואר – אפריל (בניכוי עונתיות), והשכר הריאלי נותר ללא שינוי. תקבולי מס הבריאות, המשמשים אינדיקציה לסך תשלומי השכר, היו בחודש ספטמבר גבוהים נומינלית בכ- 9% מאשר בספטמבר אשתקד, זאת בניכוי השפעתם של שינויי חקיקה.

האינפלציה ב-12 החודשים האחרונים שהסתיימו בחודש ספטמבר 2011 התמתנה במהלך החודשים האחרונים, והגיעה לכ- 2.9%, מעט מתחת לגבול העליון של יעד האינפלציה שעומד על 3%. יחד עם זאת, האינפלציה (בניכוי עונתיות) בחודשים מרץ-ספטמבר 2011 נמצאת בסביבת הגבול התחתון של תחום היעד, העומד על 1%. מחירי הדירות, הנמדדים על פי סקר מחירי הדירות ואינם נכללים במדד המחירים לצרכן, עלו ב-12 החודשים שהסתיימו בחודש ספטמבר 2011 בשיעור של כ- 12.1%. מדד מחירי הדירות, המתבסס בעיקר על חוזי השכירות, ונכלל במדד המחירים לצרכן, עלה ב-12 החודשים האחרונים שהסתיימו בחודש ספטמבר 2011 בכ- 5.5%. הצעדים של בנק ישראל בתחום המשכנתאות, הצעדים שנקט משרד האוצר במיסוי על נדל"ן והמשך הגידול במספר התחלות הבניה, צפויים לבוא לידי ביטוי במחירי הדירות במהלך השנה הקרובה ועדיין מוקדם לראות בנתונים הזמינים באופן ברור את השפעתם על מחירי הדירות.

הציפיות לאינפלציה הנמדדות משוק ההון ירדו והגיעו בטווחים הקצרים לרמה של כ-2% לקראת סוף הרבעון השלישי של שנת 2011, כאשר לאחר תאריך המאזן ירדו ציפיות אלה, והן עומדות בממוצע על כ- 1.6%. ציפיות האינפלציה בטווחים הבינוניים והארוכים, ירדו לשיעור של כ- 2.3%. הרקע לירידתן של ציפיות האינפלציה הוא ככל הנראה המשך הציפיות להאטה בצמיחה בעולם

ובארץ, וכנראה גם תהליך הפחתת המחירים על ידי רשתות שיווק וספקי שירותים שונים, בהשפעת המחאה החברתית.

במהלך תשעת החודשים הראשונים של שנת 2011 המשיך בנק ישראל בהעלאה של הריבית במשק מ- 2% בתחילת 2011 ל- 3% בסוף התקופה הנסקרת, כאשר הצפי הינו שהריבית תחזור ותורד במהלך החודשים הקרובים. העלאת הריבית הושפעה משני גורמים מרכזיים. מחד, הריבית הנמוכה במשק עודדה מעבר של הציבור להשקעה בנדל"ן, דבר אשר הביא לעלייה ניכרת במחירי הדיור בשנתיים האחרונות. כמו כן, הושפעו צעדי הבנק גם מהציפיות לאינפלציה, שנעו בסביבת הגבול העליון של יעד האינפלציה. מנגד, נמנע בנק ישראל מהעלאת ריבית מהירה יותר עקב הריביות הנמוכות במדינות המפותחות והחשש כי הרחבת פערי הריביות תוביל ללחצי תיסוף חזקים יותר על השקל תוך הגברת תנועות ההון קצרות הטווח הנכנסות לישראל. במקביל להעלאת הריבית ננקטו צעדים על ידי בנק ישראל ומשרד האוצר בשוק הדיור.

ההכנסות ממסים מתחילת השנה ועד לחודש ספטמבר 2011 הינן נמוכות בכ- 3.1% מהתוואי המתאים לתחזית ההכנסות בתקציב, בעיקר בגלל האטה בתקבולי המסים העקיפים, שהחלה בתחילת הרבעון השני של שנת 2011. הגירעון הכולל של הממשלה (ללא אשראי נטו) הסתכם בתקופה זו בכ- 9.7 מיליארדי ש"ח, לעומת גירעון של 14 מיליארדי ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. על פי ההתפתחויות בפעילות הממשלה עד כה נראה כי ההכנסות ממסים יהיו נמוכות במקצת מהתחזית בתקציב, והגירעון התקציבי בשנת 2011 יהיה בסביבת תקרת הגירעון הקבועה בחוק - 3% תוצר.

בכלכלה העולמית, אי-הוודאות לגבי המשך ההתאוששות של המשק העולמי גברה, בעיקר על רקע הקשיים במשקים העיקריים, המשבר הפיננסי באירופה אשר התפשט למדינות חשובות בגוש האירו (בראשן לאיטליה ולספרד) ולאור אי הבהירות ביחס לתוכניות החילוץ המתגבשות באירופה. תחזיות הצמיחה השונות לאירופה ל- 2011 ו- 2012 התעדכנו כלפי מטה, והתרחיש הבסיסי הוא קיפאון באירופה וצמיחה נמוכה בארה"ב. כן נראים סימנים ראשונים להתמתנות הפעילות הכלכלית בשווקים מתעוררים. גורמי הסיכון ממשיכים להתמקד באירופה, שבה הסיכוי לצמיחה שלילית, גם במשקי הליבה, התגבר משמעותית, ולאחרונה ירדה תחזית הצמיחה בגרמניה לשנת 2012 לכ- 0.8%. החשש מפני משבר פיננסי חמור, לרבות חשש מהתפשטות הסיכון גם לבנקים מובילים באירופה, חשש מקשיי נזילות במערכת הבנקאית והורדת דירוג דה-פקטו לבנקים מובילים בעולם הניעו את קובעי המדיניות באירופה להכריז על תוכנית סיוע מקיפה, ובנקים מרכזיים עיקריים באירופה, ארה"ב ובבריטניה החלו לחדש את תוכניות ההרחבה השונות.

1.2.10.2 שוקי המניות והאג"ח

בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2011 התאפיין המסחר בשוק המניות בישראל, כמו בעולם כולו, בתנודתיות רבה. יחד עם זאת, בסיכום התקופה הניבו מדדי המניות המקומיים תשואת חסר בולטת ביחס למדדי המניות בעולם.

בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2011 ירד מדד ת"א 25 בשיעור של כ- 18.8%, כאשר מדד ת"א 100 ירד בשיעור של כ- 20.8%. מדד ת"א 75 ירד בשיעור של כ- 26.4% ומדד היתר 50 ירד בשיעור של כ- 34%. לעומת זאת, מדד הנאסד"ק ירד במהלך התקופה הנסקרת בשיעור של כ- 4.4%, בעוד שהדאו ג'ונס ירד בכ- 3.3%. מדד הדאקס הגרמני ירד במהלך תשעת החודשים הראשונים של שנת 2011 בכ- 18.6% ומדד הקאק הצרפתי ירד בכ- 21.5%. מדד הפוטסי הבריטי ירד בכ- 11.3%.

בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2011, עלה מדד התל בונד 20 בכ- 0.2%, בעוד שמדד התל בונד 40 ירד בכ- 0.9%. מדד האג"ח הממשלתי הצמוד עלה בכ- 3.2% ומדד האג"ח הממשלתי השקלי עלה בכ- 3.5%.

בוא ההון הניכר לשווקים המתפתחים, הגביר את הפעילות בשוק המט"ח העולמי; במקביל, תוגברו ההתערבויות בשווקי המט"ח העולמיים - הן באמצעות

רכישות מט"ח מסיביות על ידי בנקים מרכזיים והן הטלת מגבלות על תנועות ההון.

בסיכום התקופה הנסקרת, פוחת השקל בשיעור של כ- 4.6% לעומת שיערו היציג של הדולר, כאשר שיערו היציג של האירו לעומת השקל רשם במהלך התקופה עלייה של כ- 6.5%. יתרות המט"ח של בנק ישראל גדלו במהלך התקופה מרמה של כ- 70.9 מיליארד דולר בסוף דצמבר 2010 לרמה של כ- 76.3 מיליארד דולר בסוף ספטמבר 2011.

1.2.10.3 התפתחויות לאחר תאריך המאזן

בסוף חודש אוקטובר 2011, הושגה הסכמה על תוכנית אירופאית לקיצוץ חובותיה של יוון בחצי, על הגדלת קרן היציבות למדינות הפריפריה של גוש היורו לטריליון דולר ולכך שהבנקים באירופה יאלצו לגייס כ- 106 מיליארד יורו כדי להגיע להלימות הון של 9% עד אמצע 2012.

במהלך חודש נובמבר 2011 נמשכה התנודתיות בשווקים סביב אובדן האמון במגמת החוב האיטלקי, כאשר דרישות בנקים להגדלת בטחונות מביאות להחמרה נוספת. התשואות על אג"ח ממשלת איטליה ל- 10 שנים הגיעו לרמה של כ- 7.5%, והביאו להחלפת ראשי ממשלה ביוון ובאיטליה לטובת דמויות עם רקע כלכלי ברור.

באמצע חודש נובמבר 2011, פרסמו 3 מ- 5 הבנקים הגדולים בישראל (לאומי, דיסקונט והבינלאומי) אזהרות רווח לפיהן רווחיותן במהלך הרבעון השלישי תקטן באופן משמעותי על רקע הירידות בשוקי ההון שצפויה להביא הן להפסדים בתיק ניירות הערך בהם השקיעו הבנקים והן לגידול בהפרשות לחובות מסופקים.

2. נתונים עיקריים מהדוחות הכספיים

2.1 נתונים מתוך המאזנים המאוחדים

באלפי ש"ח	30 בספטמבר 2011	30 בספטמבר 2010	31 בדצמבר 2010
סך הכל נכסים עבור חוזים תלויי תשואה	11,650,977	11,472,242	11,974,019
סך הכל השקעות פיננסיות אחרות	14,371,587	13,958,616	14,413,561
נכסים אחרים	4,978,304	4,855,659	4,765,424
סך כל הנכסים	31,000,868	30,286,517	31,153,004
הון עצמי התחייבויות:	2,149,861	2,190,707	2,253,732
התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה	14,360,552	13,665,319	13,805,715
התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה	11,433,702	11,345,993	11,908,196
התחייבויות פיננסיות	1,636,881	1,737,578	1,760,496
התחייבויות אחרות	1,419,872	1,346,920	1,424,865
סך כל ההון וההתחייבויות	31,000,868	30,286,517	31,153,004

סך הנכסים של החברה נכון ליום 30 בספטמבר, 2011 הסתכם לסך של 31,001 מיליוני ש"ח לעומת סך של 31,153 מיליוני ש"ח ליום 31 בדצמבר, 2010. הירידה בסך הנכסים בתקופת הדוח נובעת בעיקר מירידות השערים בשוק ההון אשר קוזזו בחלקן מדמי ביטוח שנתקבלו.

סך ההתחייבויות של החברה נכון ליום 30 בספטמבר, 2011 הסתכם לסך של 28,851 מיליוני ש"ח לעומת סך של 28,899 מיליוני ש"ח ליום 31 בדצמבר, 2010. הירידה בסך ההתחייבויות נובעת בעיקר מירידות השערים בשוק ההון אשר השפיעו בעיקר על ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי

השקעה תלויה תשואה ומנגד מדמי ביטוח שנתקבלו ומהצמדה למדד של התחייבויות בגין חוזי ביטוח

2.2 נכסים המנוהלים עבור מבוטחים ועמיתים בקבוצה

ליום 31 בדצמבר	ליום 30 בספטמבר		במיליוני ש"ח	
	שינוי ב-%	2010		
11,974	1.6%	11,472	11,651	עבור חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויה תשואה
46,732	9.6%	44,346	48,618	עבור עמיתים קופות גמל וקרנות פנסיה
8,592	(29.8%)	8,175	5,742	עבור לקוחות קרנות נאמנות וניהול תיקים
67,298	3.2%	63,993	66,011	סה"כ נכסים מנוהלים עבור מבוטחים ועמיתים בקבוצה

(* הדוחות הכספיים המאוחדים אינם כוללים את הנכסים המנוהלים בקרנות הפנסיה, קופות הגמל (למעט קופות הגמל מבוטחות התשואה), קרנות נאמנות וניהול תיקים.

סך הנכסים המנוהלים עבור מבוטחים ועמיתים בקבוצה נכון ליום 30 בספטמבר, 2011 הסתכם לסך של 66,011 מיליוני ש"ח לעומת סך של 63,993 מיליוני ש"ח ליום 30 בספטמבר, 2010, גידול של כ- 3.2%. עיקר הגידול נובע מגידול בנכסי קרנות הפנסיה אשר הסתכמו ליום 30 בספטמבר, 2011 לסך של 35,721 מיליוני ש"ח לעומת סך של 32,105 מיליוני ש"ח ליום 30 בספטמבר 2010 גידול של 11% ביחס לתקופה המקבילה אשתקד. הגידול בנכסי הפנסיה נובע בעיקרו מגביית דמי גמולים אשר קוזזו בחלקם מהירידות בשוק ההון.

2.3 ההון העצמי

ההון העצמי של החברה נכון ליום 30 בספטמבר 2011 הסתכם לסך של 2,150 מיליוני ש"ח לעומת סך של 2,254 מיליוני ש"ח נכון ליום 31 בדצמבר 2010. הירידה בהון נובעת בעיקר מהפסד כולל בסך של כ- 105 מיליוני ש"ח.

בהתאם לתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (הון עצמי מינימלי הנדרש ממבטח), התשנ"ח-1998 (להלן: "תקנות ההון") החלות על המבטחים בקבוצה, למנורה ביטוח ולשומרה קיים, נכון לתאריך הדוח, עודף הון בסך של 205 מיליוני ש"ח וכ- 30 מיליוני ש"ח, בהתאמה. יצוין, כי לצורך עמידה במלוא דרישות ההון על פי תקנות ההון כפי שתהיינה בתוקף ביום 31 בדצמבר 2011, נכון לתאריך הדוח, למנורה ביטוח עודף הון בסך של כ- 7 מיליוני ש"ח, ולשומרה עודפי הון בסך של כ- 9 מיליוני ש"ח. לאחר תאריך המאזן, גייסה מנורה ביטוח הון משני מורכב בסך של 200 מיליוני ש"ח. כתוצאה מגיוס זה למנורה ביטוח עודף הון בסך של 224 מיליוני ש"ח. בנוסף, לאחר תאריך המאזן, הנפיקה מנורה פנסיה שטר הון על סך של 30 מיליוני ש"ח למנורה ביטוח אשר ישמש כהון משני מורכב במנורה פנסיה. לעניין גיוסי ההון האמורים, ראה באור 9 ובאור 9ה לדוחות הכספיים.

בנוסף, סכום ההשקעות שיש חובה להעמידם במנורה ביטוח, כנגד עודפי הון בהתאם להוראות המפקח, ולפיכך מהווים עודפים שאינם ניתנים לחלוקה, מסתכמים בכ- 19 מיליוני ש"ח ובשומרה בכ- 12 מיליוני ש"ח.

לעניין קביעת יעד הון במנורה ביטוח, ראה באור 5 לדוחות הכספיים.

לחברה חברות בנות נוספות אשר חלות עליהן הוראות בדבר שמירה על הון עצמי מינימאלי. נכון לתאריך הדוח, כל החברות בקבוצה עומדות בדרישות ההון שנקבעו להלן, לפי העניין (ראה גם באור 5 לדוחות הכספיים).

2.4 נתונים מדוחות רווח והפסד המאוחדים

1-12/2010	% שינוי	7-9/2010	7-9/2011	% שינוי	1-9/2010	1-9/2011	באלפי ש"ח
							פרמיות שהורווחו ברוטו
4,270,262	4.6%	1,049,658	1,097,825	2.3%	3,145,757	3,218,179	פרמיות שהורווחו בשייר
3,365,444	7.0%	824,082	881,668	2.6%	2,482,949	2,546,970	רווחים (הפסדים) מהשקעות, נטו והכנסות מימון הכנסות מדמי ניהול
2,309,812		930,049	(587,295)		1,571,337	(187,088)	הכנסות מעמלות תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
643,793	(24.9%)	190,674	143,237	(3.9%)	453,938	436,295	עמלות הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
230,131	(7.0%)	53,961	50,197	(5.2%)	171,321	162,408	הוצאות הנהלה וכלליות ואחרות
4,485,541	(91.8%)	1,443,763	118,034	(49.0%)	3,171,765	1,618,150	הוצאות מימון חלק ברווחי חברות כלולות, נטו
914,837	4.5%	226,957	237,196	4.0%	673,487	700,520	רווח (הפסד) לפני מיסים על הכנסה מיסים על הכנסה (הטבת מס)
592,334	16.0%	148,525	172,340	19.0%	427,316	508,545	רווח (הפסד) לתקופה
121,874	(32.6%)	46,677	31,446	33.0%	86,975	115,648	רווח (הפסד) כולל
121	739.0%	853	7,157	930.6%	943	9,719	
434,715		133,697	(64,052)	(92.1%)	320,945	25,441	
152,768		47,872	(13,673)	(83.4%)	117,740	19,565	
281,947		85,825	(50,379)	(97.1%)	203,205	5,876	
301,056		106,977	(93,669)		238,518	(104,866)	

2.5 נתונים על פרמיות שהורווחו ברוטו פרמיות ביטוח שהורווחו, ברוטו, לפי תחומים

1-12/2010	% שינוי	7-9/2010	7-9/2011	% שינוי	1-9/2010	1-9/2011	באלפי ש"ח
886,312	(0.9%)	223,945	221,886	0.6%	660,832	664,772	רכב רכוש
609,679	1.9%	151,358	154,225	0.3%	456,789	458,259	רכב חובה
527,563	6.5%	132,946	141,549	4.6%	396,076	414,200	ענפי רכוש ואחרים
243,950	(0.9%)	61,294	60,742	1.2%	181,342	183,519	ענפי חבויות אחרים
2,267,504	1.6%	569,543	578,402	1.5%	1,695,039	1,720,750	סך תחום ביטוח כללי
							תחום ביטוח חיים
1,700,745	8.2%	403,342	436,270	2.0%	1,225,482	1,250,390	וחיסכון ארוך טווח
302,013	8.3%	76,773	83,153	9.7%	225,236	247,039	תחום בריאות
							סה"כ פרמיות
4,270,262	4.6%	1,049,658	1,097,825	2.3%	3,145,757	3,218,179	שהורווחו ברוטו

הפרמיות שהורווחו ברוטו בתקופת הדוח הסתכמו בכ- 3,218 מיליוני ש"ח לעומת הפרמיות שהורווחו ברוטו בסך של כ- 3,146 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. בתקופה המקבילה אשתקד נכללו בתחום ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח פרמיות חד פעמיות בגין משרדי הממשלה בסך של כ- 56 מיליוני ש"ח ובתחום רכב רכוש פרמיות בהיקף של כ- 25 מיליוני ש"ח בגין התקשרות עם סוכן בקשר לביטוח כלי רכב כבדים שפסקה. בנטרול השפעת הפרמיות הנ"ל, הגידול בפרמיות הינו בשיעור של כ- 5%.

הפרמיות שהורווחו ברוטו ברבעון השלישי של השנה הסתכמו בכ- 1,098 מיליוני ש"ח לעומת פרמיות שהורווחו ברוטו בסך של כ- 1,050 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של 4.6%.

להסברים בדבר השינוי בפרמיות בתחומי הפעילות ראה סעיפים 3.3.2, 3.3.5 ו- 3.3.9 להלן.

3. תוצאות הפעילות

3.1 רווח נקי מתחומי פעילות

1-12/2010	% שינוי	7-9/2010	7-9/2011	% שינוי	1-9/2010	1-9/2011	באלפי ש"ח
רווח (הפסד) מתחומי הפעילות לפני מס:							
212,090		71,117	(61,566)		124,580	(17,750)	רווח (הפסד) מביטוח חיים וחסכון ארוך טווח
11,826		11,551	7,460		6,772	28,570	רווח מבריאות
156,540	(23.9%)	44,370	33,757	(50.3%)	159,905	79,545	רווח מביטוח כללי
380,456		127,038	(20,349)	(69.0%)	291,257	90,365	סך רווח (הפסד) לפני מס מתחומי פעילות ברי דיווח
54,259		6,659	(43,703)		29,688	(64,924)	רווח (הפסד) לפני מס מאחרים (שלא נכללו בתחומים)
434,715		133,697	(64,052)	(92.1%)	320,945	25,441	סה"כ רווח (הפסד) לפני מס
152,768		47,872	(13,673)	(83.4%)	117,740	19,565	מיסים על הכנסה (הטבת מס)
281,947		85,825	(50,379)	(97.1%)	203,205	5,876	רווח (הפסד) נקי
מיוחס ל:							
281,616		85,741	(50,538)	(97.3%)	202,975	5,495	בעלי מניות בחברה
331	89.3%	84	159	65.7%	230	381	זכויות מיעוט
281,947		85,825	(50,379)	(97.1%)	203,205	5,876	רווח (הפסד) נקי

3.2 רווח כולל מתחומי פעילות

1-12/2010	% שינוי	7-9/2010	7-9/2011	% שינוי	1-9/2010	1-9/2011	באלפי ש"ח
רווח (הפסד) כולל מתחומי הפעילות לפני מס:							
230,755		85,860	(69,048)		159,366	(36,032)	רווח (הפסד) כולל מביטוח חיים וחסכון ארוך טווח
13,643	(58.5%)	12,592	5,228	132.1%	10,020	23,258	רווח כולל מבריאות
164,325		49,650	(6,394)		185,245	(9,856)	רווח (הפסד) כולל מביטוח כללי
408,723		148,102	(70,214)		354,631	(22,630)	סך רווח (הפסד) כולל לפני מס מתחומי פעילות ברי דיווח
52,538		16,515	(59,128)		18,798	(119,780)	רווח (הפסד) כולל לפני מס מאחרים (שלא נכללו בתחומים)
461,261		164,617	(129,342)		373,429	(142,410)	סה"כ רווח (הפסד) כולל לפני מס
160,205		57,640	(35,673)		134,911	(37,544)	מיסים על הכנסה (הטבת מס)
301,056		106,977	(93,669)		238,518	(104,866)	רווח (הפסד) כולל
מיוחס ל:							
300,725		106,893	(93,828)		238,288	(105,247)	בעלי מניות בחברה
331	89.3%	84	159	65.7%	230	381	זכויות מיעוט
301,056		106,977	(93,669)		238,518	(104,866)	רווח (הפסד) כולל

תוצאות הפעילות בתקופת הדוח:

בתקופת הדוח נרשם הפסד כולל בסך של כ- 105 מיליוני ש"ח לעומת רווח כולל בסך של כ- 239 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון בסך של כ- 344 מיליוני ש"ח. השינוי האמור נובע בעיקרו מהפסדים מהשקעות ומירידת ערך הנכסים הפיננסיים כתוצאה מירידות שיעורים בשוק ההון המקומי והעולמי, שגרמה לקיטון בהכנסות מהשקעות בפעילות הנוסטרו. בנוסף, הגידול היחסי במדד המחירים לצרכן גרם לגידול בהתחייבויות הביטוחיות ובהתחייבויות הפיננסיות ביחס לתקופה המקבילה אשתקד. גורמים נוספים שהשפיעו על הפסד הינם עדכון הערכות אקטואריות וגידול בהוצאות הנהלה וכלליות בעיקר עקב גידול במצבת העובדים.

ברבעון השלישי של השנה נרשם הפסד כולל בסך של כ- 94 מיליוני ש"ח לעומת רווח כולל בסך של כ- 107 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. ברבעון השלישי של השנה נרשמו הפסדים מהשקעות וירידות ערך נכסים פיננסיים כתוצאה מירידות שיעורים בשוק ההון המקומי והעולמי לעומת התקופה המקבילה אשתקד, וכן גידול בהוצאות הנהלה וכלליות ומימון בעיקר עקב גידול במצבת העובדים.

3.3 מידע כספי לפי תחומי הפעילות

3.3.1 תחום ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח

עיקרי תוצאות תחום ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח:

1-12/2010	% שינוי	7-9/2010	7-9/2011	% שינוי	1-9/2010	1-9/2011	באלפי ש"ח
1,700,745	8.2%	403,342	436,270	2.0%	1,225,482	1,250,390	פרמיות שהורווחו ברוטו
1,868,215		806,246	(595,215)		1,260,436	(378,819)	רווחים (הפסדים) מהשקעות, נטו והכנסות מימון
556,953	(25.9%)	168,746	124,971	(5.6%)	391,633	369,725	הכנסות מדמי ניהול
31,068	12.6%	7,425	8,361	(4.5%)	23,255	22,214	הכנסות מעמלות תשלומים ושינוי בהתחייבות בגין חוזי ביטוח
3,187,661		1,126,742	(186,821)	(70.7%)	2,225,954	652,068	וחוזי השקעה ברוטו
322,981	16.9%	79,918	93,441	6.8%	240,529	256,961	עמלות הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
393,814	20.1%	97,631	117,276	20.0%	281,665	337,883	הוצאות הנהלה וכלליות ואחרות
212,090		71,117	(61,566)		124,580	(17,750)	רווח (הפסד) לפני מס
230,755		85,860	(69,048)		159,366	(36,032)	רווח (הפסד) כולל לפני מס

בתקופת הדוח, נרשם הפסד כולל לפני מס בתחום ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח בסך של כ- 36 מיליוני ש"ח לעומת רווח כולל של כ- 159 מיליוני ש"ח, בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון של כ- 195 מיליוני ש"ח. הקיטון ברווח נובע בעיקר מקיטון ברווח מפעילות ביטוח חיים בסך של כ- 135 מיליוני ש"ח, מקיטון ברווח מפעילות הגמל בסך של כ- 53 מיליוני ש"ח ומירידה ברווח מפעילות הפנסיה בסך של כ- 8 מיליוני ש"ח.

ברבעון השלישי של השנה, נרשם הפסד כולל של כ- 69 מיליוני ש"ח לעומת רווח כולל של כ- 86 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד, ירידה של כ- 155 מיליוני ש"ח. הירידה נובעת בעיקר מגידול בהפסד מפעילות ביטוח חיים בסך של כ- 117 מיליוני ש"ח, גידול בהפסד מפעילות הגמל בסך של כ- 27 מיליוני ש"ח. וירידה ברווח מפעילות הפנסיה בסך של כ- 11 מיליוני ש"ח.

3.3.2 תוצאות פעילות ביטוח חיים

1-12/2010	% שינוי	7-9/2010	7-9/2011	% שינוי	1-9/2010	1-9/2011	באלפי ש"ח
1,700,745	8.2%	403,342	436,270	2.0%	1,225,482	1,250,390	פרמיות שהורווחו ברוטו רווחים (הפסדים) מהשקעות, נטו והכנסות מימון הכנסות מדמי ניהול
1,524,709		687,857	(659,163)		1,003,592	(638,281)	הכנסות מעמלות תשלומים ושינוי בהתחייבות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה ברוטו עמלות הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות הוצאות הנהלה וכלליות ואחרות
201,247	(69.7%)	76,630	23,189	(45.2%)	132,854	72,749	רווח (הפסד) לפני מס
30,738	12.1%	7,343	8,232	(4.8%)	23,013	21,913	רווח (הפסד) כולל לפני מס
2,895,124		1,025,136	(264,439)	(81.2%)	2,011,817	379,059	
257,399	10.7%	61,869	68,509	0.5%	190,704	191,640	
203,678	19.2%	49,920	59,519	19.9%	143,958	172,641	
63,332		28,065	(67,051)		11,102	(70,406)	
81,997		42,808	(74,533)		45,888	(88,688)	

הפרמיות בביטוח חיים הסתכמו בתקופת הדוח בכ- 1,250 מיליוני ש"ח לעומת 1,225 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, בתקופה המקבילה אשתקד התקבלו פרמיות חד פעמיות בסך כ- 56 מיליוני ש"ח בגין מכרזים של משרדי הממשלה לתשלום קצבה מיידית. בנטרול השפעת הפרמיות החד פעמיות הנ"ל, הגידול בפרמיות הינו בשיעור של כ- 7%.

בנוסף, התקבלו בתקופת הדוח תקבולים בגין חוזי השקעה (ללא מרכיב ביטוח) שנזקפו ישירות להתחייבויות בסך של כ- 333 מיליוני ש"ח לעומת כ- 262 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ- 27%.

בסך הכל התקבולים שנתקבלו בתקופת הדוח לעומת התקופה המקבילה אשתקד, בנטרול הפרמיות החד-פעמיות שהתקבלו אשתקד, חל גידול של כ- 11%.

ברבעון השלישי של השנה, הפרמיות בביטוח חיים הסתכמו בכ- 436 מיליוני ש"ח לעומת 403 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד, גידול של כ- 8%.

בנוסף, התקבלו ברבעון השלישי השנה, תקבולים בגין חוזי השקעה (ללא מרכיב ביטוח) שנזקפו ישירות להתחייבויות בסך של כ- 81 מיליוני ש"ח לעומת סך של כ- 88 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד ירידה של כ- 8%.

הפדיונות בתקופת הדוח הסתכמו בכ- 418 מיליוני ש"ח לעומת 430 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. שיעור הפדיונות מהעתודה הממוצעת הינו 3.7% בתקופת הדוח לעומת 4% בתקופה המקבילה אשתקד. פדיונות בגין פוליסות שהפרמיות בגינן נזקפו ישירות להתחייבויות ביטוח (ללא מרכיב ביטוח) הסתכמו בכ- 199 מיליוני ש"ח לעומת 129 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

הפדיונות, ברבעון השלישי של השנה, הסתכמו בכ- 141 מיליוני ש"ח לעומת 154 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. שיעור הפדיונות מהעתודה הממוצעת הינו 3.7% ברבעון השלישי של השנה לעומת 4.3% ברבעון המקביל אשתקד. פדיונות בגין פוליסות שהפרמיות בגינן נזקפו ישירות להתחייבויות ביטוח (ללא מרכיב ביטוח) ברבעון השלישי השנה הסתכמו בכ- 64 מיליוני ש"ח לעומת 49 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד.

ההפסד הכולל לפני מס בתקופת הדוח הסתכם בכ- 89 מיליוני ש"ח לעומת רווח כולל של כ- 46 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הירידה ברווח בביטוח חיים נובעת מקיטון בהכנסות מדמי ניהול בסך של כ- 60 מיליוני ש"ח בגין פוליסות תלויות תשואה. שינוי זה מקורו בכך שאשתקד נגבו דמי ניהול משתנים מתשואה ריאלית חיובית שנזקפה למבוטחים בעוד שבתקופת הדוח לא נגבו דמי ניהול כאמור עקב תשואה ריאלית שלילית. בנוסף, חלה ירידה במרווח הפיננסי בפוליסות שאינן תלויות תשואה בסך של כ- 86 מיליוני ש"ח, גידול בהוצאות הנהלה וכלליות (לרבות הוצאות שנזקפו להוצאות רכישה ולהוצאות בגין תביעות) בסך של כ- 29 מיליוני ש"ח, בעיקר עקב גידול במצבת העובדים, ומנגד שינוי בעדכון הערכות בגין חוזי ביטוח בסך של 41 מיליוני ש"ח.

ההפסד הכולל לפני מס ברבעון השלישי של השנה, הסתכם בכ- 75 מיליוני ש"ח לעומת רווח כולל לפני מס של כ- 43 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. הירידה ברווח בביטוח חיים ברבעון השלישי של השנה נובעת בעיקר מירידה במרווח הפיננסי בפוליסות שאינן תלויות תשואה בסך 46 מיליוני ש"ח, מירידה בהכנסות מדמי ניהול בסך של כ- 53 מיליוני ש"ח, מעליה בהוצאות עמלות והוצאות שיווק בסך של כ- 8 מיליוני ש"ח, ומגידול בהוצאות הנהלה וכלליות (לרבות הוצאות שנזקפו להוצאות רכישה ולהוצאות בגין תביעות) בסך של כ- 11 מיליוני ש"ח, בעיקר עקב גידול במצבת העובדים.

פוליסות תלויות תשואה

כספי עתודות הביטוח הנצברים בפוליסות ביטוח חיים תלויות תשואה מושקעים לפי הוראות חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) ותקנותיו. רווחי השקעות אלו נזקפים לזכות המבוטחים בניכוי דמי ניהול.

התחייבויות הנובעות מפוליסות ביטוח חיים תלויות תשואה ליום 30 בספטמבר, 2011 הסתכמו בסך של כ- 11,434 מיליוני ש"ח בהשוואה לסך של כ- 11,908 מיליוני ש"ח ליום 31 בדצמבר 2010, ירידה של כ- 4%. הירידה כאמור, נובעת בעיקרה מהפסדים מהשקעות ומירידת ערך הנכסים הפיננסיים כתוצאה מירידות שערים בשוק ההון המקומי והעולמי אשר נזקפו למבוטחים בפוליסות תלויות תשואה, מגביית דמי ניהול, ומנגד מהכנסות מפרמיות בניכוי פדיונות ופירעונות של פוליסות.

פרטים בדבר שיעורי התשואות בפוליסות תלויות תשואה:

פוליסות שהוצאו בשנים 1992-2003 (קרן י')

1-12/2010	7-9/2010	7-9/2011	1-9/2010	1-9/2011	
9.14%	4.32%	(6.92%)	5.59%	(10.39%)	תשואה ריאלית לפני תשלום דמי ניהול
7.22%	3.54%	(7.06%)	4.35%	(10.79%)	תשואה ריאלית אחרי תשלום דמי ניהול
11.63%	5.60%	(6.38%)	7.29%	(7.92%)	תשואה נומינלית לפני תשלום דמי ניהול
9.66%	4.81%	(6.53%)	6.03%	(8.33%)	תשואה נומינלית אחרי תשלום דמי ניהול

פוליסות שהוצאו החל משנת 2004 (קרן י' החדשה):

1-12/2010	7-9/2010	7-9/2011	1-9/2010	1-9/2011	
9.14%	4.31%	(6.46%)	5.58%	(9.90%)	תשואה ריאלית לפני תשלום דמי ניהול
7.53%	3.90%	(6.76%)	4.43%	(10.77%)	תשואה ריאלית אחרי תשלום דמי ניהול
11.63%	5.59%	(5.91%)	7.28%	(7.42%)	תשואה נומינלית לפני תשלום דמי ניהול
9.98%	5.18%	(6.22%)	6.12%	(8.31%)	תשואה נומינלית אחרי תשלום דמי ניהול

פרטים בדבר רווחי ההשקעה שנזקפו למבוטחים בפוליסות תלויות תשואה ודמי הניהול (במיליוני ש"ח):

1-12/2010	7-9/2010	7-9/2011	1-9/2010	1-9/2011	
937.4	470.4	(714.6)	593.2	(935.3)	רווחי ההשקעה הנומינליים שנזקפו למבוטחים לאחר דמי הניהול
92.1	23.9	23.2	67.5	72.8	דמי ניהול קבועים
109.1	52.8	-	65.4	-	דמי ניהול משתנים
201.2	76.7	23.2	132.9	72.8	סך-הכל דמי ניהול

בפוליסות ביטוח חיים תלויות תשואה שהונפקו בשנים 1991 עד 2003 רשאי מבטח לגבות דמי ניהול קבועים ודמי ניהול משתנים בשיעורים הקבועים בתקנות והנגזרים מהתשואה הריאלית של תיק ההשקעות. דמי הניהול המשתנים נגבים רק בגין תשואה ריאלית חיובית. במידה והושגה תשואה ריאלית שלילית המבטח מנוע מגביית דמי הניהול המשתנים עד אשר התשואה שתושג תכסה את ההפסד הריאלי המצטבר. יצוין, כי בכל הנוגע לפוליסות תלויות תשואה שהונפקו החל משנת 2004, דמי הניהול הנגבים הינם דמי ניהול קבועים בלבד ואשר על כן, להפסדים ריאליים מהשקעות אין השלכה כאמור על גביית דמי ניהול אלה.

ההכנסות מדמי ניהול בפוליסות ביטוח חיים תלויות תשואה בתקופת הדוח הסתכמו בכ- 73 מיליוני ש"ח (דמי ניהול קבועים בלבד) לעומת כ- 133 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון של כ- 60 מיליוני ש"ח. קיטון זה נובע מכך שבתקופת הדוח לא נגבו דמי ניהול משתנים בפוליסות ביטוח חיים תלויות תשואה שהונפקו בשנים 1991 עד 2003 בשל התשואה הריאלית השלילית ומנגד עלייה בגביית דמי ניהול קבועים בשל הגידול בהיקף הנכסים בתקופת הדוח לעומת התקופה המקבילה אשתקד וזאת בשל הפקדות חדשות בניכוי פדיונות והכנסות מהשקעות אשר נזקפו בתקופות קודמות.

ההכנסות מדמי ניהול בפוליסות ביטוח חיים תלויות תשואה ברבעון השלישי של השנה הסתכמו בכ- 23 מיליוני ש"ח (דמי ניהול קבועים בלבד), לעומת הכנסות מדמי ניהול בסך של כ- 77 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

כפי שצוין לעיל, בעקבות ירידות השערים בשוק ההון בתקופת הדוח נרשמה תשואה ריאלית נטו שלילית בשיעור של 10.79%. לפיכך הקבוצה לא תגבה דמי ניהול עד להשלמת התשואה השלילית הנ"ל. אומדן דמי הניהול אשר לא יגבו בשל התשואה השלילית עד להשלמת התשואה החיובית כאמור ליום 30 בספטמבר, 2011 הינו בסך של כ- 136 מיליוני ש"ח ונכון לסמוך למועד פרסום הדוח הינו, על פי ההערכה, בסך של כ- 118 מיליוני ש"ח.

3.3.3 תוצאות פעילות הפנסיה

1-12/2010	% שינוי	7-9/2010	7-9/2011	% שינוי	1-9/2010	1-9/2011	באלפי ש"ח
279,447	12.5%	72,190	81,191	16.1%	202,060	234,569	הכנסות מדמי ניהול, נטו
10,712		3,565	-		8,932	(48)	רווחים (הפסדים) מהשקעות, נטו והכנסות מימון
55,596	41.2%	14,611	20,636	27.4%	41,092	52,339	עמלות הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
138,878	30.8%	33,715	44,085	20.1%	100,045	120,133	הוצאות הנהלה וכלליות ואחרות
96,015	(39.7%)	27,511	16,599	(11.1%)	70,097	62,350	רווח לפני מס

ליום 30 בספטמבר, 2011, הקבוצה מנהלת, באמצעות החברה הבת מנורה מבטחים פנסיה, סך של כ- 35.7 מיליארד ש"ח עבור עמיתי קרנות פנסיה חדשות, לעומת סך של 32.1

מיליארד ש"ח, שנוהלו ביום 30 בספטמבר, 2010, גידול של 11.3%. בתקופת הדיווח, נגבו בקרנות הפנסיה שבניהול הקבוצה סך של כ- 3.6 מיליארד ש"ח, לעומת סך של כ- 3 מיליארד ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של 18.6%. בתקופת הדוח, נרשם רווח לפני מס בפעילות הפנסיה בסך של כ- 62 מיליוני ש"ח לעומת רווח לפני מס של כ- 70 מיליוני ש"ח, בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון של כ- 8 מיליוני ש"ח. הירידה ברווח נובעת בעיקרה מגידול בהוצאות הנהלה וכלליות והוצאות שיווק ורכישה בסך של כ- 32 מיליוני ש"ח, בפרט עקב גידול במצבת העובדים וירידה בהכנסות מהשקעות בסך של כ- 9 מיליוני ש"ח. מנגד חל גידול מההכנסות מדמי ניהול בסך של כ- 33 מיליוני ש"ח הנובע מגידול בגביית דמי גמולים בכ- 18% וגידול בהיקף הנכסים המנוהלים בכ- 11%.

ברבעון השלישי של השנה נרשם רווח לפני מס בסך של כ- 17 מיליוני ש"ח לעומת רווח לפני מס בסך של כ- 28 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, ירידה של כ- 11 מיליוני ש"ח. הירידה נובעת מגידול בהוצאות הנהלה וכלליות והוצאות שיווק ורכישה בסך של כ- 16 מיליוני ש"ח ומירידה ברווחים מהשקעות בסך של כ- 4 מיליוני ש"ח ומנגד חל גידול בהכנסות דמי ניהול בסך של כ- 9 מיליוני ש"ח. גידול זה נובע בעיקר מגידול בהכנסות מדמי ניהול הנובעים מדמי גמולים שנגבו ומגידול בהכנסות מדמי ניהול מצבירה בשל הגידול בהיקף הנכסים כאמור לעיל.

3.3.4 תוצאות פעילות קופות הגמל

1-12/2010	% שינוי	7-9/2010	7-9/2011	% שינוי	1-9/2010	1-9/2011	באלפי ש"ח
76,259	3.3%	19,926	20,591	10.0%	56,719	62,407	הכנסות מדמי ניהול
332,794	(44.3%)	114,824	63,948	4.7%	247,912	259,510	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון שינוי בהתחייבויות בגין חוזי השקעה
292,537	(23.6%)	101,606	77,618	27.5%	214,137	273,009	עמלות הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
9,986	25.0%	3,438	4,296	48.7%	8,733	12,982	הוצאות הנהלה וכלליות ואחרות
51,258	(2.3%)	13,996	13,672	19.8%	37,662	45,109	הוצאות מימון
2,529	(60.4%)	169	67	(28.8%)	718	511	רווח (הפסד) לפני מס
52,743		15,541	(11,114)		43,381	(9,694)	

ליום 30 בספטמבר, 2011, הקבוצה מנהלת, באמצעות החברה הבת מנורה מבטחים גמל, סך של 12.9 מיליארד ש"ח עבור עמיתי קופות הגמל, מתוכם סך של 4.5 מיליארד ש"ח בקופות גמל מבטיחות תשואה, לעומת סך של 12.2 מיליארד ש"ח שנוהלו ביום 30 בספטמבר, 2010, מתוכם סך של 4.3 מיליארד ש"ח בקופות גמל מבטיחות תשואה, גידול של 5%. בתקופת הדיווח נגבו בקופות הגמל שבניהול הקבוצה סך של כ-0.6 מיליארד ש"ח, לעומת סך של 0.5 מיליארד ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של 15%.

בתקופת הדוח נרשם הפסד לפני מס בסך של כ- 10 מיליוני ש"ח לעומת רווח לפני מס בסך כ- 43 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון של כ- 53 מיליוני ש"ח.

בתקופת הדוח נרשם הפסד בסך של כ-13 מיליוני ש"ח בגין ניהול קופות הגמל מבטיחות התשואה, לעומת רווח מניהולן בתקופה המקבילה אשתקד בסך של כ- 34 מיליוני ש"ח. ההפרש בסך של כ- 47 מיליוני ש"ח במרווח בין ההכנסות מהשקעות לבין ההתחייבות לעמיתים בקופות אלה נגרם מנכסים אשר אינם מגובים בפיקדונות אצל החשב הכללי במשרד האוצר. בנוסף הוצאות שיווק, הנהלה וכלליות ואחרות גדלו בתקופת הדוח בסך של כ- 12 מיליוני ש"ח, לעומת התקופה המקבילה אשתקד, בעיקר עקב גידול בהוצאות השיווק וגידול במצבת העובדים. מנגד הכנסות מדמי ניהול גדלו בכ- 6 מיליוני ש"ח לעומת התקופה המקבילה אשתקד בשל העליה בהיקף הנכסים המנוהלים בכ- 5%, בעיקר עקב רכישת ניהול קופת גמל "להבה קרן השתלמות לעצמאים ולשכירים" ובגין דמי גמולים שהתקבלו.

ברבעון השלישי של השנה ההפסד הסתכם לכ- 11 מיליוני ש"ח לעומת רווח של כ- 16 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. ברבעון השלישי נרשם הפסד בסך של כ- 14 מיליוני ש"ח בגין ניהול קופות הגמל מבטיחות התשואה, לעומת רווח מניהולן בתקופה המקבילה אשתקד בסך של כ- 13 מיליוני ש"ח. ההפרש בסך של כ- 27 מיליוני ש"ח במרווח בין ההכנסות מהשקעות לבין ההתחייבות לעמיתים בקופות גמל מבטיחות נגרם מנכסים אשר אינם מגובים בפיקדונות בחשב הכללי. בנוסף, הוצאות שיווק, הנהלה וכלליות ואחרות גדלו בתקופת הדוח בסך של כ- 1 מיליוני ש"ח, לעומת התקופה המקבילה אשתקד, בעיקר עקב גידול בהוצאות השיווק וגידול במצבת העובדים. מנגד הכנסות מדמי ניהול גדלו בכ- 1 מיליוני ש"ח לעומת התקופה המקבילה אשתקד אשר נובע מהעליה בהיקף הנכסים המנוהלים.

3.3.5 תוצאות פעילות ביטוח כללי

תוצאות פעילות במגזר ביטוח כללי

באלפי ש"ח	1-9/2011	1-9/2010	% שינוי	7-9/2011	7-9/2010	% שינוי	1-12/2010
פרמיות ברוטו רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון	1,827,499	1,768,123	3.4%	589,540	540,009	9.2%	2,279,287
הכנסות מעמלות תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו	118,016	122,299	(3.5%)	36,695	38,973	(5.8%)	166,970
עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות הוצאות הנהלה וכלליות ואחרות	369,468	362,730	1.9%	121,944	121,099	0.7%	494,049
רווח לפני מס	79,545	159,905	(50.3%)	33,757	44,370	(23.9%)	156,540
רווח (הפסד) כולל לפני מס	(9,856)	185,245		(6,394)	49,650		164,325

עסקי הביטוח הכללי כוללים שלושה תחומי פעילות: רכב רכוש, רכב חובה ויתרת עסקי ביטוח כללי (חבויות אחרות וענפי רכוש אחרים).

הכנסות מפרמיה ברוטו בתקופת הדוח הסתכמו בכ- 1,827 מיליוני ש"ח בהשוואה לכ- 1,768 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ- 3%. הגידול נובע מעליה בפרמיה ברוטו בתחום רכב חובה בסך של כ- 25 מיליוני ש"ח, מעליה בפרמיה ברוטו בתחום ביטוח כללי אחר בסך של כ- 41 מיליוני ש"ח ומנגד מקיטון בפרמיה ברוטו בתחום רכב רכוש בכ- 7 מיליוני ש"ח.

ההכנסות מפרמיה ברוטו ברבעון השלישי של השנה הסתכמו בכ- 590 מיליוני ש"ח לעומת כ- 540 מיליוני ש"ח לרבעון המקביל אשתקד, עליה של כ- 9%. בפרמיות ברוטו בביטוח כללי אחר חל גידול של כ- 22 מיליוני ש"ח, בפרמיות ברוטו ברכב חובה חל גידול של כ- 17 מיליוני ש"ח ובפרמיות ברוטו ברכב רכוש חלה עליה בפרמיה של כ- 11 מיליוני ש"ח.

ההפסד הכולל לפני מס מעסקי ביטוח כללי בתקופת הדוח הסתכם בכ- 10 מיליוני ש"ח לעומת רווח בסך של כ- 185 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, ירידה של כ- 195 מיליוני ש"ח. הירידה ברווח נובעת מירידה ברווח בתחום רכב חובה בסך של כ- 81 מיליוני ש"ח, מירידה ברווח בתחום רכב רכוש בסך של כ- 70 מיליוני ש"ח ומירידה ברווח בתחום ביטוח כללי אחר בסך של כ- 44 מיליוני ש"ח.

ההפסד הכולל בעסקי ביטוח כללי ברבעון השלישי של השנה הסתכם בכ- 6 מיליוני ש"ח לעומת רווח בסך של כ- 50 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד, ירידה של כ- 56 מיליוני ש"ח. הירידה ברווח נובעת מירידה ברווח בתחום רכב חובה בסך של כ- 3 מיליוני ש"ח,

ירידה ברווח בסך של כ- 29 מיליוני ש"ח בתחום רכב רכוש וירידה ברווח בתחום ביטוח כללי אחר בסך של כ- 24 מיליוני ש"ח.

3.3.6 תוצאות פעילות במגזר רכב חובה

1-12/2010	% שינוי	7-9/2010	7-9/2011	% שינוי	1-9/2010	1-9/2011	באלפי ש"ח
602,065	11.7%	144,749	161,746	5.4%	463,732	488,691	פרמיות ברוטו רוחים
152,771	(60.3%)	44,503	17,682	(12.6%)	110,997	96,996	מהשקעות, נטו והכנסות מימון
12,058	(81.6%)	3,102	572	(56.0%)	8,246	3,632	הכנסות מעמלות תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו
605,126	(35.0%)	162,926	105,895	(7.2%)	434,978	403,483	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
57,064	9.5%	14,868	16,280	8.5%	42,959	46,606	הוצאות הנהלה וכלליות ואחרות
31,555	18.6%	8,345	9,900	27.7%	23,217	29,649	רווח לפני מס
78,570	223.4%	12,208	39,482	(7.8%)	72,913	67,211	רווח כולל לפני מס
83,815	(20.3%)	15,885	12,666	(90.7%)	89,201	8,289	מס

הרווח הכולל לפני מס בתקופת הדוח הינו כ- 8 מיליוני ש"ח לעומת רווח כולל של כ- 89 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, ירידה של כ- 81 מיליוני ש"ח. הקיטון ברווח נובע בעיקר מהגורמים הבאים: הירידות בשוקי ההון בארץ ובעולם, הן בשוקי המניות והן בשוקי האג"ח אשר גרמו לפער בין ההכנסות מהשקעות לבין הסכום שנזקף להתחייבויות הביטוחיות בשל התשואה, בשיעור שנתי של 3% ריאלי, על ההשקעות בשנים הפתוחות, בתקופת הדוח לעומת התקופה המקבילה אשתקד, בסך של כ- 97 מיליוני ש"ח, הפסד בגין שנת החיתום השוטפת בסך של כ- 4 מיליוני ש"ח, הרעה בגין התפתחות התביעות והערכות אקטואריות בגין שנות חיתום סגורות בסך של כ- 3 מיליוני ש"ח ומנגד מגידול בשחרור מהצבירה בסך של כ- 23 מיליוני ש"ח.

הרווח הכולל ברבעון השלישי של השנה הסתכם בכ- 13 מיליוני ש"ח לעומת רווח כולל של כ- 16 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד, ירידה של כ- 3 מיליוני ש"ח. הירידה נובעת בעיקרה מהירידות בשוקי ההון בארץ ובעולם, הן בשוקי המניות והן בשוקי האג"ח אשר גרמו לפער בין ההכנסות מהשקעות לבין הסכום שנזקף להתחייבויות הביטוחיות בשל התשואה, בשיעור שנתי של 3% ריאלי, על ההשקעות בשנים הפתוחות, ברבעון זה לעומת הרבעון המקביל אשתקד, בסך כ- 42 מיליוני ש"ח, ומנגד משיפור בהתפתחות התביעות והערכות האקטואריות בסך של כ- 30 מיליוני ש"ח, גידול בשחרור מהצבירה בסך כ- 7 מיליוני ש"ח וקיטון בהפסד בגין שנת החיתום השוטפת בסך כ- 2 מיליוני ש"ח.

3.3.7 תוצאות פעילות במגזר רכב רכוש

1-12/2010	% שינוי	7-9/2010	7-9/2011	% שינוי	1-9/2010	1-9/2011	באלפי ש"ח
902,069	5.2%	213,727	224,799	(1.0%)	704,552	697,731	פרמיות ברוטו רווחים
24,706	(68.9%)	8,188	2,544	(22.9%)	20,025	15,442	מהשקעות, נטו והכנסות מימון
58,110	(16.0%)	14,369	12,069	(8.7%)	42,091	38,424	הכנסות מעמלות תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו
638,300	15.1%	150,550	173,280	14.4%	450,566	515,323	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
227,107	(4.6%)	55,540	52,991	0.5%	165,292	166,062	הוצאות הנהלה וכלליות ואחרות
33,155	12.3%	10,357	11,626	37.1%	24,537	33,635	רווח (הפסד) לפני מס
6,367		10,765	(13,126)		29,382	(28,552)	רווח (הפסד) כולל לפני מס
7,248		11,560	(17,433)		32,391	(38,113)	

הפרמיות ברוטו קטנו בתקופת הדוח בכ- 7 מיליוני ש"ח לעומת התקופה המקבילה אשתקד. הירידה נבעה בעיקר בשל אי חידוש התקשרות בשנת 2011 עם סוכן בקשר לביטוח כלי רכב כבדים. ברבעון השלישי של השנה, גדלו הפרמיות ברוטו ב- 11 מיליוני ש"ח לעומת הרבעון המקביל אשתקד. העליה בהכנסות נובעת בעיקרה מגידול במספר כלי הרכב המבוטחים.

ההפסד הכולל לפני מס בתקופת הדוח הינו כ- 38 מיליוני ש"ח לעומת רווח כולל בסך כ- 32 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. ההפסד נובע בעיקר בשל התחרות בענף שגרמה לשחיקה בפרמיה הממוצעת הנגבית ומגידול בתשלומי תביעות ועדכון בהערכת ההתחייבויות הביטוחיות בסך של כ- 56 מיליוני ש"ח, מירידה בהכנסות מהשקעות בסך של כ- 17 מיליוני ש"ח ועלייה בהוצאות הנהלה וכלליות בסך של כ- 12 מיליוני ש"ח, בעיקר עקב גידול במצבת העובדים.

ההפסד הכולל לפני מס ברבעון השלישי של השנה הסתכם בכ- 17 מיליוני ש"ח לעומת רווח כולל של כ- 12 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. ההפסד נובע בעיקר בשל התחרות בענף שגרמה לשחיקה בפרמיה הממוצעת הנגבית ומגידול בתשלומי תביעות ועדכון בהערכת ההתחייבויות הביטוחיות בסך של כ- 13 מיליוני ש"ח, מירידה בהכנסות מהשקעות בסך של כ- 13 מיליוני ש"ח ומעלייה בהוצאות הנהלה וכלליות בסך של כ- 3 מיליוני ש"ח, בעיקר עקב גידול במצבת העובדים.

3.3.8 תוצאות פעילות במגזר ביטוח כללי אחר

1-12/2010	% שינוי	7-9/2010	7-9/2011	% שינוי	1-9/2010	1-9/2011	באלפי ש"ח
775,153	11.8%	181,533	202,995	6.9%	599,839	641,077	פרמיות ברוטו רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
58,865	(58.3%)	17,848	7,450	(14.3%)	44,198	37,888	הכנסות מעמלות תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו
96,802	11.9%	21,502	24,054	5.6%	71,962	75,960	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
487,540	1.6%	108,153	109,900	(21.7%)	365,839	286,520	הוצאות הנהלה וכלליות ואחרות
209,878	3.9%	50,691	52,673	1.5%	154,479	156,800	
32,314	22.4%	10,907	13,345	73.5%	21,353	37,056	
71,603	(65.4%)	21,397	7,401	(29.0%)	57,610	40,886	רווח לפני מס
73,262		22,205	(1,627)	(68.6%)	63,653	19,968	רווח (הפסד) כולל לפני מס

הרווח הכולל לפני מס בתקופת הדוח הינו כ- 20 מיליוני ש"ח לעומת רווח כולל לפני מס של כ- 64 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הירידה ברווח הכולל נובעת מירידה ברווח הכולל בענפי החבויות בסך של כ- 23 מיליוני ש"ח וירידה ברווח הכולל מרכוש אחר בסך של כ- 21 מיליוני ש"ח.

הירידה ברווח הכולל בענפי החבויות לתקופת הדוח נובעת מהירידות בשוקי ההון אשר גרמו לפער בין ההכנסות מהשקעות בפועל לבין הסכום שנזקף להתחייבויות הביטוחיות בשנים פתוחות בשיעור שנתי של 3% ריאלי, בתקופת הדוח למול התקופה המקבילה אשתקד, בסך של כ- 41 מיליוני ש"ח, הפסד בסך של כ- 5 מיליוני בגין שנות החיתום הפתוחות ומנגד חל גידול בשחרור מהצבירה לעומת תקופה מקבילה אשתקד, בסך של כ- 19 מיליוני ש"ח ושיפור בהתפתחות התביעות והערכות אקטואריות בגין שנות חיתום סגורות בסך של כ- 7 מיליוני ש"ח.

הירידה ברווח הכולל בענפי הרכוש האחר לתקופת הדוח נובעת בעיקר עקב עדכון הערכות ביטוחיות בסך של כ- 8 מיליוני ש"ח ועקב גידול בהוצאות בסך של כ- 8 מיליוני ש"ח, בעיקר עקב גידול במצבת העובדים, וקישון בהכנסות מהשקעות בסך של כ- 4 מיליוני ש"ח.

ההפסד הכולל לפני מס ברבעון השלישי של השנה הסתכם בכ- 2 מיליוני ש"ח לעומת רווח של כ- 22 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. ההפסד נובע בעיקר מירידה ברווח הכולל בענפי החבויות בסך של כ- 17 מיליוני ש"ח ומירידה ברווח בענפי רכוש אחר בסך של כ- 6 מיליוני ש"ח.

הירידה ברווח הכולל בענפי החבויות ברבעון השלישי של השנה נובעת מהירידות בשוקי ההון אשר גרמו לפער בין ההכנסות מהשקעות בפועל לבין הסכום שנזקף להתחייבויות הביטוחיות בשנים פתוחות בשיעור שנתי של 3% ריאלי, ברבעון זה למול הרבעון המקביל אשתקד בסך של כ- 20 מיליוני ש"ח, נרשם הפסד בסך של כ- 8 מיליוני בגין שנות החיתום הפתוחות ומנגד חל גידול בשחרור מהצבירה לעומת תקופה מקבילה אשתקד, בסך של כ- 6 מיליוני ש"ח והטבה בגין התפתחות התביעות והערכות אקטואריות בגין שנות חיתום סגורות בסך של כ- 7 מיליוני ש"ח.

הירידה ברווח הכולל בענפי הרכוש האחר ברבעון השלישי של השנה נובעת בעיקר עקב גידול בהוצאות בסך של כ- 4 מיליוני ש"ח, בעיקר עקב גידול במצבת העובדים.

3.3.9 תוצאות פעילות ביטוח בריאות

1-12/2010	% שינוי	7-9/2010	7-9/2011	% שינוי	1-9/2010	1-9/2011	באלפי ש"ח
302,013	8.3%	76,773	83,153	9.7%	225,236	247,039	פרמיות שהורווחו ברוטו
38,761	(77.9%)	10,743	2,372	(23.1%)	25,689	19,751	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון הכנסות מעמלות תשלומים ושינוי בהתחייבות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה ברוטו
13,485	(27.6%)	2,852	2,064	(10.7%)	10,326	9,220	עמלות הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות הוצאות הנהלה וכלליות ואחרות
246,663	286.6%	14,646	56,626	(10.9%)	190,021	169,370	רווח לפני מס
67,526	(10.1%)	17,813	16,009	12.7%	48,871	55,066	רווח כולל לפני מס
28,821	4.8%	6,940	7,273	8.3%	20,289	21,970	מס
11,826	(35.4%)	11,551	7,460	321.9%	6,772	28,570	
13,643	(58.5%)	12,592	5,228	132.1%	10,020	23,258	

הרווח הכולל לפני מס בתקופת הדוח הסתכם בכ- 23 מיליוני ש"ח לעומת רווח של כ- 10 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. העלייה ברווח נובעת מגידול בפרמיה המורווחת בשייר בסך של כ- 15 מיליוני ש"ח עקב גידול בהיקף העסקים, מקיטון בהתחייבויות הביטוחיות בשייר בסך של 20 מיליוני ש"ח לעומת התקופה המקבילה אשתקד בעיקר כתוצאה מעדכוני התחייבויות ביטוחיות אשר נערכו בתקופה המקבילה אשתקד, ומנגד ירידה בהכנסות מהשקעות בסך של כ- 14 מיליוני ש"ח וגידול בהוצאות עמלות ושיווק בסך של כ- 6 מיליוני ש"ח עקב הגידול בהיקף העסקים, ומגידול בהוצאות הנהלה וכלליות בסך של כ- 2 מיליוני ש"ח.

ברבעון השלישי של השנה, הרווח לפני מס הסתכם בכ- 5 מיליוני ש"ח לעומת רווח של כ- 13 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. הירידה ברווח נובעת מירידה בהכנסות מהשקעות בסך של כ- 8 מיליוני ש"ח ומגידול בהוצאות הנהלה וכלליות בסך של כ- 4 מיליוני ש"ח ומנגד חל גידול בפרמיה המורווחת בשייר בסך של כ- 6 מיליוני ש"ח עקב גידול בהיקף העסקים, מקיטון בהתחייבויות הביטוחיות בשייר בסך של 2 מיליוני ש"ח לעומת התקופה המקבילה אשתקד בעיקר כתוצאה מעדכוני התחייבויות ביטוחיות אשר נערכו ברבעון המקביל אשתקד.

3.3.10 תוצאות פעילות שירותים ומוצרים פיננסיים

תוצאות תחום פעילות זה מתייחסות לחברה בת - מנורה מבטחים פיננסיים בע"מ (להלן: "מנורה פיננסיים"), אשר פועלת, באמצעות חברות בנות, ואינן כוללות את תוצאות מנורה מבטחים גמל בע"מ (חברת בת של מנורה פיננסיים), שתוצאותיה מוצגות בנפרד במסגרת תוצאות תחום פעילות ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח.

1-12/2010	% שינוי	7-9/2010	7-9/2011	% שינוי	1-9/2010	1-9/2011	באלפי ש"ח
102,463	(24.6%)	25,758	19,421	(2.4%)	74,962	73,190	הכנסות מדמי ניהול ומעמלות חיתום רווחים מהשקעות, נטו
3,166	(58.9%)	650	267	(69.2%)	1,575	485	סה"כ הכנסות
105,629	(25.4%)	26,408	19,688	(3.7%)	76,537	73,675	סה"כ הוצאות
95,290	(17.7%)	22,477	18,491	1.9%	66,154	67,437	רווח לפני מסים על ההכנסה
10,339	(69.5%)	3,931	1,197	(39.9%)	10,383	6,238	רווח נקי לתקופה
10,629	(68.9%)	3,745	1,163	(37.8%)	9,523	5,925	

עקב ההתפתחויות בשוקי האג"ח והמניות חלה ירידה משמעותית של היקף נכסי קרנות הנאמנות וניהול התיקים ליום 30 בספטמבר 2011, אשר הסתכמו לסך של 5.7 מיליארדי ש"ח, לעומת סך של כ- 8.2 מיליארדי ש"ח ביום 30 בספטמבר 2010.

הרווח לפני מס בתקופת הדוח הסתכם בכ- 6 מיליוני ש"ח לעומת רווח לפני מס בסך של כ- 10 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, ירידה ברווח בסך של כ- 4 מיליוני ש"ח הנובעת בעיקרה מירידה בהכנסות בסך של כ- 2 מיליוני ש"ח. הירידה בהכנסות מקורה בירידה בהכנסות מעמלות חיתום כתוצאה מתנאי שוק החיתום בסך של כ- 6 מיליוני ש"ח, ומנגד מעלייה בהכנסות מדמי ניהול בסך של כ- 4 מיליוני ש"ח. בנוסף, חל גידול בהוצאות מכירה, שיווק ועמלות הפצה בסך של כמיליון ש"ח וירידה של כמיליון ש"ח מהכנסות מהשקעות.

הרווח ברבעון השלישי של השנה הסתכם בכמיליון ש"ח לעומת רווח של כ- 4 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. הירידה ברווח נובעת בעיקרה מירידה בהכנסות ניהול מעמלות חיתום בסך של כ- 6 מיליוני ש"ח ומקיטון בהוצאות מכירה, שיווק ועמלות הפצה בסך של כ- 4 מיליוני ש"ח.

3.4 תזרים מזומנים

תזרימי המזומנים שנבעו מפעילות שוטפת בתקופת הדוח עמדו על סך של כ- 722 מיליוני ש"ח. תזרימי המזומנים שנבעו מפעילות שוטפת ברבעון השלישי של השנה הסתכמו בכ- 119 מיליוני ש"ח.

תזרימי המזומנים נטו ששימשו לפעילות השקעה הסתכמו בתקופת הדוח בכ- 254 מיליוני ש"ח. תזרימי המזומנים ששימשו לפעילות השקעה ברבעון השלישי של השנה הסתכמו בכ- 35 מיליוני ש"ח.

תזרימי המזומנים ששימשו לפעילות מימון הסתכמו בתקופת הדוח בכ- 148 מיליוני ש"ח. תזרימי המזומנים ששימשו לפעילות מימון ברבעון השלישי של השנה הסתכמו בכ- 79 מיליוני ש"ח.

לאחר השפעת תנודות שער החליפין על יתרות המזומנים שגרמה לקיטון יתרות המזומנים בתקופת הדוח בסך של כ- 8 מיליוני ש"ח, עלו יתרות המזומנים בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2011 בסך של כ- 312 מיליוני ש"ח. ברבעון השלישי של השנה השפעת תנודות שער החליפין על יתרות המזומנים גרמה לגידול ביתרות המזומנים בסך של כ- 4 מיליוני ש"ח, ויתרות המזומנים

גדלו בסך של 9 מיליוני ש"ח. נכון לתאריך הדוח, יתרת המזומנים ושווי מזומנים הינה בסך של כ- 815 מיליוני ש"ח.

3.5 מקורות מימון

יתרת ההתחייבויות הפיננסיות לתאריך הדוח הינה כ- 1,637 מיליוני ש"ח לעומת 1,760 מיליוני ש"ח ליום 31 בדצמבר 2010. הירידה נובעת מפירעון של התחייבויות פיננסיות בסך של כ- 148 מיליוני ש"ח ומנגד עלייה בהתחייבויות עקב עליית המדד.

היקפן הממוצע של ההתחייבויות הפיננסיות בתקופת הדוח, הסתכם לסך של כ- 1,712 מיליוני ש"ח.

לחברה (בסולו) התחייבויות פיננסיות המסתכמות, נכון לתאריך הדוח, לסך של כ- 840 מיליוני ש"ח שמקורן בהנפקת שתי סדרות אג"ח. מנגד, לחברה נכסים פיננסיים שוטפים בהיקף של כ- 277 מיליוני ש"ח. בנוסף לכך, לחברה יתרות הלוואות לחברות בנות בסך של 674 מיליוני ש"ח, מתוכן הלוואות למנורה ביטוח בסך של 263 מיליוני ש"ח. החברה רואה חשיבות לשמירה על נכסים פיננסיים זמינים בהיקף נדרש לצורך פירעון תשלומי האג"ח וכן לצורך מתן מענה לצרכיה השוטפים ולפעילות החברות המוחזקות. לחברה קווי אשראי בלתי מנוצלים בבנקים בסך של כ- 40 מיליוני ש"ח העומדים לרשותה לצרכי פעילותה השוטפת. לעניין האג"ח ראה גם סעיף 6 להלן.

בתקופת הדוח חילקה מנורה ביטוח לחברה דיבידנד בסך של 100 מיליוני ש"ח.

לפרטים בדבר גיוס חוב, לאחר תאריך הדוח, ראה גם סעיף 9.1 להלן.

4. דיווח בדבר חשיפה לסיכוני שוק ודרכי ניהולם

בהתאם לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומיידיים), התש"ל-1970, הדיווח על סיכוני שוק ודרכי ניהולם מתייחס לחשיפות של החברה והחברות המאוחדות שלה, למעט חברות ביטוח. במהלך תשעת החודשים הראשונים של שנת 2011, לא חל שינוי מהותי בחשיפות החברה לסיכוני שוק ודרכי ניהולם, לעומת האמור בדוח התקופתי לשנת 2010.

5. היבטי ממשל תאגידי

5.1 גילוי בדבר הליך אישור הדוחות הכספיים בחברה

זהות האורגנים המופקדים על בקרת על בתאגיד

האורגנים המופקדים על בקרת העל בתאגיד הינם המנכ"ל ומנהל הכספים, ברמת ההנהלה, וכן הוועדה לבחינת הדוחות הכספיים של החברה, כהגדרתה בתקנות החברות (הוראות ותנאים לעניין הליך אישור הדוחות הכספיים), התש"ע-2010, שהינה ועדת המאזן שמונתה על ידי דירקטוריון החברה, ואשר תפקידה, בין היתר, לדון ולהמליץ בפני דירקטוריון החברה בנושאים הנוגעים לדוחות הכספיים של החברה ובכלל זה ההערכות והאומדנים אשר נעשו בקשר עם הדוחות הכספיים, הבקורות הפנימיות הקשורות בדיווח הכספי, שלמות ונאותות הגילוי בדוחות הכספיים, חוות דעתו של רואה החשבון המבקר, המדיניות החשבונית שאומצה והטיפול החשבוני שיושם בעניינים המהותיים של התאגיד (להלן: "ועדת המאזן"). יצוין, כי ועדת המאזן אינה ועדת הביקורת של החברה.

חברי הוועדה

בוועדת המאזן 3 חברים אשר כולם הינם דירקטורים בחברה כדלקמן: ה"ה בר-כוכבא בן-גרא (דח"צ ויו"ר ועדת מאזן), אורלי ירקוני וחיים אהרון (דח"צ) (ה"ה ישראל (איזי) תפוחי, אשר כיהן כחבר ועדה פרש מכהונתו כדח"צ בחברה). מרבית חברי הוועדה הינם בעלי מיומנות חשבונית ופיננסית, דח"צ אחד בעל כשירות מקצועית, ולכולם היכולת לקרוא ולהבין דוחות כספיים. לפרטים בדבר כישוריהם וניסיונם של הדייקטורים אשר בהסתמך עליהם רואה אותם החברה כמי שיש בידם את היכולת לקרוא ולהבין דוחות כספיים, ראו פרק ו' לדוח התקופתי (דוח פרטים נוספים). כל חברי ועדת המאזן חתמו על הצהרות עובר למינויים, בהתאם לתקנות החברות (הוראות ותנאים לעניין הליך אישור הדוחות הכספיים), התש"ע-2010. בישיבות ועדת המאזן נוכחים גם רואי החשבון המבקרים של החברה.

הליך אישור הדוחות הכספיים

הדוחות הכספיים של החברה נדונו בישיבה של ועדת המאזן אשר התקיימה ביום 21.11.11. כל חברי ועדת המאזן נכחו בישיבה. בנוסף, השתתפו בישיבה נושאי משרה ומנהלים בקבוצה כמפורט להלן: א. קלמן מנכ"ל; מר ש. קומפל, מנהל הכספים; מר מ. רוזן מנכ"ל מנורה ביטוח; מ. הרפז, מנהל אגף ביטוח כללי; מ. מורגנשטרן, מנהל אגף ביטוח חיים; רואי החשבון המבקרים; אברהם לווינגליק, אקטואר ראשי, רגינה אדין חייקין, אקטוארית ממונה ביטוח חיים; שמואל שורץ מבקר הפנים; ושמואל עיר-שי היועץ המשפטי.

טיוטת דוח הביניים של החברה ליום 30 בספטמבר 2011, לרבות דוח הדירקטוריון, והדוחות הכספיים, נמסרו לחברי ועדת המאזן ולחברי הדירקטוריון בעוד מועד, מספר ימים לפני מועד אישורם.

ועדת המאזן בחנה, באמצעות הצגה מפורטת של נושאי המשרה בחברה, את הסוגיות המהותיות בדיווח הכספי, ובכלל זה, הוצגו ונבחנו הערכות ואומדנים שנעשו בקשר עם הדוחות הכספיים; הליכי הבקורות הפנימיות הקשורות לדיווח הכספי; שלמות ונאותות הגילוי בדוחות הכספיים; המדיניות החשבונאית והטיפול החשבונאי שיושם בעניינים מהותיים ונתוני הדוחות הכספיים של החברה. בנוסף, הוצגו נתונים הנכללים בדוחות הכספיים לרבות מידע הנוגע למצב הכספי והתפעולי של החברה.

במסגרת הדיון הנ"ל נבחנו גם תהליכי אפקטיביות הבקרה הפנימית הקיימים והצפויים להתקיים בחברה.

חברי הוועדה בחנו את שיקול דעת ההנהלה שהופעל בסוגיות השונות ולאחר שמיעת עמדת רואה החשבון המבקר של החברה, הגיעו חברי הוועדה למסקנה כי החברה יישמה מדיניות חשבונאית נאותה והשתמשה באומדנים והערכות נאותים. הוועדה גיבשה את המלצותיה בנושאים השונים שנדונו והמליצה לדירקטוריון לאשר את דוח הביניים לתקופה שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2011.

בישיבת הדירקטוריון לאישור הדוח הכספי, אשר נערכה ביום 24 בנובמבר 2011, נסקרה פעילותה השוטפת של החברה, והשפעת פעילות זו על תוצאותיה, תוך הדגשת סוגיות מהותיות. חברי הדירקטוריון דנו בהמלצות ועדת המאזן, בסיועם של מנהל הכספים של החברה ורואי החשבון המבקרים של החברה. בהמשך להמלצות ועדת המאזן אושרו הדוחות הכספיים בישיבה מיום 24 בנובמבר 2011.

בהתחשב בכך כי חברי הדירקטוריון קיבלו את טיוטת הדוח ואת המלצות ועדת המאזן מספר ימים לפני מועד הדיון ועל רקע אופי פעילותה של החברה כתאגיד החזקות, המאחד בעיקר דוחות כספיים של הגופים המוסדיים בקבוצה, קבע הדירקטוריון כי המלצות הוועדה הועברו אליו זמן סביר מראש.

6. גילוי ייעודי למחזיקי אגרות חוב

6.1 פרטים בדבר תעודות התחייבות של התאגיד

בתקופת הדוח פרעה החברה תשלומי קרן וריבית למחזיקי האג"ח בסך של כ- 112 מיליוני ש"ח מתוכם נפרע לראשונה תשלום קרן באג"ח סדרה א' בסך של כ- 61 מיליוני ש"ח. נכון לתאריך הדוח, לחברה מזומנים ושווי מזומנים והשקעות פיננסיות בסך של כ- 277 מיליוני ש"ח. בחודש אוגוסט 2011, פרסמה חברת מידרוג בע"מ דוח מעקב אשר קבע כי דירוג אגרות החוב של החברה נותר בעינו ועומד על דירוג של Aa3 באופן יציב.

לאחר תאריך המאזן, גייסה החברה חוב כנגד הנפקת אג"ח בסך של 100 מיליוני ש"ח, בדרך של הרחבת סדרה א'. לקראת ההנפקה פרסמה חברת מדרוג דוח דירוג אשר קבע כי דירוג אגרות החוב של החברה נותר בעינו ועומד על דירוג של Aa3 באופן יציב. יצוין, כי הדירוג התבסס בין היתר על כך שיתבצע שינוי מבני הכולל את העברת מניות מנורה מבטחים פנסיה בע"מ ממנורה ביטוח לחברה, תוך שנה ממועד הדירוג. במידה והשינוי המבני האמור לא יתבצע, ייבחן הדירוג מחדש. בנוסף, החברה הצהירה על כוונתה לשמור נכסים נזילים וקווי אשראי בשיעור של 125% מהחזרי החוב (קרן וריבית), שנה מראש, בהתאם ללוח הסילוקין של האג"ח. לפרטים נוספים בדבר הגיוס בחברה ובקבוצה ראה סעיף 9.1 להלן.

על פי לוח הסילוקין של האג"ח (לאחר הרחבת הסדרה כאמור), החברה צפויה לשלם בשנת 2012 סך של כ- 83 מיליוני ש"ח. לאור האמור, לחברה נכסים פיננסיים ומזומנים בהיקף מספק לצורך עמידה בהתחייבויותיה לבעלי אגרות החוב.

7. הוראות גילוי בקשר עם הדיווח הפיננסי של התאגיד

7.1 דיווח בדבר אומדנים חשבונאיים קריטיים

לא חלו שינויים מהותיים בתקופת הדוח לעומת האמור בדוח התקופתי לשנת 2010.

8. תהליכי ה-SOX בגופים המוסדיים בקבוצה

הגופים המוסדיים בקבוצה מקיימים את ההליך הנדרש על פי סעיף 302 לחוק "סרבנס אוקסלי", הכל בהתאם להנחיות הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון במשרד האוצר (להלן: "הממונה"). בהקשר זה, ובהמשך למיפוי תהליכים וקביעת הבקורות הנדרשות לצורך הגילוי בדוחות הכספיים, מיסדו הגופים המוסדיים בקבוצה תהליכי עבודה הכוללים, בין היתר, תהליכי גילוי ודיון באירועים המשפיעים על הגילוי בהשתתפות הגורמים השותפים להכנת הדוחות הכספיים.

בהתאם ובהמשך לאמור, הנהלות הגופים המוסדיים, בשיתוף עם המנכ"לים וסמנכ"לי הכספים שלהם, העריכו לתום התקופה המכוסה בדוח זה את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הגוף המוסדי. על בסיס הערכה זו, הסיקו כי לתום תקופה זו הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הגופים המוסדיים הנם אפקטיביים על מנת לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע שהגוף המוסדי נדרש לגלות בדוח הרבעוני בהתאם להוראות הדין והוראות הדיווח שקבע הממונה ובמועד שנקבע בהוראות אלו. בנוסף, במהלך הרבעון, המסתיים ביום 30.09.2011, לא אירע כל שינוי בבקרה הפנימית של הגופים המוסדיים על דיווח כספי אשר השפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הגוף המוסדי על דיווח כספי.

9. אירועים לאחר תאריך המאזן

9.1 גיוס חוב

לאחר תאריך המאזן, בחודש אוקטובר 2011, ביצעה הקבוצה גיוס חוב בהיקף כולל של 300 מיליוני ש"ח, וזאת בשני תהליכים מקבילים. החברה גייסה חוב בסך של 100 מיליוני ש"ח באמצעות הנפקה פרטית של אג"ח לגופים מוסדיים על דרך של הרחבת סדרה א' הנסחרת בבורסה. לקראת ההנפקה, פרסמה חברת מדרוג דוח דירוג אשר קבע כי דירוג אגרות החוב של החברה נותר בעינו ועומד על דירוג של Aa3 באופק יציב. דוח הדירוג התבסס, בין היתר, על כך שיתבצע שינוי מבני הכולל את העברת מניות מנורה מבטחים פנסיה בע"מ ממנורה ביטוח לחברה, תוך שנה ממועד הדירוג. במידה והשינוי המבני האמור לא יתבצע, ייבחן הדירוג מחדש. בנוסף, החברה הצהירה על כוונתה לשמור נכסים נזילים וקווי אשראי בשיעור של 125% מהחזרי החוב (קרן+ריבית), שנה מראש, בהתאם ללוח הסילוקין של אגרות החוב. ראה גם ביאור 99 בדוחות הכספיים.

סך נוסף של 200 מיליוני ש"ח גוייס באמצעות מנורה מבטחים גיוס הון בע"מ (חברה נכדה של החברה, להלן: "מנורה גיוס הון"), באמצעות הנפקה פרטית של אג"ח (סדרה ב') לגופים מוסדיים אשר הושקעו במנורה ביטוח (חברה האם של מנורה גיוס הון) כנגד הנפקת כתבי התחייבות נדחים לטובת מנורה גיוס הון. כספי הגיוס ישמשו כהון משני מורכב במנורה ביטוח. לקראת ההנפקה פרסמה חברת מדרוג דוח דירוג אשר קבע כי דירוג אגרות החוב האמורות עומד על דירוג של Aa3 באופק שלילי.

9.2 חלוקת דיבידנד

בחודש נובמבר 2011, חילקה מנורה מבטחים פנסיה דיבידנד בסך של 350 מיליוני ש"ח לחברה.

9.3 גיוס חוב במנורה מבטחים פנסיה

בתאריך 23 בנובמבר, 2011 גייסה מנורה מבטחים פנסיה סך של 30 מיליוני ש"ח באמצעות הנפקת כתבי התחייבות נדחים למנורה ביטוח. לפרטים נוספים ראה ביאור 9(ה) בדוחות הכספיים.

9.4 חילופי דח"צ

בחודש אוקטובר 2011, פרש ה"ה ישראל (איזי) תפוחי, מתפקידו כדח"צ בחברה, וזאת על רקע מינויו לנשיא הבונדס הישראלי בארה"ב.

בחודש נובמבר 2011 מונה ה"ה עו"ד חיים אהרון לדח"צ בחברה, בעל כשירות מקצועית, כהגדרתה בתקנות החברות (תנאים ומבחנים לדירקטור בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית ולדירקטור בעל כשירות מקצועית), תשס"ו-2005. במקביל, מונה ה"ה אהרון גם כדח"צ במנורה ביטוח.

הדירקטוריון מביע תודתו להנהלת החברה, למנהליה ועובדיה על עבודתם ותרומתם.

ארי קלמן,
מנהל כללי

מנחם גורביץ,
י"ר דירקטוריון

תל אביב, 24 בנובמבר, 2011

**פרק ב':
דוח בדבר אפקטיביות הבקרה
הפנימית על הדיווח הכספי ועל
הגילוי**

דוח רבעוני בדבר אפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי

לפי תקנה 38ג(א)

ההנהלה, בפיקוח הדירקטוריון של מנורה מבטחים החזקות בע"מ (להלן - "התאגיד"), אחראית לקביעתה והתקיימותה של בקרה פנימית נאותה על הדיווח הכספי ועל הגילוי בתאגיד.

לעניין זה, חברי ההנהלה הם:

1. ארי קלמן, מנהל כללי;

2. שאר חברי ההנהלה:

שי קומפל, מנהל כספים

יוני טל, מנהל השקעות ראשי

בקרה פנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי כוללת בקרות ונהלים הקיימים בתאגיד, אשר תוכננו בידי המנהל הכללי ונושא המשרה הבכיר ביותר בתחום הכספים או תחת פיקוחם, או בידי מי שמבצע בפועל את התפקידים האמורים, בפיקוח דירקטוריון התאגיד ואשר נועדו לספק ביטחון סביר בהתייחס למהימנות הדיווח הכספי ולהכנת הדוחות בהתאם להוראות הדין, ולהבטיח כי מידע שהתאגיד נדרש לגלות בדוחות שהוא מפרסם על פי הוראות הדין נאסף, מעובד, מסוכם ומדווח במועד ובמתכונת הקבועים בדין.

הבקרה הפנימית כוללת, בין השאר, בקרות ונהלים שתוכננו להבטיח כי מידע שהתאגיד נדרש לגלותו כאמור, נצבר ומועבר להנהלת התאגיד, לרבות למנהל הכללי ולנושא המשרה הבכיר ביותר בתחום הכספים או למי שמבצע בפועל את התפקידים האמורים, וזאת כדי לאפשר קבלת החלטות במועד המתאים, בהתייחס לדרישות הגילוי.

בשל המגבלות המבניות שלה, בקרה פנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי אינה מיועדת לספק ביטחון מוחלט שהצגה מוטעית או השמטת מידע בדוחות תימנע או תתגלה.

חברת מנורה מבטחים ביטוח בע"מ, מנורה מבטחים פנסייה בע"מ ומנורה מבטחים גמל בע"מ, חברות בנות של התאגיד, הינן גופים מוסדיים, שחלות עליהן הוראות הממונה על אגף שוק ההון, ביטוח וחסכון במשרד האוצר, בדבר הערכת אפקטיביות הבקרה הפנימית על דיווח כספי. בהתייחס לבקרה הפנימית בחברות הבנות האמורות, מיישם התאגיד את הוראות הממונה שלהלן: חוזר גופים מוסדיים 2009-9-10 בנושא "אחריות ההנהלה על הבקרה הפנימית על דיווח כספי"; חוזר גופים מוסדיים 2010-9-6 בנושא "אחריות ההנהלה על הבקרה הפנימית על דיווח כספי - תיקון" (להלן: "חוזר התיקון"); חוזר גופים מוסדיים 2010-9-7 בנושא "בקרה פנימית על דיווח כספי - הצהרות, דוחות וגילויים". יצוין, כי בהתאם להוראות חוזר התיקון, הבדיקה והערכה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי והאפקטיביות שלה אינם מתייחסים, עד לתקופת הדיווח המסתיימת ביום 31 לדצמבר 2011, לתהליכי ביטוח חיים, תהליכי ביטוח בריאות, המתופעלים במערכות ביטוח חיים, ותהליכי קרנות הפנסייה (למעט תהליך השקעות), הכל כמפורט בחוזר הנ"ל.

דוח הרבעוני בדבר אפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי אשר צורף לדוח הרבעוני לתקופה שנסתיימה ביום 30.06.11 (להלן - "הדוח הרבעוני בדבר הבקרה הפנימית האחרון"), נמצאה הבקרה הפנימית כאפקטיבית.

עד למועד הדוח, לא הובא לידיעת הדירקטוריון והנהלה כל אירוע או עניין שיש בהם כדי לשנות את הערכת האפקטיביות של הבקרה הפנימית, כפי שנמצאה בדוח הרבעוני בדבר הבקרה הפנימית האחרון;

למועד הדוח, בהתבסס על האמור בדוח הרבעוני בדבר הבקרה הפנימית האחרון, ובהתבסס על מידע שהובא לידיעת הנהלה והדירקטוריון כאמור לעיל, הבקרה הפנימית היא אפקטיבית.

הצהרת מנהלים

הצהרת מנהל כללי

אני, ארי קלמן, מצהיר כי:

(1) בחנתי את הדוח הרבעוני של מנורה מבטחים החזקות בע"מ (להלן - "התאגיד") לרבעון השלישי של שנת 2011 (להלן - "הדוחות");

(2) לפי ידיעתי, הדוחות אינם כוללים כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בהם מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בהם, לאור הנסיבות שבהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופת הדוחות;

(3) לפי ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוחות משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות ותזרימי המזומנים של התאגיד לתאריכים ולתקופות שאליהם מתייחסים הדוחות;

(4) גיליתי לרואה החשבון המבקר של התאגיד, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של דירקטוריון התאגיד, בהתבסס על הערכתי העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי:

(א) את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי העלולים באופן סביר להשפיע לרעה על יכולתו של התאגיד לאסוף, לעבד, לסכם או לדווח על מידע כספי באופן שיש בו להטיל ספק במהימנות הדיווח הכספי והכנת הדוחות הכספיים בהתאם להוראות הדין; וכן –

(ב) כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, שבה מעורב המנהל הכללי או מי שכפוף לו במישרין או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי;

(5) אני, לבד או יחד עם אחרים בתאגיד:

(א) קבעתי בקרות ונהלים, או וידאתי קביעתם וקיומם תחת פיקוחי של בקרות ונהלים, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לתאגיד, לרבות חברות מאוחדות שלו כהגדרתן בתקנות ניירות ערך (דוחות כספיים שנתיים), התש"ע-2010, מובא לידיעתי על ידי אחרים בתאגיד ובחברות המאוחדות, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוחות; וכן –

(ב) קבעתי בקרות ונהלים, או וידאתי קביעתם וקיומם תחת פיקוחי של בקרות ונהלים, המיועדים להבטיח באופן סביר את מהימנות הדיווח הכספי והכנת הדוחות הכספיים בהתאם להוראות הדין, לרבות בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים;

(ג) לא הובא לידיעתי כל אירוע או עניין שחל במהלך התקופה שבין מועד הדוח הרבעוני האחרון לבין מועד דוח זה, אשר יש בו כדי לשנות את מסקנת הדירקטוריון וההנהלה בנוגע לאפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי של התאגיד.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

תל אביב, 24 בנובמבר 2011

ארי קלמן, מנהל כללי

הצהרת מנהלים

הצהרת נושא המשרה הבכיר ביותר בתחום הכספים

אני, שי קומפל, מצהיר כי:

(1) בחנתי את הדוחות הכספיים ביניים ואת המידע הכספי האחר הכלול בדוחות לתקופת הביניים של מנורה מבטחים החזקות בע"מ (להלן - "התאגיד") לרבעון השלישי של שנת 2011 (להלן - "הדוחות" או "הדוחות לתקופת הביניים");

(2) לפי ידיעתי, הדוחות הכספיים ביניים והמידע הכספי האחר הכלול בדוחות לתקופת הביניים אינם כוללים כל מצג לא נכון של עובדה מהותית, ולא חסר בהם מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בהם, לאור הנסיבות שבהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופת הדוחות;

(3) לפי ידיעתי, הדוחות הכספיים ביניים והמידע הכספי האחר הכלול בדוחות לתקופת הביניים משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות ותזרימי המזומנים של התאגיד לתאריכים ולתקופות שאליהם מתייחסים הדוחות;

(4) גיליתי לרואה החשבון המבקר של התאגיד, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של דירקטוריון התאגיד, בהתבסס על הערכתי העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי:

(א) את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי ככל שהיא מתייחסת לדוחות הכספיים ביניים ולמידע הכספי האחר הכלול בדוחות לתקופת הביניים, העלולים באופן סביר להשפיע לרעה על יכולתו של התאגיד לאסוף, לעבד, לסכם או לדווח על מידע כספי באופן שיש בו להטיל ספק במהימנות הדיווח הכספי והכנת הדוחות הכספיים בהתאם להוראות הדין; וכן -

(ב) כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, שבה מעורב המנהל הכללי או מי שכפוף לו במישרין או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי;

(5) אני, לבד או יחד עם אחרים בתאגיד:

(א) קבעתי בקרות ונהלים, או וידאתי קביעתם וקיומם תחת פיקוחי של בקרות ונהלים, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לתאגיד, לרבות חברות מאוחדות שלו כהגדרתן בתקנות ניירות ערך (דוחות כספיים שנתיים), התש"ע-2010, מובא לידיעתי על ידי אחרים בתאגיד ובחברות המאוחדות, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוחות; וכן -

(ב) קבעתי בקרות ונהלים, או וידאתי קביעתם וקיומם תחת פיקוחי של בקרות ונהלים, המיועדים להבטיח באופן סביר את מהימנות הדיווח הכספי והכנת הדוחות הכספיים בהתאם להוראות הדין, לרבות בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים;

(ג) לא הובא לידיעתי כל אירוע או עניין שחל במהלך התקופה שבין מועד הדוח הרבעוני האחרון לבין מועד דוח זה, המתייחס לדוחות הכספיים ביניים ולכל מידע כספי אחר הכלול בדוחות לתקופת הביניים, אשר יש בו כדי לשנות, להערכתתי את מסקנת הדירקטוריון וההנהלה בנוגע לאפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי של התאגיד.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

תל אביב, 24 בנובמבר 2011

שי קומפל, מנהל כספים

פרק ג': דוחות כספיים

מנורה מבטחים החזקות בע"מ

דוחות כספיים ביניים מאוחדים

ליום 30 בספטמבר, 2011

בלתי מבוקרים

מנורה מבטחים החזקות בע"מ

דוחות כספיים ביניים מאוחדים

ליום 30 בספטמבר, 2011

בלתי מבוקרים

תוכן העניינים

עמוד

2	סקירת דוחות כספיים ביניים מאוחדים
3 - 4	דוחות מאוחדים על המצב הכספי
5	דוחות מאוחדים על רווח והפסד
6	דוחות מאוחדים על הרווח הכולל
7 - 11	דוחות מאוחדים על השינויים בהון
12 - 15	דוחות מאוחדים על תזרימי המזומנים
16 - 57	באורים לדוחות הכספיים ביניים המאוחדים
58 - 63	נספח - פירוט נכסים עבור חוזים תלויי תשואה והשקעות פיננסיות אחרות של חברת ביטוח מאוחדת

דוח סקירה של רואה החשבון המבקר לבעלי המניות של מנורה מבטחים החזקות בע"מ

מבוא

סקרנו את המידע הכספי המצורף של מנורה מבטחים החזקות בע"מ וחברות הבנות שלה (להלן - הקבוצה), הכולל את הדוח התמציתי המאוחד על המצב הכספי ליום 30 בספטמבר, 2011 ואת הדוחות התמציתיים המאוחדים על הרווח והפסד, הרווח הכולל, השינויים בהון ותזרימי המזומנים לתקופות של תשעה ושלש חודשים שהסתיימו באותו תאריך. הדירקטוריון והנהלה אחראים לעריכה ולהצגה של מידע כספי לתקופות ביניים אלו בהתאם לתקן חשבונאות בינלאומי IAS 34 - "דיווח כספי לתקופות ביניים" ובהתאם לדרישות הגילוי שנקבעו על-ידי המפקח על הביטוח בהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981, וכן הם אחראים לעריכת מידע כספי לתקופות ביניים אלו לפי פרק ד' לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומיידיים), התש"ל-1970, עד כמה שתקנות אלה חלות על חברות ביטוח. אחריותנו היא להביע מסקנה על מידע כספי לתקופות ביניים אלו בהתבסס על סקירתנו.

לא סקרנו את המידע הכספי התמציתי לתקופות הביניים של חברה מאוחדת אשר נכסיה הכלולים באיחוד אינם מהותיים ביחס לכלל הנכסים המאוחדים ליום 30 בספטמבר, 2011 והכנסותיה הכלולות באיחוד אינן מהותיות ביחס לכלל הכנסות המאוחדות לתקופות של תשעה ושלש חודשים שהסתיימו באותו תאריך. וכן, לא סקרנו את המידע הכספי התמציתי לתקופות הביניים של חברות המטופלות על בסיס השווי המאזני, אשר ההשקעות בהן הסתכמו לסך של כ- 1,275 אלפי ש"ח ליום 30 בספטמבר, 2011, ואשר חלקה של הקבוצה ברווחי החברות הנ"ל הסתכם לסך של כ- 5,493 אלפי ש"ח ולסך של כ- 3,841 אלפי ש"ח לתקופות של תשעה ושלש חודשים שהסתיימו באותו תאריך. המידע הכספי התמציתי לתקופות הביניים של אותן החברות נסקר על-ידי רואי חשבון אחרים שדוחות הסקירה שלהם הומצאו לנו ומסקנתנו, ככל שהיא מתייחסת למידע הכספי בגין אותן חברות, מבוססת על דוחות הסקירה של רואי החשבון האחרים.

היקף הסקירה

ערכנו את סקירתנו בהתאם לתקן סקירה 1 של לשכת רואי חשבון בישראל - "סקירה של מידע כספי לתקופות ביניים הנערכת על-ידי רואה החשבון המבקר של הישות". סקירה של מידע כספי לתקופות ביניים מורכבת מבידור, בעיקר עם אנשים האחראים לעניינים הכספיים והחשבונאיים, ומיישום נהלי סקירה אנליטיים ואחרים. סקירה הינה מצומצמת בהיקפה במידה ניכרת מאשר ביקורת הנערכת בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל ולפיכך אינה מאפשרת לנו להשיג ביטחון שניודע לכל העניינים המשמעותיים שהיו יכולים להיות מזוהים בביקורת. בהתאם לכך, אין אנו מחוויים חוות דעת של ביקורת.

מסקנה

בהתבסס על סקירתנו ועל דוחות הסקירה של רואי חשבון אחרים, לא בא לתשומת ליבנו דבר הגורם לנו לסבור שהמידע הכספי הנ"ל אינו ערוך, מכל הבחינות המהותיות, בהתאם לתקן חשבונאות בינלאומי IAS 34 ובהתאם לדרישות הגילוי שנקבעו על-ידי המפקח על הביטוח בהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981.

בנוסף לאמור בפסקה הקודמת, בהתבסס על סקירתנו ועל דוחות הסקירה של רואי חשבון אחרים, לא בא לתשומת ליבנו דבר הגורם לנו לסבור שהמידע הכספי הנ"ל אינו ממלא, מכל הבחינות המהותיות, אחר הוראות הגילוי לפי פרק ד' לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומיידיים), התש"ל-1970, עד כמה שתקנות אלו חלות על חברות ביטוח.

מבלי לסייג את מסקנתנו הנ"ל, הננו מפנים את תשומת הלב לאמור בבאור 6(א) לדוחות הכספיים ביניים המאוחדים בדבר חשיפה לתובענות ייצוגיות ולאישור תובענות כייצוגיות.

נכסים

ליום 31 בדצמבר 2010	ליום 30 בספטמבר		
	2010	2011	
מבוקר	בלתי מבוקר		
	אלפי ש"ח		
1,079,071	1,065,538	1,130,463	נכסים בלתי מוחשיים
556	942	9,534	נכסי מסים נדחים
883,497	856,070	918,904	הוצאות רכישה נדחות
198,968	196,341	200,518	רכוש קבוע
25,221	(* 24,166	111,842	השקעות בחברות כלולות
173,409	147,241	170,983	נדל"ן להשקעה
1,337,341	1,299,030	1,355,010	נכסי ביטוח משנה
98,769	92,128	93,905	נכסי מסים שוטפים
108,358	99,098	127,277	חייבים ויתרות חובה
525,075	607,611	615,134	פרמיות לגבייה
11,805,612	11,161,630	11,080,252	השקעות פיננסיות עבור חוזים תלויי תשואה
			השקעות פיננסיות אחרות:
4,455,757	4,194,369	3,940,404	נכסי חוב סחירים
9,166,145	9,033,173	9,652,551	נכסי חוב שאינם סחירים
293,436	288,014	271,347	מניות
498,223	(* 443,060	507,285	אחרות
14,413,561	13,958,616	14,371,587	סך כל השקעות פיננסיות אחרות
67,575	179,668	449,875	מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה
435,991	598,438	365,584	מזומנים ושווי מזומנים אחרים
31,153,004	30,286,517	31,000,868	סך כל הנכסים
11,974,019	11,472,242	11,650,977	סך כל הנכסים עבור חוזים תלויי תשואה

(* סווג מחדש - ראה באור 2(ד).

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים ביניים המאוחדים.

הון והתחייבויות

ליום 31 בדצמבר 2010	ליום 30 בספטמבר		
	2010	2011	
מבוקר	בלתי מבוקר		
	אלפי ש"ח		
99,429	99,429	99,429	הון מניות
332,985	332,985	332,985	פרמיה על מניות
192,506	208,223	82,759	קרנות הון
1,627,719	1,549,078	1,633,214	יתרת עודפים
2,252,639	2,189,715	2,148,387	סך כל ההון המיוחס לבעלי המניות של החברה
1,093	992	1,474	זכויות שאינן מקנות שליטה
2,253,732	2,190,707	2,149,861	סך כל ההון
			<u>התחייבויות</u>
13,805,715	13,665,319	14,360,552	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה
11,908,196	11,345,993	11,433,702	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה
157,870	159,646	67,355	התחייבויות בגין מסים נדחים
118,622	110,986	126,849	התחייבויות בשל הטבות לעובדים
32,988	16,917	564	התחייבויות בגין מסים שוטפים
3,974	786	1,916	עודף הפסדים על השקעות בחברות כלולות
1,111,411	1,058,585	1,223,188	זכאים ויתרות זכות
1,760,496	1,737,578	1,636,881	התחייבויות פיננסיות
28,899,272	28,095,810	28,851,007	סך כל ההתחייבויות
31,153,004	30,286,517	31,000,868	סך כל ההון וההתחייבויות

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים ביניים המאוחדים.

שי קומפל מנהל כספים	ארי קלמן מנהל כללי	מנחם גורביץ יו"ר הדירקטוריון	24 בנובמבר, 2011 תאריך אישור הדוחות הכספיים
------------------------	-----------------------	---------------------------------	--

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2010	ל- 3 חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		ל- 9 חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
	2010	2011	2010	2011	
מבוקר	בלתי מבוקר		בלתי מבוקר		
אלפי ש"ח [למעט נתוני רווח נקי (הפסד) למניה]					
4,270,262	1,049,658	1,097,825	3,145,757	3,218,179	פרמיות שהורווחו ברוטו
904,818	225,576	216,157	662,808	671,209	פרמיות שהורווחו על-ידי מבטחי משנה
3,365,444	824,082	881,668	2,482,949	2,546,970	פרמיות שהורווחו בשייר
2,309,812	(* 930,049)	(587,295)	(* 1,571,337)	(187,088)	רווחים (הפסדים) מהשקעות, נטו והכנסות מימון
643,793	190,674	143,237	453,938	436,295	הכנסות מדמי ניהול
230,131	53,961	50,197	171,321	162,408	הכנסות מעמלות
6,549,180	1,998,766	487,807	4,679,545	2,958,585	סך כל ההכנסות
5,165,290	1,563,017	258,880	3,667,358	2,026,764	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה ברוטו
(679,749)	(119,254)	(140,846)	(495,593)	(408,614)	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
4,485,541	1,443,763	118,034	3,171,765	1,618,150	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
914,837	226,957	237,196	673,487	700,520	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
560,878	140,661	164,904	403,775	483,578	הוצאות הנהלה וכלליות
31,456	7,864	7,436	23,541	24,967	הפחתת נכסים בלתי מוחשיים
121,874	46,677	31,446	86,975	115,648	הוצאות מימון
6,114,586	1,865,922	559,016	4,359,543	2,942,863	סך כל ההוצאות
121	(* 853)	7,157	(* 943)	9,719	חלק ברווחי חברות כלולות, נטו
434,715	133,697	(64,052)	320,945	25,441	רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
152,768	47,872	(13,673)	117,740	19,565	מסים על ההכנסה (הטבת מס)
281,947	85,825	(50,379)	203,205	5,876	רווח נקי (הפסד)
281,616	85,741	(50,538)	202,975	5,495	מיוחס ל:
331	84	159	230	381	בעלי המניות של החברה
281,947	85,825	(50,379)	203,205	5,876	זכויות שאינן מקנות שליטה
					רווח נקי (הפסד)
4.45	1.36	(0.80)	3.21	0.09	רווח נקי (הפסד) למניה המיוחס לבעלי המניות של החברה (בש"ח)

(* סווג מחדש - ראה באור 2(ד)).

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים ביניים המאוחדים.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2010	ל- 3 חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		ל- 9 חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		מבוקר
	2010	2011	2010	2011	
מבוקר	בלתי מבוקר		בלתי מבוקר		
	אלפי ש"ח				
281,947	85,825	(50,379)	203,205	5,876	רווח נקי (הפסד)
					רווח (הפסד) כולל אחר:
(2,032)	(* (1,498)	5,483	(* (2,306)	7,708	התאמות הנובעות מתרגום דוחות כספיים של פעילויות חוץ שינוי נטו בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שנזקף לקרנות הון
147,405	(* 64,000	(115,842)	(* 144,494	(219,796)	רווחים והפסדים נטו ממימוש של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שהועברו לדוח רווח והפסד
(130,749)	(28,049)	19,399	(91,749)	1,322	הפסד מירידת ערך של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שהועבר לדוח רווח והפסד
11,922	(3,533)	25,670	2,045	42,915	הטבת מס (מסים על ההכנסה) המתייחסים לרכיבים של רווח (הפסד) כולל אחר
(7,437)	(9,768)	22,000	(17,171)	57,109	
19,109	21,152	(43,290)	35,313	(110,742)	רווח (הפסד) כולל אחר, נטו
301,056	106,977	(93,669)	238,518	(104,866)	סך-הכל רווח (הפסד) כולל
300,725	106,893	(93,828)	238,288	(105,247)	מיוחס ל:
331	84	159	230	381	בעלי המניות של החברה
301,056	106,977	(93,669)	238,518	(104,866)	זכויות שאינן מקנות שליטה

(* סווג מחדש - ראה באור 2(ד).

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים ביניים המאוחדים.

מיוחס לבעלי מניות החברה										
סה"כ הון	זכויות שאינן מקנות שליטה	סה"כ	יתרת עודפים	קרנות הון אחרות	התאמות הנובעות מתרגום דוחות של פעילויות חוץ	קרן הון בגין	קרן הון בגין	פרמיה על מניות	הון מניות	
						נכסים פיננסיים זמינים למכירה	עסקת תשלום מבוסס מניות			
בלתי מבוקר										
אלפי ש"ח										
2,253,732	1,093	2,252,639	1,627,719	13,693	(572)	141,627	37,758	332,985	99,429	יתרה ליום 1 בינואר, 2011 (מבוקר)
5,876	381	5,495	5,495	-	-	-	-	-	-	רווח נקי
7,708	-	7,708	-	-	7,708	-	-	-	-	התאמות הנובעות מתרגום דוחות כספיים של פעילויות חוץ
(219,796)	-	(219,796)	-	-	-	(219,796)	-	-	-	שינוי נטו בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שנזקף לקרנות הון
1,322	-	1,322	-	-	-	1,322	-	-	-	רווחים והפסדים נטו ממימוש של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שהועברו לדוח רווח והפסד
42,915	-	42,915	-	-	-	42,915	-	-	-	הפסד מירידת ערך של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שהועבר לדוח רווח והפסד
57,109	-	57,109	-	-	(2,359)	59,468	-	-	-	הטבת מס (מסים על ההכנסה) המתייחסים לרכיבים של רווח (הפסד) כולל אחר
(110,742)	-	(110,742)	-	-	5,349	(116,091)	-	-	-	סה"כ רווח (הפסד) כולל אחר
(104,866)	381	(105,247)	5,495	-	5,349	(116,091)	-	-	-	סה"כ הרווח (ההפסד) הכולל
995	-	995	-	-	-	-	995	-	-	עלות תשלום מבוסס מניות
2,149,861	1,474	2,148,387	1,633,214	13,693	4,777	25,536	38,753	332,985	99,429	יתרה ליום 30 בספטמבר, 2011

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים ביניים המאוחדים.

מיוחס לבעלי מניות החברה										
סה"כ הון	זכויות שאינן מקנות שליטה	סה"כ	יתרת עודפים	קרנות הון אחרות	התאמות הנובעות מתרגום דוחות של פעילויות חוץ	קרן הון בגין נכסים פיננסיים זמינים למכירה	קרן הון בגין עסקת תשלום מבוסס מניות	פרמיה על מניות	הון מניות	
						בלתי מבוקר	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
1,950,650	682	1,949,968	1,346,103	13,693	856	121,090	35,812	332,985	99,429	יתרה ליום 1 בינואר, 2010 (מבוקר)
203,205	230	202,975	202,975	-	-	-	-	-	-	רווח נקי
(2,306)	-	(2,306)	-	-	(* (2,306)	-	-	-	-	התאמות הנובעות מתרגום דוחות כספיים של פעילויות חוץ שינוי נטו בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שנזקף לקרנות הון
144,494	-	144,494	-	-	-	(* 144,494	-	-	-	רווחים והפסדים נטו ממימוש של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שהועברו לדוח רווח והפסד
(91,749)	-	(91,749)	-	-	-	(91,749)	-	-	-	הפסד מירידת ערך של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שהועבר לדוח רווח והפסד
2,045	-	2,045	-	-	-	2,045	-	-	-	הטבת מס (מסים על ההכנסה) המתייחסים לרכיבים של רווח (הפסד) כולל אחר
(17,171)	-	(17,171)	-	-	(* 303	(* (17,474)	-	-	-	סה"כ רווח (הפסד) כולל אחר
35,313	-	35,313	-	-	(2,003)	37,316	-	-	-	סה"כ הרווח (ההפסד) הכולל הנפקת הון לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
238,518	230	238,288	202,975	-	(2,003)	37,316	-	-	-	עלות תשלום מבוסס מניות
80	80	-	-	-	-	-	-	-	-	יתרה ליום 30 בספטמבר, 2010
1,459	-	1,459	-	-	-	-	1,459	-	-	
2,190,707	992	2,189,715	1,549,078	13,693	(1,147)	158,406	37,271	332,985	99,429	

(* סווג מחדש - ראה באור 2(ד)).

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים ביניים המאוחדים.

		מיוחס לבעלי מניות החברה								
סה"כ הון	זכויות שאינן מקנות שליטה	סה"כ	יתרת עודפים	קרנות הון		קרן הון בגין נכסים פיננסיים זמינים למכירה	קרן הון בגין עסקת תשלום מבוסס מניות	פרמיה על מניות	הון מניות	
				קורות הון	התאמות הנובעות מתרגום דוחות של פעילויות חוץ					
בלתי מבוקר										
אלפי ש"ח										
2,243,198	1,315	2,241,883	1,683,752	13,693	1,036	72,567	38,421	332,985	99,429	יתרה ליום 1 ביולי, 2011
(50,379)	159	(50,538)	(50,538)	-	-	-	-	-	-	רווח נקי (הפסד) התאמות הנובעות מתרגום דוחות כספיים של פעילויות חוץ
5,483	-	5,483	-	-	5,483	-	-	-	-	שינוי נטו בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שנזקף לקרנות הון
(115,842)	-	(115,842)	-	-	-	(115,842)	-	-	-	רווחים והפסדים נטו ממימוש של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שהועברו לדוח רווח והפסד
19,399	-	19,399	-	-	-	19,399	-	-	-	הפסד מירידת ערך של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שהועבר לדוח רווח והפסד
25,670	-	25,670	-	-	-	25,670	-	-	-	הטבת מס (מסים על ההכנסה) המתייחסים לרכיבים של רווח (הפסד) כולל אחר
(43,290)	-	(43,290)	-	-	3,741	(47,031)	-	-	-	סה"כ רווח (הפסד) כולל אחר
(93,669)	159	(93,828)	(50,538)	-	3,741	(47,031)	-	-	-	סה"כ הרווח (ההפסד) הכולל
332	-	332	-	-	-	-	332	-	-	עלות תשלום מבוסס מניות
2,149,861	1,474	2,148,387	1,633,214	13,693	4,777	25,536	38,753	332,985	99,429	יתרה ליום 30 בספטמבר, 2011

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים ביניים המאוחדים.

מיוחס לבעלי מניות החברה										
הון מניות	פרמיה על מניות	קרן הון בגין עסקת תשלום מבוסס מניות	קרן הון בגין נכסים פיננסיים זמינים למכירה	התאמות הנובעות מתרגום דוחות של פעילויות חוץ	קרנות הון אחרות	יתרת עודפים	סה"כ	זכויות שאינן מקנות שליטה	סה"כ הון	
בלתי מבוקר										
אלפי ש"ח										
99,429	332,985	36,785	135,777	330	13,693	1,463,337	2,082,336	828	2,083,164	יתרה ליום 1 ביולי, 2010
-	-	-	-	-	-	85,741	85,741	84	85,825	רווח נקי
-	-	-	-	(1,498)*	-	-	(1,498)	-	(1,498)	התאמות הנובעות מתרגום דוחות כספיים של פעילויות חוץ שינוי נטו בשווי ההגון של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שנוזקף לקרנות הון
-	-	-	(64,000)*	-	-	-	64,000	-	64,000	רווחים והפסדים נטו ממימוש של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שהועברו לדוח רווח והפסד
-	-	-	(28,049)	-	-	-	(28,049)	-	(28,049)	הפסד מירידת ערך של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה שהועבר לדוח רווח והפסד
-	-	-	(3,533)	-	-	-	(3,533)	-	(3,533)	הטבת מס (מסים על ההכנסה) המתייחסים לרכיבים של רווח (הפסד) כולל אחר
-	-	-	(9,789)*	21*	-	-	(9,768)	-	(9,768)	סה"כ רווח (הפסד) כולל אחר
-	-	-	22,629	(1,477)	-	-	21,152	-	21,152	סה"כ הרווח (ההפסד) הכולל
-	-	-	22,629	(1,477)	-	85,741	106,893	84	106,977	הנפקת הון לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
-	-	486	-	-	-	-	486	-	80	עלות תשלום מבוסס מניות
99,429	332,985	37,271	158,406	(1,147)	13,693	1,549,078	2,189,715	992	2,190,707	יתרה ליום 30 בספטמבר, 2010

(* סווג מחדש - ראה באור 2(ד)).

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים ביניים המאוחדים.

מיוחס לבעלי מניות החברה									
הון מניות	פרמיה על מניות	קרן הון בגין עסקת תשלום מבוסס מניות	קרן הון בגין נכסים פיננסיים זמינים למכירה	התאמות הנובעות מתרגום דוחות של פעילויות חוץ	קרנות הון אחרות	יתרת עודפים	סה"כ	זכויות שאינן מקנות שליטה	סה"כ הון
מבוקר אלפי ש"ח									
99,429	332,985	35,812	121,090	856	13,693	1,346,103	1,949,968	682	1,950,650
-	-	-	-	-	-	281,616	281,616	331	281,947
-	-	-	-	(2,032)	-	-	(2,032)	-	(2,032)
-	-	-	147,405	-	-	-	147,405	-	147,405
-	-	-	(130,749)	-	-	-	(130,749)	-	(130,749)
-	-	-	11,922	-	-	-	11,922	-	11,922
-	-	-	(8,041)	604	-	-	(7,437)	-	(7,437)
-	-	-	20,537	(1,428)	-	-	19,109	-	19,109
-	-	-	20,537	(1,428)	-	281,616	300,725	331	301,056
-	-	-	-	-	-	-	-	80	80
-	-	1,946	-	-	-	-	1,946	-	1,946
99,429	332,985	37,758	141,627	(572)	13,693	1,627,719	2,252,639	1,093	2,253,732

יתרה ליום 1 בינואר, 2010

רווח נקי

התאמות הנובעות מתרגום דוחות

כספיים של פעילויות חוץ

שינוי נטו בשווי ההוגן של נכסים

פיננסיים המסווגים כזמינים

למכירה שנוקף לקרנות הון

רווחים והפסדים נטו ממימוש של

נכסים פיננסיים המסווגים

כזמינים למכירה שהועברו לדוח

רווח והפסד

הפסד מירידת ערך של נכסים

פיננסיים המסווגים כזמינים

למכירה שהועבר לדוח רווח

והפסד

הטבת מס (מסים על ההכנסה)

המתייחסים לרכיבים של רווח

(הפסד) כולל אחר

סה"כ רווח (הפסד) כולל אחר

סה"כ הרווח (ההפסד) כולל

הנפקת הון לבעלי זכויות שאינן

מקנות שליטה

עלות תשלום מבוסס מניות

יתרה ליום 31 בדצמבר, 2010

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים ביניים המאוחדים.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2010	ל- 3 חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		ל- 9 חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		נספח	
	2010	2011	2010	2011		
מבוקר	בלתי מבוקר		בלתי מבוקר			
	אלפי ש"ח					
8,335	(*) (223,840)	118,686	(*) 167,836	722,197	(א)	תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת
						תזרימי מזומנים מפעילות השקעה
(51,474)	(10,294)	(6,257)	(36,651)	(27,397)		השקעה ברכוש קבוע
-	-	(9,788)	-	(9,788)		מקדמות על חשבון רכוש קבוע
(115,660)	(25,316)	(33,696)	(77,183)	(89,474)		השקעה בנכסים בלתי מוחשיים
-	-	-	-	(30,275)		רכישת פעילויות
						מימוש השקעות (השקעות)
						פיננסיות על-ידי חברות הקבוצה
(87,417)	37,624	63,236	(64,977)	(33,707)		שאינן חברות ביטוח, נטו
						הלוואות שניתנו לחברות
(61,647)	(*) (21,247)	(50,180)	(*) (29,003)	(69,367)		מוחזקות
2,412	-	1,170	1,482	2,456		דיבידנד שהתקבל מחברות כלולות
5,033	1,533	980	3,922	3,311		תמורה ממימוש רכוש קבוע
						מזומנים נטו ששימשו לפעילות
(308,753)	(17,700)	(34,535)	(202,410)	(254,241)		השקעה
						תזרימי מזומנים מפעילות מימון
254,782	254,378	-	254,832	-		קבלת התחייבויות פיננסיות
(84,994)	(7,309)	(78,691)	(77,912)	(148,005)		פירעון התחייבויות פיננסיות
						הנפקת הון לבעלי זכויות שאינן
80	80	-	80	-		מקנות שליטה
						מזומנים נטו שנבעו מפעילות
169,868	247,149	(78,691)	177,000	(148,005)		(ששימשו לפעילות) מימון
(1,619)	(4,283)	3,980	(55)	(8,058)		השפעת תנודות בשער החליפין על
						יתרות מזומנים ושווי מזומנים
(132,169)	1,326	9,440	142,371	311,893		עליה (ירידה) במזומנים ושווי
						מזומנים
635,735	776,780	806,019	635,735	503,566	(ב)	יתרת מזומנים ושווי מזומנים
						לתחילת התקופה
503,566	778,106	815,459	778,106	815,459	(ג)	יתרת מזומנים ושווי מזומנים
						לסוף התקופה

(* סווג מחדש - ראה באור 2(ד).

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים ביניים המאוחדים.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	ל- 3 חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		ל- 9 חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר			
	2010	2011	2010	2011		
	בלתי מבוקר		בלתי מבוקר			
	אלפי ש"ח					
מבוקר	281,947	85,825	(50,379)	203,205	5,876	(א) תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת
						רווח נקי (הפסד) לתקופה התאמות לסעיפי רווח והפסד:
	(121)	(* 853)	(7,157)	(* 943)	(9,719)	חלק ברווחי חברות כלולות, נטו הפסדים (רווחים) נטו מהשקעות פיננסיות עבור חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה
	(1,185,969)	(581,779)	722,001	(751,419)	911,215	הפסדים (רווחים) נטו מהשקעות פיננסיות אחרות:
	(346,031)	(96,258)	(26,207)	(289,246)	(151,787)	נכסי חוב סחירים
	(622,471)	(218,991)	(184,329)	(426,487)	(599,156)	נכסי חוב שאינם סחירים
	(43,228)	(10,769)	25,023	(21,242)	19,082	מניות
	(47,446)	(* 7,105)	114,215	(* 59,312)	112,201	אחרות
	(1,059,176)	(333,123)	(71,298)	(796,287)	(619,660)	הוצאות מימון בגין התחייבויות פיננסיות
	107,128	68,088	36,999	95,009	103,031	
	(427)	(246)	47	(319)	146	הפסד (רווח) ממימוש רכוש קבוע ירידה (עליה) בשווי ההוגן של נדל"ן להשקעה
	(20,548)	-	155	2,500	(179)	פחת והפחתות:
	28,848	6,967	7,030	20,775	22,390	רכוש קבוע
	84,182	21,138	25,888	59,238	75,606	נכסים בלתי מוחשיים

(* סווג מחדש - ראה באור 2(ד).

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים ביניים המאוחדים.

לשנה שהסתיימה	ל- 3 חודשים שהסתיימו		ל- 9 חודשים שהסתיימו		(א) תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת (המשך)
	ביום 31 בדצמבר		ביום 30 בספטמבר		
	2010	2011	2010	2011	
	מבוקר		בלתי מבוקר		
					אלפי ש"ח
1,670,002	647,568	(585,523)	1,107,799	(474,494)	שינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה
880,668	227,880	138,684	740,272	554,837	שינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה
1,926	480	8	1,441	2,725	עסקאות תשלום מבוסס מניות
(291,609)	(9,610)	(3,992)	(253,298)	(17,669)	שינוי בנכסי ביטוח משנה
(70,961)	(7,464)	(10,626)	(43,534)	(35,407)	שינוי בהוצאות רכישה נדחות
152,768	47,872	(13,673)	117,740	19,565	מסים על ההכנסה (הטבת מס)
(1,145,082)	(172,794)	(154,621)	(807,622)	(595,178)	שינויים בסעיפים מאזניים אחרים: השקעות פיננסיות עבור חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה: רכישות, נטו של השקעות פיננסיות
(22,545)	(67)	-	(22,545)	(21)	השקעות פיננסיות ונדל"ן להשקעה: רכישת נדל"ן להשקעה
-	-	1,008	-	1,008	תמורה ממימוש נדל"ן להשקעה
(577,964)	(283,455)*	(18,952)	(168,366)*	87,513	תמורה ממימוש (רכישות), נטו של השקעות פיננסיות
2,623	1,609	(12,198)	(79,913)	(90,059)	פרמיות לגבייה
4,498	25,995	(2,563)	11,783	(16,400)	חייבים ויתרות חובה
167,011	(41,576)	(657)	93,914	115,641	זכאים ויתרות זכות
15,548	2,680	4,372	7,912	8,227	התחייבויות בשל הטבות לעובדים
(1,259,200)	(380,690)	54,932	(665,863)	43,118	סך ההתאמות הדרושות להצגת תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת מזומנים ששולמו והתקבלו במהלך התקופה עבור:
(79,974)	(53,911)	(52,018)	(77,630)	(89,435)	ריבית ששולמה
1,011,562	134,688	163,395	677,956	743,339	ריבית שהתקבלה
(140,980)	(23,924)	(26,784)	(119,651)	(154,195)	מסים ששולמו
67,010	1,217	2,776	66,709	66,297	מסים שהתקבלו
127,970	12,955	26,764	83,110	107,197	דיבידנד שהתקבל
985,588	71,025	114,133	630,494	673,203	
8,335	(223,840)	118,686	167,836	722,197	סך הכל תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת

(* סווג מחדש - ראה באור 2(ד)).

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים ביניים המאוחדים.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2010	ל- 3 חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		ל- 9 חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
	2010	2011	2010	2011	
מבוקר	בלתי מבוקר		בלתי מבוקר		
	אלפי ש"ח				
					(ב) <u>מזומנים ושווי מזומנים לתחילת התקופה</u>
105,295	277,860	258,673	105,295	67,575	מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה
530,440	498,920	547,346	530,440	435,991	מזומנים ושווי מזומנים אחרים
635,735	776,780	806,019	635,735	503,566	יתרת מזומנים ושווי מזומנים לתחילת התקופה
					(ג) <u>מזומנים ושווי מזומנים לסוף התקופה</u>
67,575	179,668	449,875	179,668	449,875	מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה
435,991	598,438	365,584	598,438	365,584	מזומנים ושווי מזומנים אחרים
503,566	778,106	815,459	778,106	815,459	יתרת מזומנים ושווי מזומנים לסוף התקופה
					(ד) <u>פעילות מהותית שלא במזומן</u>
28,812	-	-	24,649	-	החלפת נכסי חוב סחירים במניות במסגרת הסדר חוב
-	-	-	-	6,694	רכישת פעילות כנגד תמורה מותנית (ראה ביאור 4(א))

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים ביניים המאוחדים.

באור 1: - כללי

א. תיאור החברה המדווחת

מנורה מבטחים החזקות בע"מ (להלן - החברה) הינה חברה ציבורית אשר מניותיה רשומות למסחר בבורסה לניירות ערך בתל-אביב יפו. בעלי מניותיה העיקריים של החברה הינם ניידן אסטבלישמנט ופלמס אסטבלישמנט (תאגידים זרים) המוחזקים בנאמנות עבור מר מנחם גורביץ והמחזיקים בכ- 61.86% ממניות החברה. החברה פועלת באמצעות חברות בשליטתה בכל ענפי הביטוח העיקריים ובכללם ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח (ביטוח חיים, פנסיה וגמל), ביטוח בריאות וביטוח כללי. בנוסף עוסקת החברה באמצעות חברות בשליטתה בפעילות בתחום שוק ההון והפיננסים ובכלל זה בניהול קרנות נאמנות, ניהול תיקי השקעות וחיתום. לחברה גם השקעות בנדל"ן בחו"ל באמצעות חברה בשליטתה.

החברה הינה תושבת ישראל, אשר נתאגדה בישראל וכתובתה הרשמית הינה אלנבי 115, תל-אביב יפו.

ב. בסיס עריכת הדוחות הכספיים

דוחות כספיים אלה נערכו במתכונת מתומצתת ליום 30 בספטמבר, 2011 ולתקופות של תשעה ושלושה חודשים שהסתיימו באותו תאריך (להלן - דוחות כספיים ביניים מאוחדים). יש לעיין בדוחות אלה בהקשר לדוחות הכספיים השנתיים של החברה ליום 31 בדצמבר, 2010 ולשנה שהסתיימה באותו תאריך ולבאורים אשר נלוו אליהם (להלן - הדוחות הכספיים השנתיים המאוחדים).

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית

א. מתכונת העריכה של הדוחות הכספיים ביניים מאוחדים

הדוחות הכספיים ביניים מאוחדים ערוכים בהתאם לכללים חשבונאיים מקובלים לעריכת דוחות כספיים לתקופות ביניים כפי שנקבעו בתקן חשבונאות בינלאומי 34 - "דיווח כספי לתקופות ביניים", ובהתאם לדרישות הגילוי שנקבעו על-ידי המפקח על הביטוח בהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981 וכן בהתאם להוראות הגילוי לפי פרק ד' לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומידיים), התש"ל-1970 עד כמה שתקנות אלה חלות על חברות ביטוח.

שימוש באומדנים ושיקול דעת

בעת הכנת הדוחות הכספיים, נדרשת ההנהלה להסתייע באומדנים, הערכות והנחות המשפיעים על יישום המדיניות ועל הסכומים המדווחים של נכסים והתחייבויות, הכנסות והוצאות. יובהר שהתוצאות בפועל עלולות להיות שונות מאומדנים אלה. שיקול הדעת של ההנהלה, בעת יישום המדיניות החשבונאית של החברה וההנחות העיקריות ששימשו בהערכות הכרוכות באי וודאות ובאומדנים הינם עקביים עם אלו ששימשו בדוחות השנתיים, למעט האמור להלן:

שיעורי הריבית ששימשו בקביעת השווי ההוגן

השווי ההוגן של נכסי חוב שאינם סחירים הנמדדים בשווי הוגן דרך רווח והפסד וכן של נכסי חוב פיננסיים שאינם סחירים הנמדדים בעלותם המופחתת, אשר מידע לגבי השווי ההוגן שלהם ניתן לצרכי באור בלבד, נקבעים באמצעות היוון אומדן תזרימי המזומנים הצפויים בגינם. שערי היוון מתבססים בעיקרם על התשואות של אגרות חוב ממשלתיות והמרווחים של אגרות חוב קונצרניות כפי שנמדדו בבורסה לניירות ערך בתל אביב בתוספת פרמיה בגין אי סחירות. שיעורי הריבית המשמשים להיוון נקבעים על ידי חברה המספקת ציטוט ריביות ביחס לדירוגי סיכון שונים.

ביום 24 בפברואר, 2011 פרסם משרד האוצר הודעה לעיתונות לפיה זכתה קבוצת "מרווח הוגן" במכרז להקמה ולתפעול של מאגר ציטוטי מחירים ושיעורי ריבית לגופים מוסדיים. החל מיום 20 במרס, 2011 (להלן - יום המעבר), מספקת קבוצת מרווח הוגן ציטוטי מחירים ושיעורי ריבית היוון לגופים מוסדיים לשערוך נכסי חוב לא סחירים (להלן - המודל החדש). מיום המעבר הפסיקה חברת שיעורי ריבית לספק ציטוטים אלו לגופים המוסדיים. המודל החדש בעיקרו אינו מתבסס על דירוג האשראי של הנכס אלא על חלוקת השוק הסחיר לעשירונים בהתאם לתשואה לפידיון של נכסי החוב וקביעת מיקום הנכס הלא סחיר באותם עשירונים, וזאת בהתאם לפרמיית הסיכון הנגזרת ממחירי עסקאות/הנפקות בשוק הלא סחיר. המודל החדש מביא לידי ביטוי באופן עדכני יותר שינויים בפרמיית הסיכון של נכסי החוב, כפי שאלו משתקפים בשוק הסחיר בהתאם לשינויים באותו עשירון.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

א. מתכונת העריכה של הדוחות הכספיים ביניים מאוחדים (המשך)

שיעורי הריבית ששימשו בקביעת השווי ההוגן (המשך)

לדעת הקבוצה, המודל החדש עונה לדרישות המפקח על הביטוח ולכללים החשבונאיים בנושא מדידת שווי הוגן של נכסים פיננסיים. המעבר למודל החדש מיושם כשינוי אומדן. אין השפעה מהותית על הדוחות הכספיים כתוצאה מיישום המודל החדש ביום המעבר.

ביום 14 בספטמבר, 2011 פרסם משרד האוצר הודעה בעקבות פסק הדין של בית המשפט העליון מיום 6 בספטמבר, 2011 אשר הורה על ביטול המכרז האמור לעיל. על פי ההודעה, החליטה ועדת המכרזים של משרד האוצר כי חברת מרווח הוגן תמשיך לספק שירותי מאגר ציטוטי מחירים פרטניים ושיעורי ריבית עבור הגופים המוסדיים, וזאת עד ליום 1 ביוני, 2012 או עד לתחילת מתן השירותים על ידי הזוכה במכרז החדש שיפורסם, לפי המוקדם מביניהם.

עיקרי המדיניות החשבונאית ושיטות החישוב אשר יושמו בעריכת הדוחות הכספיים ביניים מאוחדים עקביים לאלה אשר יושמו בעריכת הדוחות הכספיים השנתיים המאוחדים, למעט האמור להלן:

IFRS 3 (מתוקן) - צירופי עסקים

התיקונים ל- IFRS 3 (מתוקן) עוסקים בנושאים הבאים:

1. מדידת זכויות שאינן מקנות שליטה

התיקון קובע את המקרים בהם קיימת אפשרות לבחירת אופן מדידת הזכויות שאינן מקנות שליטה בהתאם לשוויין ההוגן למועד הרכישה או לפי חלקן היחסי בנכסים המזוהים נטו של הישות הנרכשת. בהתאם לתיקון, אפשרות זו קיימת רק עבור סוגי זכויות שאינן מקנות שליטה המקנים לבעליהם זכות בעלות וזכות לקבלת חלק יחסי (פרו-ראטה) בנכסים נטו של החברה הנרכשת במקרה של פירוק (בדרך כלל מניית). לעומתם, לסוגים אחרים של זכויות שאינן מקנות שליטה (לדוגמה, אופציות שהינן מכשירי הון בחברה הנרכשת) לא קיימת אפשרות בחירה זו ולפיכך יש למדוד אותם לפי שוויים ההוגן במועד הרכישה, למעט מקרים של הוראות מדידה אחרות הנדרשות על ידי תקני IFRS אחרים, כמו למשל IFRS 2. התיקון מיושם למפרע מהמועד בו יושם IFRS 3 (מתוקן) לראשונה.

2. מענקי תשלום מבוסס מניות במסגרת צירוף עסקים

התיקון מפרט את דרישות הטיפול החשבונאי במסגרת צירוף עסקים המתייחסות להחלפה של עסקאות תשלום מבוסס מניות של החברה הנרכשת (בין אם היא מחויבת ובין אם היא בוחרת להחליפם) בעסקאות תשלום מבוסס מניות של החברה הרוכשת. בהתאם לכך, על החברה הרוכשת לייחס סכום לתמורת העסקה ביום הרכישה וסכום כהוצאה בתקופה שלאחר מועד הרכישה. אולם, אם כתוצאה מצירוף העסקים המענק פוקע והוא מוחלף במענק חדש, אזי שווי המענק החדש בהתאם ל- IFRS 2, יוכר כהוצאה בתקופה שלאחר מועד הרכישה ולא יכלל בתמורת הרכישה. כמו כן, אם מענקי תשלום מבוסס מניות אינם מוחלפים, אזי אם המכשירים הבשילו הם מהווים חלק מהזכויות שאינן מקנות שליטה ונמדדים בהתאם להוראות IFRS 2 ואם המכשירים לא הבשילו הם נמדדים לפי הערך שהיה משמש אם היו מוענקים מחדש במועד הרכישה, כאשר סכום זה מוקצה בין הזכויות שאינן מקנות שליטה לבין הוצאה שלאחר מועד הרכישה. התיקון מיושם למפרע מהמועד בו יושם IFRS 3 (מתוקן) לראשונה.

3. הוראות מעבר לטיפול בתמורה מותנית מצירוף עסקים שחל לפני יישום IFRS 3 (מתוקן)

התיקון מבהיר שהתיקונים ל- IFRS 7, IAS 32 ו- IAS 39, הקובעים כי תמורה מותנית בצירוף עסקים תטופל בהתאם לתקנים אלו, לא מיושמים לגבי תמורה מותנית שנצמחה בצירוף עסקים שמועד הרכישה שלו קדם למועד יישום IFRS 3 (מתוקן). לגבי תמורה מותנית כאמור, יש להמשיך ליישם את הוראות IFRS 3 לפני תיקונו. התיקון מיושם למפרע החל מיום 1 בינואר, 2011.

לתיקונים כאמור לעיל, לא הייתה השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

א. מתכונת העריכה של הדוחות הכספיים ביניים מאוחדים (המשך)

IAS 24 - גילויים בהקשר לצד קשור

התיקון ל- IAS 24 מבהיר את הגדרת צד קשור על מנת לפשט את זיהוי היחסים עם צד קשור ולמנוע חוסר עקביות ביישום הגדרה זו. התיקון מיושם למפרע החל מיום 1 בינואר, 2011. לתיקון כאמור לא הייתה השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

IAS 34 - דיווח כספי לתקופות ביניים

בהתאם לתיקון ל- IAS 34 נקבעו דרישות גילוי נוספות בדוחות כספיים ביניים בדבר הנסיבות המשפיעות על השווי ההוגן של מכשירים פיננסיים ועל סיווגם, העברות של מכשירים פיננסיים בין רמות שונות במדרג השווי ההוגן ושינויים בסיווג נכסים פיננסיים. התיקון מיושם למפרע החל מיום 1 בינואר, 2011. הגילויים הנדרשים יכללו במידת הצורך בדוחות הכספיים של החברה.

ב. גילוי לתקני IFRS חדשים בתקופה שלפני יישומם

בחודש מאי 2011 פרסם ה- IASB ארבעה תקנים חדשים: IFRS 10 - דוחות כספיים מאוחדים, 11 IFRS - הסדרים משותפים, IFRS 12 - גילוי בדבר זכויות בישויות אחרות (להלן - התקנים החדשים) וכן את IFRS 13 - מדידת שווי הוגן, ותיקון שני תקנים קיימים IAS 27R (מתוקן 2011) - דוחות כספיים נפרדים ו- IAS 28R (מתוקן 2011) - השקעות בחברות כלולות ובעסקאות משותפות.

התקנים החדשים ייושמו למפרע החל מהדוחות הכספיים לתקופות שנתיות המתחילות ביום 1 בינואר, 2013, או לאחרי. אימוץ מוקדם אפשרי, אולם אם חברה בוחרת לבצעו, עליה לאמץ את התקנים החדשים כמכלול אחד (למעט דרישות הגילוי על פי IFRS 12 שניתן לאמצן בנפרד). התקנים כוללים הוראות מעבר עם הקלות מסוימות בעת היישום לראשונה.

להלן עיקרי הוראות התקנים האמורים והשפעותיהם הצפויות על החברה:

IFRS 10 - דוחות כספיים מאוחדים

IFRS 10 (להלן - תקן 10) מחליף את IAS 27 בדבר הטיפול החשבונאי בדוחות כספיים מאוחדים, וכן כולל את הטיפול החשבונאי באיחוד ישויות מובנות (structured entities) שטופלו בעבר ב- SIC 12 איחוד - ישויות למטרות מיוחדות.

תקן 10 אינו כולל שינויים בנהלי האיחוד, אך משנה את ההגדרה של קיומה של שליטה לצורך איחוד וכולל מודל יחיד לצורכי איחוד. על פי תקן 10 על מנת שתתקיים שליטה נדרש קיומם של כוח (power) וחשיפה או זכות לתשואות משתנות (variable returns) מהחברה המושקעת. כוח הינו היכולת להשפיע ולכוון את הפעילויות של החברה המושקעת, אשר משפיעות באופן משמעותי על התשואה של המשקיע.

תקן 10 קובע כי בעת בחינת קיומה של שליטה יש להביא בחשבון זכויות הצבעה פוטנציאליות רק אם הן ממשיות, לעומת IAS 27 הקיים אשר קובע כי זכויות הצבעה פוטנציאליות יובאו בחשבון רק אם הן ניתנות למימוש באופן מיידי כאשר יש להתעלם מכוונות ההנהלה והיכולת הפיננסית למימוש זכויות אלו.

בנוסף, תקן 10 קובע כי משקיע יכול שישלוט גם אם הוא מחזיק פחות מ- 50% מזכויות ההצבעה בחברה המוחזקת (שליטה אפקטיבית), וזאת בניגוד ל- IAS 27 הקיים אשר מאפשר לבחור שני מודלים לאיחוד - מודל השליטה האפקטיבית ומודל השליטה המשפטית.

תקן 10 ייושם למפרע החל מהדוחות הכספיים לתקופות שנתיות המתחילות ביום 1 בינואר, 2013 או לאחרי.

החברה בוחנת את ההשפעה האפשרית של תקן 10, אך אין ביכולתה, בשלב זה, לאמוד את השפעתו, אם בכלל, על הדוחות הכספיים.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ב. גילוי לתקני IFRS חדשים בתקופה שלפני יישומם (המשך)

IFRS 11 – הסדרים משותפים

IFRS 11 (להלן - תקן 11) מחליף את IAS 31 בדבר הטיפול החשבונאי בזכויות בעסקאות משותפות ואת SIC 13 בדבר פרשנות לטיפול החשבונאי בהשקעות לא כספיות על ידי ישויות בשליטה משותפת.

תקן 11 מגדיר הסדרים משותפים כהסדרים חוזיים שלפיהם לשני צדדים או יותר קיימת שליטה משותפת.

תקן 11 מחלק את ההסדרים המשותפים לשני סוגים:

- עסקאות משותפות (joint ventures), שבהן לצדדים להסדר יש שליטה משותפת על הזכויות בנכסים נטו של העסקה המשותפת. תקן 11 דורש כי עסקאות משותפות יטופלו רק לפי שיטת השווי המאזני וזאת בניגוד להוראות IAS 31 אשר קבעו כי חברה יכולה לבחור כמדיניות חשבונאית האם ליישם את שיטת האיחוד היחסי או שיטת השווי המאזני לגבי ישויות בשליטה משותפת.
- פעילויות משותפות (joint operations), שבהן לצדדים להסדר יש שליטה משותפת על הזכויות בנכסים של הפעילות המשותפת ומחויבות משותפת בגין ההתחייבויות של הפעילות המשותפת. תקן 11 דורש כי החברה המחזיקה תכיר בנכסים, בהתחייבויות, בהכנסות ובהוצאות של הפעילות המשותפת על פי חלקה היחסי בפעילות זו כפי שנקבע בהסדר המשותף, בדומה לטיפול החשבונאי הקיים היום.

תקן 11 ייושם למפרע החל מהדוחות הכספיים לתקופות שנתיות המתחילות ביום 1 בינואר, 2013 או לאחריו.

להערכת החברה, לתקן 11 לא צפויה להיות השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

IFRS 12 - גילוי בדבר זכויות בישויות אחרות

IFRS 12 (להלן - תקן 12) קובע דרישות גילוי לגבי ישויות מוחזקות של החברה, לרבות חברות בנות, הסדרים משותפים, חברות כלולות וישויות מובנות (structured entities). תקן 12 מרחיב את דרישות הגילוי בנוגע לשיקולים ולהנחות ששימשו את ההנהלה בקביעת קיומה של שליטה, שליטה משותפת או השפעה מהותית בישויות מוחזקות, וכן בקביעת סוג ההסדר המשותף. תקן 12 כולל גם דרישות גילוי לגבי ישויות מוחזקות מהותיות.

הגילויים הנדרשים ייכללו בדוחות הכספיים של החברה עם אימוץ התקן לראשונה.

IFRS 13 – מדידת שווי הוגן

IFRS 13 (להלן – תקן 13) קובע הנחיות באשר לאופן מדידת שווי הוגן ככל שמדידה זו נדרשת בהתאם לתקינה הבינלאומית. תקן 13 מגדיר שווי הוגן כמחיר שהיה מתקבל במכירת נכס, או משולם בהעברת התחייבות, בעיסקה רגילה בין משתתפי שוק במועד המדידה. בנוסף, תקן 13 מפרט את המאפיינים של משתתפי השוק וקובע כי השווי ההוגן יתבסס על ההנחות בהן היו משתמשים משתתפי השוק. כמו כן, קובע תקן 13 כי מדידת שווי הוגן תבוסס על ההנחה כי העיסקה מבוצעת בשוק העיקרי של הנכס או ההתחייבות, או בהיעדר שוק עיקרי, בשוק המועיל ביותר.

תקן 13 קובע כי יש למקסם את השימוש בנתונים הניתנים לצפייה מהשוק ביחס לשימוש בנתונים שאינם ניתנים לצפייה מהשוק. כמו כן, תקן 13 קובע מדרג לשווי ההוגן בהתאם למקור הנתונים ששימשו לקביעתו:

- רמה 1 - מחירים מצוטטים (ללא התאמות) בשוק פעיל של נכסים והתחייבויות זהים.
- רמה 2 - נתונים שאינם מחירים מצוטטים שנכללו ברמה 1 אשר ניתנים לצפייה במישרין או בעקיפין.
- רמה 3 - נתונים שאינם מבוססים על מידע שוק ניתן לצפייה (טכניקות הערכה ללא שימוש בנתוני שוק ניתנים לצפייה).

כמו כן, תקן 13 קובע דרישות גילוי מסוימות.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ב. גילוי לתקני IFRS חדשים בתקופה שלפני יישומם (המשך)

IFRS 13 - מדידת שווי הוגן (המשך)

הגילויים החדשים, וכן מדידה של נכסים והתחייבויות של תקן 13 נדרשים מכאן ולהבא, רק לגבי התקופות המתחילות לאחר מועד יישומו, החל מהדוחות הכספיים לתקופות שנתיות המתחילות ביום 1 בינואר, 2013 או לאחריו. אימוץ מוקדם אפשרי. גילויים חדשים אלו לא חלים על מספרי השוואה.

הגילויים המתאימים יכללו בדוחות הכספיים של החברה עם אימוץ התקן לראשונה.

החברה בוחנת את ההשפעה האפשרית של תקן 13, אך אין ביכולתה, בשלב זה, לאמוד את השפעתו, אם בכלל, על הדוחות הכספיים.

IAS 27R (מתוקן 2011) - דוחות כספיים נפרדים

IAS 27R (להלן - תקן 27 המתוקן) מחליף את IAS 27 ומטפל רק בדוחות כספיים נפרדים. ההנחיות הקיימות לגבי דוחות כספיים נפרדים נותרו ללא שינוי במסגרת תקן 27 המתוקן.

IAS 28R (מתוקן 2011) - השקעות בחברות כלולות ובעסקאות משותפות

IAS 28R (להלן - תקן 28 המתוקן) מחליף את IAS 28. השינויים העיקריים הנכללים בו לעומת IAS 28 מתייחסים לטיפול החשבונאי לפי שיטת השווי המאזני בהשקעות בעסקאות משותפות, כתוצאה מפרסום IFRS 11 והמעבר מיישום שיטת האיחוד היחסי ליישום שיטת השווי המאזני בהשקעות אלה. תקן 28 המתוקן קובע גם כי במקרה של מימוש השקעה בחברה כלולה או בעסקה משותפת, לרבות חלק ממנה, יש ליישם את הוראות IFRS 5 על אותו חלק שעונה על התנאים לסיווג כמוחזק למכירה, ולגבי החלק שנשאר, יש להמשיך וליישם את שיטת השווי המאזני עד למועד המימוש בפועל. בנוסף, במקרה של השקעה בחברה כלולה שהופכת להשקעה בעסקה משותפת (joint venture) ולהיפך, יש להמשיך וליישם את שיטת השווי המאזני ואין לבצע מדידה מחדש של ההשקעה שנותרה.

תקן 28 המתוקן ייושם למפרע החל מהדוחות הכספיים לתקופות שנתיות המתחילות ביום 1 בינואר, 2013 או לאחריו. אימוץ מוקדם אפשרי, אולם אם חברה בוחרת לבצעו, עליה לאמץ את IFRS 10, IFRS 11, IFRS 12 ו- IAS 27R (מתוקן 2011) כמכלול אחד.

החברה בוחנת את ההשפעה האפשרית של תקן 28 המתוקן, אך אין ביכולתה, בשלב זה, לאמוד את השפעתו, אם בכלל, על הדוחות הכספיים.

IAS 19 (מתוקן) - הטבות עובד

בחודש יוני 2011 פרסם ה- IASB את IAS 19 (מתוקן) (להלן - התקן). עיקרי התיקונים שנכללו בתקן הם:

- רווחים והפסדים אקטואריים יוכרו אך ורק ברווח הכולל האחר ולא ייזקפו לרווח והפסד.
- שיטת "הרצועה" אשר אפשרה דחייה של רווחים או הפסדים אקטואריים מבוטלת.
- תשואת נכסי התכנית תוכר ברווח והפסד בהתבסס על שיעור היוון שמשמש למדידת ההתחייבויות בשל הטבות לעובדים, ללא קשר להרכב בפועל של תיק ההשקעות.
- האבחנה בין הטבות עובד לטווח קצר לבין הטבות עובד לטווח ארוך תתבסס על מועד הסילוק הצפוי ולא על המועד בו קמה זכאות העובד להטבות.
- עלות שירותי עבר הנובעת משינויים בתכנית תוכר מיידית.

התקן ייושם למפרע החל מהדוחות הכספיים לתקופות שנתיות המתחילות ביום 1 בינואר, 2013 או לאחריו. אימוץ מוקדם אפשרי.

החברה בוחנת את ההשפעה האפשרית של התקן, אך אין ביכולתה, בשלב זה, לאמוד את השפעתו, אם בכלל, על הדוחות הכספיים.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ב. גילוי לתקני IFRS חדשים בתקופה שלפני יישומם (המשך)

IAS 1 (מתוקן) – שינויים בהצגה של רווח כולל אחר

בחודש יוני 2011 פרסם ה- IASB תיקון ל- IAS 1, אשר עוסק בהצגת רווח כולל אחר.

בהתאם לתיקון, פריטים שניתן להעבירם לרווח והפסד בתקופה עוקבת יוצגו בנפרד מפריטים שלא יועברו לרווח והפסד לעולם.

התיקון ייושם למפרע החל מהדוחות הכספיים לתקופות שנתיות המתחילות ביום 1 בינואר, 2013 או לאחריו. אימוץ מוקדם אפשרי.

ג. פרטים על שיעורי השינוי שחלו במדד המחירים לצרכן ובשער החליפין היציג של הדולר של ארה"ב

שער חליפין יציג של הדולר ארה"ב	מדד המחירים לצרכן	
	מדד ידוע	מדד בגין
%	%	%

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום:

4.6	2.8	2.2	30 בספטמבר, 2011
(2.9)	1.6	1.9	30 בספטמבר, 2010

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום:

8.7	0.6	-	30 בספטמבר, 2011
(5.4)	1.2	1.2	30 בספטמבר, 2010

(6.0)	2.3	2.7	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2010
-------	-----	-----	------------------------------------

ד. שינוי סיווג

החברה ביצעה סיווג מחדש של השקעתה בשותפות בה יש לחברה השפעה מהותית, מסעיף השקעות פיננסיות אחרות לסעיף השקעות בחברות כלולות.

לסיווג שנערך לא היתה השפעה על ההון, על הרווח הנקי ועל הרווח הכולל של החברה.

באור 3: - מגזרי פעילות

בשל שינוי במבנה הארגוני של מנורה ביטוח, החל מיום 1 בינואר, 2011 מוגדר ענף ביטוח הבריאות כמגזר פעילות נפרד, אשר מאחד תחתיו פוליסות ביטוח בריאות מסוגים שונים כמפורט בסעיף 2 להלן. על מנת לאפשר השוואה לתקופות קודמות, הוצגו מחדש בדוחות כספיים ביניים מאוחדים אלה מספרי השוואה.

הקבוצה פועלת במגזרי הפעילות הבאים:

1. מגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח

מגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח כולל את ענפי ביטוח חיים, פנסיה וגמל והוא מתמקד בעיקר בחסכון לטווח ארוך (במסגרת פוליסות ביטוח לסוגיהן, קרנות פנסיה וקופות גמל לרבות קרנות השתלמות) וכן בכיסויים ביטוחיים של סיכונים שונים כגון: מוות, נכות, אובדן כושר עבודה ועוד.

2. מגזר ביטוח בריאות

מגזר ביטוח בריאות כולל ביטוח סיעודי, ביטוח הוצאות רפואיות, מחלות קשות, ניתוחים והשתלות, ביטוח שיניים ועוד.

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

הקבוצה פועלת במגזרי הפעילות הבאים: (המשך)

3. מגזר ביטוח כללי

מגזר ביטוח כללי כולל את ענפי החבויות והרכוש. בהתאם להוראות המפקח מפורט מגזר ביטוח כללי לפי ענף רכב חובה, ענף רכב רכוש, ענפי רכוש אחרים וענפי חבויות אחרים.

● ענף רכב חובה

ענף רכב חובה מתמקד בכיסוי אשר רכישתו על-ידי בעל הרכב או הנוהג בו היא חובה על-פי דין ואשר מעניק כיסוי לנזק גוף (לנהג הרכב, לנוסעים ברכב או להולכי רגל) כתוצאה משימוש ברכב מנועי.

● ענף רכב רכוש

ענף רכב רכוש מתמקד בכיסוי נזקי רכוש לרכב המבוטח ונזקי רכוש שהרכב המבוטח יגרום לצד שלישי.

● ענפי רכוש ואחרים

יתר ענפי הרכוש שאינם רכב וחבויות וכן ענפי ביטוח אחרים וענפי בריאות המספקים כיסוי ביטוחי לזמן קצר.

● ענפי חבויות

ענפי החבויות מיועדים לכיסוי של חבויות המבוטח בגין נזק שייגרם לצד שלישי. ענפים אלו כוללים: אחריות כלפי צד ג', אחריות מעבידים, אחריות דירקטורים, אחריות מקצועית ואחריות המוצר וכן ענפים אחרים המחושבים בשיטת עודף הכנסות על הוצאות כגון כלי שייט, כלי טייס וערבות חוק המכר.

עונתיות

1. ביטוח חיים ובריאות

ההכנסות מפרמיות בביטוח חיים ובביטוח בריאות אינן מתאפיינות בעונתיות. יחד עם זאת, עקב העובדה שההפקדות לביטוחי חיים נהנות מהטבות מס, חלק ניכר מהמכירות החדשות מתבצע בסוף השנה.

2. ביטוח כללי

מחזור ההכנסות מפרמיות ברוטו בביטוח כללי מתאפיין בעונתיות, הנובעת בעיקר מביטוחי כלי רכב של קבוצות עובדים שונות וציי רכבים של עסקים, אשר תאריכי חידושם הם בדרך כלל בחודש ינואר וכן מפוליסות שונות של בתי עסק, אשר תאריכי חידושן הם בדרך כלל בחודש ינואר או בחודש אפריל. השפעתה של עונתיות זו על הרווח המדווח מנוטרלת באמצעות הפרשה לפרמיה שטרם הורווחה.

במרכיבי ההוצאות האחרים, כגון תביעות, ובמרכיבי ההכנסות האחרים, כגון הכנסות מהשקעות, לא קיימת עונתיות מובהקת, ולכן גם לא קיימת עונתיות מובהקת ברווח. עם זאת, ראוי לציין, כי עונת חורף קשה עלולה לגרום לעלייה בתביעות, בעיקר בענף רכב רכוש, ברבעונים הראשון והרביעי של השנה, וכתוצאה מכך לקיטון ברווח המדווח.

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

ל-9 החודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר, 2011						
וחסכון ארוך טווח	ביטוח חיים	ביטוח בריאות	ביטוח כללי	לא מיוחס למגזרי פעילות	התאמות וקיצוזים	סה"כ
בלתי מבוקר						
אלפי ש"ח						
1,250,390	247,039	1,720,750	-	-	-	3,218,179
90,480	76,134	504,595	-	-	-	671,209
1,159,910	170,905	1,216,155	-	-	-	2,546,970
(378,819)	19,751	150,326	33,076	(11,422)	(187,088)	
369,725	-	-	68,708	(2,138)	436,295	
22,214	9,220	118,016	29,114	(16,156)	162,408	
1,173,030	199,876	1,484,497	130,898	(29,716)	2,958,585	
652,068	169,370	1,205,326	-	-	2,026,764	
(56,386)	(75,100)	(277,128)	-	-	(408,614)	
595,682	94,270	928,198	-	-	1,618,150	
256,961	55,066	369,468	35,181	(16,156)	700,520	
322,123	21,970	96,976	56,006	(13,497)	483,578	
15,760	-	3,364	5,843	-	24,967	
4,756	-	6,946	104,009	(63)	115,648	
1,195,282	171,306	1,404,952	201,039	(29,716)	2,942,863	
4,502	-	-	5,217	-	9,719	
(17,750)	28,570	79,545	(64,924)	-	25,441	
(18,282)	(5,312)	(89,401)	(54,856)	-	(167,851)	
(36,032)	23,258	(9,856)	(119,780)	-	(142,410)	

פרמיות שהורווחו ברוטו
 פרמיות שהורווחו על-ידי מבטחי משנה
 פרמיות שהורווחו בשייר
 רווחים (הפסדים) מהשקעות, נטו והכנסות מימון
 הכנסות מדמי ניהול
 הכנסות מעמלות
 סך כל ההכנסות
 תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה ברוטו
 חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
 תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
 עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
 הוצאות הנהלה וכלליות
 הפחתת נכסים בלתי מוחשיים
 הוצאות מימון
 סך כל ההוצאות
 חלק ברווחי חברות כלולות, נטו
 רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
 הפסד כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
 סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לפני מסים על ההכנסה

ליום 30 בספטמבר, 2011						
בלתי מבוקר						
אלפי ש"ח						
9,250,715	577,590	4,532,247	-	-	-	14,360,552
11,385,990	47,712	-	-	-	-	11,433,702

התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה
 התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

ל-9 החודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר, 2010					
סה"כ	התאמות וקיצוזים	לא מיוחס למגזרי פעילות	ביטוח כללי	ביטוח בריאות	ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח
בלתי מבוקר					
אלפי ש"ח					
3,145,757	-	-	1,695,039	225,236	1,225,482
662,808	-	-	506,035	71,240	85,533
2,482,949	-	-	1,189,004	153,996	1,139,949
1,571,337	(9,480)	119,472	175,220	25,689	1,260,436
453,938	(2,183)	64,488	-	-	391,633
171,321	(10,858)	26,299	122,299	10,326	23,255
4,679,545	(22,521)	210,259	1,486,523	190,011	2,815,273
3,667,358	-	-	1,251,383	190,021	2,225,954
(495,593)	-	-	(360,030)	(75,942)	(59,621)
3,171,765	-	-	891,353	114,079	2,166,333
673,487	(10,858)	32,215	362,730	48,871	240,529
403,775	(10,945)	60,351	65,743	20,289	268,337
23,541	-	6,849	3,364	-	13,328
86,975	(718)	80,418	3,428	-	3,847
4,359,543	(22,521)	179,833	1,326,618	183,239	2,692,374
943	-	(738)	-	-	1,681
320,945	-	29,688	159,905	6,772	124,580
52,484	-	(10,890)	25,340	3,248	34,786
373,429	-	18,798	185,245	10,020	159,366

פרמיות שהורווחו ברוטו
 פרמיות שהורווחו על-ידי מבטחי משנה
 פרמיות שהורווחו בשייר
 רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
 הכנסות מדמי ניהול
 הכנסות מעמלות
 סך כל ההכנסות
 תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה ברוטו
 חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
 תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
 עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
 הוצאות הנהלה וכלליות
 הפחתת נכסים בלתי מוחשיים
 הוצאות מימון
 סך כל ההוצאות
 חלק ברווחי (הפסדי) חברות כלולות, נטו
 רווח לפני מסים על ההכנסה
 רווח (הפסד) כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
 סך כל הרווח הכולל לפני מסים על ההכנסה

ליום 30 בספטמבר, 2010					
בלתי מבוקר					
אלפי ש"ח					
13,665,319	-	-	4,307,755	520,594	8,836,970
11,345,993	-	-	-	38,136	11,307,857

התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה
 התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה

ל-3 החודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר, 2011						
וחסכון ארוך טווח	ביטוח חיים	ביטוח בריאות	ביטוח כללי	לא מיוחס למגזרי פעילות	התאמות וקיצוזים	סה"כ
בלתי מבוקר						
אלפי ש"ח						
436,270	83,153	578,402	-	-	-	1,097,825
30,198	25,075	160,884	-	-	-	216,157
406,072	58,078	417,518	-	-	-	881,668
(595,215)	2,372	27,676	(17,842)	(4,286)	(587,295)	143,237
124,971	-	-	18,941	(675)	143,237	143,237
8,361	2,064	36,695	7,769	(4,692)	50,197	50,197
(55,811)	62,514	481,889	8,868	(9,653)	487,807	487,807
(186,821)	56,626	389,075	-	-	-	258,880
(15,877)	(24,854)	(100,115)	-	-	-	(140,846)
(202,698)	31,772	288,960	-	-	-	118,034
93,441	16,009	121,944	10,494	(4,692)	237,196	237,196
112,016	7,273	33,750	16,822	(4,957)	164,904	164,904
5,260	-	1,121	1,055	-	7,436	7,436
1,184	-	2,357	27,909	(4)	31,446	31,446
9,203	55,054	448,132	56,280	(9,653)	559,016	559,016
3,448	-	-	3,709	-	7,157	7,157
(61,566)	7,460	33,757	(43,703)	-	(64,052)	(64,052)
(7,482)	(2,232)	(40,151)	(15,425)	-	(65,290)	(65,290)
(69,048)	5,228	(6,394)	(59,128)	-	(129,342)	(129,342)

פרמיות שהורווחו ברוטו
 פרמיות שהורווחו על-ידי מבטחי משנה
 פרמיות שהורווחו בשייר
 רווחים (הפסדים) מהשקעות, נטו והכנסות מימון
 הכנסות מדמי ניהול
 הכנסות מעמלות
 סך כל ההכנסות
 תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה ברוטו
 חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
 תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
 עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
 הוצאות הנהלה וכלליות
 הפחתת נכסים בלתי מוחשיים
 הוצאות מימון
 סך כל ההוצאות
 חלק ברווחי חברות כלולות, נטו
 רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
 הפסד כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
 סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לפני מסים על ההכנסה

ל-3 החודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר, 2010

סה"כ	התאמות וקיצוזים	לא מיוחס למגזרי פעילות	ביטוח כללי	ביטוח בריאות	ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח
בלתי מבוקר					
אלפי ש"ח					
1,049,658	-	-	569,543	76,773	403,342
225,576	-	-	177,479	24,034	24,063
824,082	-	-	392,064	52,739	379,279
930,049	(3,071)	45,592	70,539	10,743	806,246
190,674	(782)	22,710	-	-	168,746
53,961	(3,526)	8,237	38,973	2,852	7,425
1,998,766	(7,379)	76,539	501,576	66,334	1,361,696
1,563,017	-	-	421,629	14,646	1,126,742
(119,254)	-	-	(116,734)	15,384	(17,904)
1,443,763	-	-	304,895	30,030	1,108,838
226,957	(3,526)	11,653	121,099	17,813	79,918
140,661	(3,684)	16,388	28,488	6,940	92,529
7,864	-	1,641	1,121	-	5,102
46,677	(169)	40,487	1,603	-	4,756
1,865,922	(7,379)	70,169	457,206	54,783	1,291,143
853	-	289	-	-	564
133,697	-	6,659	44,370	11,551	71,117
30,920	-	9,856	5,280	1,041	14,743
164,617	-	16,515	49,650	12,592	85,860

פרמיות שהורווחו ברוטו
 פרמיות שהורווחו על-ידי מבטחי משנה
 פרמיות שהורווחו בשייר
 רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
 הכנסות מדמי ניהול
 הכנסות מעמלות
 סך כל ההכנסות
 תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה ברוטו
 חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
 תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
 עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
 הוצאות הנהלה וכלליות
 הפחתת נכסים בלתי מוחשיים
 הוצאות מימון
 סך כל ההוצאות
 חלק ברווחי חברות כלולות, נטו
 רווח לפני מסים על ההכנסה
 רווח כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
 סך כל הרווח הכולל לפני מסים על ההכנסה

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2010					
סה"כ	התאמות וקיצוזים	לא מיוחס למגזרי פעילות	ביטוח כללי	ביטוח בריאות	ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח
מבוקר					
אלפי ש"ח					
4,270,262	-	-	2,267,504	302,013	1,700,745
904,818	-	-	696,513	95,114	113,191
3,365,444	-	-	1,570,991	206,899	1,587,554
2,309,812	(13,555)	180,049	236,342	38,761	1,868,215
643,793	(2,703)	89,543	-	-	556,953
230,131	(15,297)	33,905	166,970	13,485	31,068
6,549,180	(31,555)	303,497	1,974,303	259,145	4,043,790
5,165,290	-	-	1,730,966	246,663	3,187,661
(679,749)	-	-	(509,622)	(95,691)	(74,436)
4,485,541	-	-	1,221,344	150,972	3,113,225
914,837	(15,297)	45,578	494,049	67,526	322,981
560,878	(14,358)	77,894	92,538	28,821	375,983
31,456	-	9,139	4,486	-	17,831
121,874	(1,900)	111,588	5,346	-	6,840
6,114,586	(31,555)	244,199	1,817,763	247,319	3,836,860
121	-	(5,039)	-	-	5,160
434,715	-	54,259	156,540	11,826	212,090
26,546	-	(1,721)	7,785	1,817	18,665
461,261	-	52,538	164,325	13,643	230,755

פרמיות שהורווחו ברוטו
 פרמיות שהורווחו על-ידי מבטחי משנה
 פרמיות שהורווחו בשייר
 רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
 הכנסות מדמי ניהול
 הכנסות מעמלות
 סך כל ההכנסות
 תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה ברוטו
 חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
 תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
 עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
 הוצאות הנהלה וכלליות
 הפחתת נכסים בלתי מוחשיים
 הוצאות מימון
 סך כל ההוצאות
 חלק ברווחי (הפסדי) חברות כלולות, נטו
 רווח לפני מסים על ההכנסה
 רווח (הפסד) כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
 סך כל הרווח הכולל לפני מסים על ההכנסה

ליום 31 בדצמבר, 2010					
מבוקר					
אלפי ש"ח					
13,805,715	-	-	4,332,706	540,775	8,932,234
11,908,196	-	-	-	45,424	11,862,772

התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה
 התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

א. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח כללי

ל-9 החודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר, 2011				
רכב חובה	רכב רכוש	ענפי רכוש (ואחרים *)	ענפי חבויות (ואחרים (**))	סה"כ
בלתי מבוקר				
אלפי ש"ח				
488,691	697,731	454,132	186,945	1,827,499
10,236	128,781	243,309	78,186	460,512
478,455	568,950	210,823	108,759	1,366,987
(69,751)	(48,412)	(21,520)	(11,149)	(150,832)
408,704	520,538	189,303	97,610	1,216,155
96,996	15,442	5,830	32,058	150,326
3,632	38,424	64,028	11,932	118,016
509,332	574,404	259,161	141,600	1,484,497
403,483	515,323	173,246	113,274	1,205,326
(39,922)	(114,280)	(83,088)	(39,838)	(277,128)
363,561	401,043	90,158	73,436	928,198
46,606	166,062	116,891	39,909	369,468
27,967	31,953	27,609	9,447	96,976
1,682	1,682	-	-	3,364
2,305	2,216	1,815	610	6,946
442,121	602,956	236,473	123,402	1,404,952
67,211	(28,552)	22,688	18,198	79,545
(58,922)	(9,561)	(3,282)	(17,636)	(89,401)
8,289	(38,113)	19,406	562	(9,856)
2,478,888	631,866	410,845	1,010,648	4,532,247

(* ענפי רכוש ואחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח אבדן רכוש, בתי עסק ודירות אשר הפעילות בגינם מהווה 74% מסך הפרמיות בענפים אלו.

(** ענפי חבויות ואחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח מעבידים, צד ג' ואחריות מקצועית אשר הפעילות בגינם מהווה 82% מסך הפרמיות בענפים אלו.

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

א. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח כללי (המשך)

ל-9 החודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר, 2010

סה"כ	ענפי חבויות (ואחרים)**	ענפי רכוש (ואחרים*) בלתי מבוקר אלפי ש"ח	רכב רכוש	רכב חובה	
1,768,123	186,940	412,899	704,552	463,732	פרמיות ברוטו
587,668	84,792	229,549	186,424	86,903	פרמיות ביטוח משנה
1,180,455	102,148	183,350	518,128	376,829	פרמיות בשייר
8,549	(813)	(3,528)	(22,653)	35,543	שינוי ביתרת פרמיה שטרם הורווחה, בשייר
1,189,004	101,335	179,822	495,475	412,372	פרמיות שהורווחו בשייר
175,220	36,771	7,427	20,025	110,997	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
122,299	13,406	58,556	42,091	8,246	הכנסות מעמלות
1,486,523	151,512	245,805	557,591	531,615	סך כל ההכנסות תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו
1,251,383	156,057	209,782	450,566	434,978	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
(360,030)	(70,616)	(132,964)	(112,942)	(43,508)	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
891,353	85,441	76,818	337,624	391,470	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
362,730	41,333	113,146	165,292	42,959	הוצאות הנהלה וכלליות
65,743	6,332	15,021	22,855	21,535	הפחתת נכסים בלתי מוחשיים
3,364	-	-	1,682	1,682	הוצאות מימון
3,428	184	1,432	756	1,056	סך כל ההוצאות
1,326,618	133,290	206,417	528,209	458,702	רווח לפני מסים על ההכנסה
159,905	18,222	39,388	29,382	72,913	רווח כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
25,340	5,007	1,036	3,009	16,288	סך הכל הרווח הכולל לפני מסים על ההכנסה
185,245	23,229	40,424	32,391	89,201	התחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו ליום 30 בספטמבר, 2010 (בלתי מבוקר)
4,307,755	985,426	397,279	593,198	2,331,852	

(* ענפי רכוש ואחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח אבדן רכוש, בתי עסק ודירות אשר הפעילות בגינם מהווה 77% מסך הפרמיות בענפים אלו.

** ענפי חבויות ואחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח מעבידים, צד ג' ואחריות מקצועית אשר הפעילות בגינם מהווה 80% מסך הפרמיות בענפים אלו.

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

א. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח כללי (המשך)

ל-3 החודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר, 2011				
רכב חובה	רכב רכוש	ענפי רכוש (ואחרים *)	ענפי חבויות (ואחרים (**))	סה"כ
בלתי מבוקר				
אלפי ש"ח				
161,746	224,799	144,559	58,436	589,540
3,571	37,829	71,181	29,700	142,281
158,175	186,970	73,378	28,736	447,259
(14,603)	(9,940)	(8,088)	2,890	(29,741)
143,572	177,030	65,290	31,626	417,518
17,682	2,544	1,196	6,254	27,676
572	12,069	19,980	4,074	36,695
161,826	191,643	86,466	41,954	481,889
105,895	173,280	72,429	37,471	389,075
(10,486)	(33,869)	(41,302)	(14,458)	(100,115)
95,409	139,411	31,127	23,013	288,960
16,280	52,991	39,837	12,836	121,944
9,339	11,066	10,036	3,309	33,750
561	560	-	-	1,121
755	741	622	239	2,357
122,344	204,769	81,622	39,397	448,132
39,482	(13,126)	4,844	2,557	33,757
(26,816)	(4,307)	(1,457)	(7,571)	(40,151)
12,666	(17,433)	3,387	(5,014)	(6,394)

(* ענפי רכוש ואחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח אבדן רכוש, בתי עסק ודירות אשר הפעילות בגינם מהווה 69% מסך הפרמיות בענפים אלו.

(** ענפי חבויות ואחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח מעבידים, צד ג' ואחריות מקצועית אשר הפעילות בגינם מהווה 82% מסך הפרמיות בענפים אלו.

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

א. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח כללי (המשך)

ל-3 החודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר, 2010					
רכב חובה	רכב רכוש	ענפי רכוש (ואחרים *)	ענפי חבויות (ואחרים (**))	סה"כ	
בלתי מבוקר					
אלפי ש"ח					
144,749	213,727	123,845	57,688	540,009	פרמיות ברוטו
27,371	52,914	65,887	31,602	177,774	פרמיות ביטוח משנה
117,378	160,813	57,958	26,086	362,235	פרמיות בשייר
13,588	5,918	2,095	8,228	29,829	שינוי ביתרת פרמיה שטרם הורווחה, בשייר
130,966	166,731	60,053	34,314	392,064	פרמיות שהורווחו בשייר
44,503	8,188	3,136	14,712	70,539	רווחים מהשקעות, נטו
3,102	14,369	18,316	3,186	38,973	והכנסות מימון
178,571	189,288	81,505	52,212	501,576	הכנסות מעמלות
162,926	150,550	53,351	54,802	421,629	סך כל ההכנסות
(20,190)	(38,436)	(26,441)	(31,667)	(116,734)	תשלומים ושינוי
142,736	112,114	26,910	23,135	304,895	בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו
14,868	55,540	36,551	14,140	121,099	חלקם של מבטחי המשנה
7,785	9,796	8,088	2,819	28,488	בתשלומים ובשינוי
560	561	-	-	1,121	בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
414	512	539	138	1,603	תשלומים ושינוי
166,363	178,523	72,088	40,232	457,206	בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח בשייר
12,208	10,765	9,417	11,980	44,370	עמלות, הוצאות שיווק
3,677	795	191	617	5,280	והוצאות רכישה אחרות
15,885	11,560	9,608	12,597	49,650	הוצאות הנהלה וכלליות
					הפחתת נכסים בלתי מוחשיים
					הוצאות מימון
					סך כל ההוצאות
					רווח לפני מסים על ההכנסה
					רווח כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
					סך הכל הרווח הכולל לפני מסים על ההכנסה

(* ענפי רכוש ואחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח אבדן רכוש, בתי עסק ודירות אשר הפעילות בגינם מהווה 77% מסך הפרמיות בענפים אלו.

(**) ענפי חבויות ואחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח מעבידים, צד ג' ואחריות מקצועית אשר הפעילות בגינם מהווה 76% מסך הפרמיות בענפים אלו.

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

א. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח כללי (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2010					
סה"כ	ענפי חבויות (ואחרים)**	ענפי רכוש (ואחרים*)	רכב רכוש	רכב חובה	
מבוקר					
אלפי ש"ח					
2,279,287	239,570	535,583	902,069	602,065	פרמיות ברוטו
756,624	113,859	297,232	233,497	112,036	פרמיות ביטוח משנה
1,522,663	125,711	238,351	668,572	490,029	פרמיות בשייר
48,328	6,260	(664)	(5,915)	48,647	שינוי ביתרת פרמיה שטרם הורווחה, בשייר
1,570,991	131,971	237,687	662,657	538,676	פרמיות שהורווחו בשייר
236,342	49,460	9,405	24,706	152,771	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
166,970	17,389	79,413	58,110	12,058	הכנסות מעמלות
1,974,303	198,820	326,505	745,473	703,505	סך כל ההכנסות תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו
1,730,966	194,840	292,700	638,300	605,126	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
(509,622)	(95,064)	(183,301)	(160,923)	(70,334)	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח בשייר
1,221,344	99,776	109,399	477,377	534,792	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
494,049	54,913	154,965	227,107	57,064	הוצאות הנהלה וכלליות
92,538	8,130	24,184	30,912	29,312	הפחתת נכסים בלתי מוחשיים
4,486	-	-	2,243	2,243	הוצאות מימון
5,346	326	2,029	1,467	1,524	סך כל ההוצאות
1,817,763	163,145	290,577	739,106	624,935	רווח לפני מסים על ההכנסה
156,540	35,675	35,928	6,367	78,570	רווח כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
7,785	1,384	275	881	5,245	סך הכל הרווח הכולל לפני מסים על ההכנסה
164,325	37,059	36,203	7,248	83,815	התחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו ליום 31 בדצמבר, 2010 (מבוקר)
4,332,706	984,473	404,339	578,640	2,365,254	

(* ענפי רכוש ואחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח אבדן רכוש, בתי עסק ודירות אשר הפעילות בגינם מהווה 77% מסך הפרמיות בענפים אלו.

(** ענפי חבויות ואחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח מעבידים, צד ג' ואחריות מקצועית אשר הפעילות בגינם מהווה 83% מסך הפרמיות בענפים אלו.

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

ב. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח

ל-9 החודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר, 2011				
גמל	פנסיה	ביטוח חיים	סה"כ	
בלתי מבוקר				
אלפי ש"ח				
-	-	1,250,390	1,250,390	פרמיות שהורווחו ברוטו
-	-	90,480	90,480	פרמיות שהורווחו על-ידי מבטחי משנה
-	-	1,159,910	1,159,910	פרמיות שהורווחו בשייר רווחים (הפסדים) מהשקעות, נטו והכנסות מימון
259,510	(48)	(638,281)	(378,819)	הכנסות מדמי ניהול
62,407	234,569	72,749	369,725	הכנסות מעמלות
-	301	21,913	22,214	סך כל ההכנסות תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה ברוטו חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
321,917	234,822	616,291	1,173,030	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
273,009	-	379,059	652,068	הוצאות הנהלה וכלליות הפחתת נכסים בלתי מוחשיים
-	-	(56,386)	(56,386)	הוצאות מימון
273,009	-	322,673	595,682	סך כל ההוצאות
12,982	52,339	191,640	256,961	חלק ברווחי חברות כלולות רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
36,699	112,783	172,641	322,123	הפסד כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
8,410	7,350	-	15,760	סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לפני מסים על ההכנסה
511	-	4,245	4,756	
331,611	172,472	691,199	1,195,282	
-	-	4,502	4,502	
(9,694)	62,350	(70,406)	(17,750)	
-	-	(18,282)	(18,282)	
(9,694)	62,350	(88,688)	(36,032)	

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

ב. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח (המשך)

ל-9 החודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר, 2010				
גמל	פנסיה	ביטוח חיים	סה"כ	
בלתי מבוקר				
אלפי ש"ח				
-	-	1,225,482	1,225,482	פרמיות שהורווחו ברוטו
-	-	85,533	85,533	פרמיות שהורווחו על-ידי מבטחי משנה
-	-	1,139,949	1,139,949	פרמיות שהורווחו בשייר רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
247,912	8,932	1,003,592	1,260,436	הכנסות מדמי ניהול
56,719	202,060	132,854	391,633	הכנסות מעמלות
-	242	23,013	23,255	סך כל ההכנסות תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה ברוטו חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
304,631	211,234	2,299,408	2,815,273	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר עמלות, הוצאות רכישה אחרות
214,137	-	2,011,817	2,225,954	הוצאות וכלליות הפחתת נכסים בלתי מוחשיים
-	-	(59,621)	(59,621)	הוצאות מימון
214,137	-	1,952,196	2,166,333	סך כל ההוצאות חלק ברווחי חברה כלולה
8,733	41,092	190,704	240,529	רווח לפני מסים על ההכנסה
31,684	92,695	143,958	268,337	רווח כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
5,978	7,350	-	13,328	סך כל הרווח הכולל לפני מסים על ההכנסה
718	-	3,129	3,847	
261,250	141,137	2,289,987	2,692,374	
-	-	1,681	1,681	
43,381	70,097	11,102	124,580	
-	-	34,786	34,786	
43,381	70,097	45,888	159,366	

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

ב. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח (המשך)

ל-3 החודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר, 2011				
סה"כ	ביטוח חיים	פנסיה	גמל	
בלתי מבוקר				
אלפי ש"ח				
436,270	436,270	-	-	פרמיות שהורווחו ברוטו
30,198	30,198	-	-	פרמיות שהורווחו על-ידי מבטחי משנה
406,072	406,072	-	-	פרמיות שהורווחו בשייר רווחים (הפסדים) מהשקעות, נטו והכנסות מימון
(595,215)	(659,163)	-	63,948	הכנסות מדמי ניהול
124,971	23,189	81,191	20,591	הכנסות מעמלות
8,361	8,232	129	-	סך כל ההכנסות תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה ברוטו חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
(55,811)	(221,670)	81,320	84,539	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
(186,821)	(264,439)	-	77,618	הוצאות הנהלה וכלליות הפחתת נכסים בלתי מוחשיים
(15,877)	(15,877)	-	-	הוצאות מימון
(202,698)	(280,316)	-	77,618	סך כל ההוצאות
93,441	68,509	20,636	4,296	חלק ברווחי חברות כלולות רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
112,016	59,519	41,635	10,862	הפסד כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
5,260	-	2,450	2,810	סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לפני מסים על ההכנסה
1,184	1,117	-	67	
9,203	(151,171)	64,721	95,653	
3,448	3,448	-	-	
(61,566)	(67,051)	16,599	(11,114)	
(7,482)	(7,482)	-	-	
(69,048)	(74,533)	16,599	(11,114)	

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

ב. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח (המשך)

ל-3 החודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר, 2010				
סה"כ	ביטוח חיים	פנסיה	גמל	
בלתי מבוקר				
אלפי ש"ח				
403,342	403,342	-	-	פרמיות שהורווחו ברוטו
24,063	24,063	-	-	פרמיות שהורווחו על-ידי מבטחי משנה
379,279	379,279	-	-	פרמיות שהורווחו בשייר רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
806,246	687,857	3,565	114,824	הכנסות מדמי ניהול
168,746	76,630	72,190	19,926	הכנסות מעמלות
7,425	7,343	82	-	סך כל ההכנסות תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה ברוטו חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
1,361,696	1,151,109	75,837	134,750	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
1,126,742	1,025,136	-	101,606	הוצאות הנהלה וכלליות הפחתת נכסים בלתי מוחשיים
(17,904)	(17,904)	-	-	הוצאות מימון
1,108,838	1,007,232	-	101,606	סך כל ההוצאות
79,918	61,869	14,611	3,438	חלק ברווחי חברה כלולה
92,529	49,920	31,265	11,344	רווח לפני מסים על ההכנסה רווח כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
5,102	-	2,450	2,652	
4,756	4,587	-	169	
1,291,143	1,123,608	48,326	119,209	סך כל הרווח הכולל לפני מסים על ההכנסה
564	564	-	-	
71,117	28,065	27,511	15,541	
14,743	14,743	-	-	
85,860	42,808	27,511	15,541	

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

ב. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2010				
סה"כ	ביטוח חיים	פנסיה	גמל	
מבוקר				
אלפי ש"ח				
1,700,745	1,700,745	-	-	פרמיות שהורווחו ברוטו
113,191	113,191	-	-	פרמיות שהורווחו על-ידי מבטחי משנה
1,587,554	1,587,554	-	-	פרמיות שהורווחו בשייר רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
1,868,215	1,524,709	10,712	332,794	הכנסות מדמי ניהול
556,953	201,247	279,447	76,259	הכנסות מעמלות
31,068	30,738	330	-	סך כל ההכנסות תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה ברוטו חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
4,043,790	3,344,248	290,489	409,053	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
3,187,661	2,895,124	-	292,537	הוצאות הנהלה וכלליות הפחתת נכסים בלתי מוחשיים
(74,436)	(74,436)	-	-	הוצאות מימון
3,113,225	2,820,688	-	292,537	סך כל ההוצאות
322,981	257,399	55,596	9,986	חלק ברווחי חברה כלולה
375,983	203,678	129,078	43,227	רווח לפני מסים על ההכנסה רווח כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
17,831	-	9,800	8,031	סך כל הרווח הכולל לפני מסים על ההכנסה
6,840	4,311	-	2,529	
3,836,860	3,286,076	194,474	356,310	
5,160	5,160	-	-	
212,090	63,332	96,015	52,743	
18,665	18,665	-	-	
230,755	81,997	96,015	52,743	

באור 4: - צירופי עסקים

א. ביום 27 ביולי, 2010 חתמה חברה נכדה - מנורה מבטחים גמל בע"מ - חברה מנהלת (להלן - מבטחים גמל) על הסכם עם להבה חברה לניהול קרן השתלמות בע"מ ולהב לשכת ארגוני העצמאיים והעסקים בישראל לרכישת זכויות הניהול בקרן ההשתלמות "להבה קרן השתלמות לעצמאיים ולשכירים" (להלן - להבה). ביום 1 בינואר, 2011, עם קבלת כל האישורים הנדרשים על פי כל דין, עברו זכויות הניהול של להבה למבטחים גמל. סך הנכסים המנוהלים של להבה ליום 1 בינואר, 2011 עמד על כ- 420 מיליוני ש"ח וכלל כ- 12,000 עמיתים.

בתקופת הדוח נערכה הקצאה של עלות הרכישה על ידי מעריך שווי חיצוני ביחס לשווי ההוגן של הנכסים המזוהים כמפורט להלן:

שווי הוגן בלתי מבוקר אלפי ש"ח	
17,278	נכסים בלתי מוחשיים - תיקי לקוחות (מופחת על פני 15 שנים)
(555)	התחייבות בגין עתודה למיסים נדחים
1,471	מוניטין הנובע מהרכישה
<u>18,194</u>	סך עלות הרכישה

העלות הכוללת של הרכישה הוערכה בסך של 18,194 אלפי ש"ח וכוללת תשלום במזומן בסך של כ- 11,500 אלפי ש"ח במועד השלמת העברת זכויות הניהול וכן התחייבות בגין תמורה מותנית בסך של כ- 6,694 אלפי ש"ח כמפורט להלן:

1. סכום מותנה בהיקף נכסי להבה - החל מהשנה השישית ממועד העברת זכויות הניהול ועד לשנה העשירית תשלם מבטחים גמל תשלום רבעוני בגובה של 0.075% מסך הנכסים המנוהלים של להבה במועד התשלום.

במידה ותגדל עמלת ההפצה ו/או התפעול בעבור ניהול להבה, במהלך התקופה האמורה, יפחת שיעור התשלום האמור במחצית הגידול בעמלת ההפצה ו/או התפעול כאמור, החל ממועד השינוי ולהיפך ואולם, מהשנה השישית ועד השנה העשירית לא יפחת התשלום האמור מסך של 1.3 מליון ש"ח לשנה.

סוכם כי במידה ויחול שינוי מהותי בהוראות ההסדר התחיקתי כאמור לעיל ידונו הצדדים על שינוי בגובה התשלום באופן יחסי לשינוי.

2. בתום השנה העשירית ממועד העברת זכויות הניהול, תשלם מבטחים גמל למוכרת סכום חד פעמי, בגובה של 0.3% מתוך סך נכסי להבה במועד התשלום, המהווה בריבית שנתית בשיעור של 7% עבור תקופה של שש וחצי שנים.

ב. ביום 4 בינואר, 2011, חתמה חברה מאוחדת סיני מורשי חיתום סוכנות לביטוח (1989) בע"מ (להלן - מורשי חיתום) על הסכם לרכישת פעילות סוכנות ביטוח, המוכרת בשמה המסחרי "ארנון את וינשטוק תכנון וניהול ביטוחי" (להלן - ארנון את וינשטוק), לרבות תיקי הביטוח, הרכוש והמוניטין של ארנון את וינשטוק. כמו כן, רכשה מורשי חיתום את הפעילות והמוניטין של חברת "ארנון את וינשטוק תכנון וניהול בע"מ" שבבעלות הסוכנים. עלות הרכישה הסתכמה לסך של כ- 19 מיליוני ש"ח. ביום 21 בפברואר, 2011 אישר רשם החברות את שינוי שמה של מורשי חיתום ל- "ארנון את וינשטוק סוכנות לביטוח (1989) בע"מ".

נכון למועד פרסום הדוחות הכספיים טרם הסתיימה ההקצאה של עלות הרכישה למרכיביה השונים.

באור 5: - הון ודרישות הון

ניהול ודרישות הון

1. מדיניות ההנהלה היא להחזיק בסיס הון איתן במטרה לשמר את יכולת הקבוצה להמשיך את פעילותה על מנת שתוכל להניב תשואה לבעלי מניותיה, וכן על מנת לתמוך בפעילות עסקית עתידית. מנורה מבטחים ביטוח בע"מ (להלן - מנורה ביטוח) ושומרה חברה לביטוח בע"מ (להלן - שומרה ביטוח) כפופות לדרישות הון הנקבעות על-ידי המפקח על הביטוח (להלן - המפקח).

כחלק מתהליך יישומה של הדירקטיבה Solvency II, נדרשת מנורה ביטוח לבצע תהליך הערכה עצמית של הסיכונים להם היא חשופה ולקבוע הון אשר לדעת מנורה ביטוח יהווה כרית ביטחון לסיכונים אלו (ראה גם סעיף 5 להלן). בתקופת הדוח, הגדירה מנורה ביטוח כהון עצמי נדרש ("הון יעד") את דרישת ההון כפי שנדרשה על ידי הדירקטיבה (על פי הכללים שנקבעו בהגשה הראשונה שהוגשה למפקח בחודש פברואר 2011), ובלבד שלא יפחת מתקנות ההון העצמי. מובהר כי אין מדובר בהון מחייב, אלא בהון יעד שמנורה ביטוח תשאף לשמור עליו, וכי אין ודאות כי מנורה ביטוח תעמוד בהון יעד זה בכל נקודת זמן.

מנורה מבטחים פנסיה בע"מ (להלן - מבטחים פנסיה), מנורה מבטחים גמל בע"מ ומנורה מבטחים והסתדרות המהנדסים ניהול קופות גמל בע"מ מחויבות לעמוד בתנאים של הון עצמי מינימלי על-פי תקנות מס הכנסה (כללים לאישור ולניהול קופות גמל), תשכ"ד-1964.

מנורה מבטחים קרנות נאמנות בע"מ מחויבת לעמוד בתקנות השקעות משותפות בנאמנות (הון עצמי וביטוח של מנהל קרן ונאמן ותנאי כשירות של דירקטורים וחברי ועדת השקעות), התשנ"ו-1995.

מנורה מבטחים ניהול תיקי השקעות בע"מ מחויבת לעמוד בתקנות הסדרת העיסוק בייעוץ השקעות, בשיווק השקעות ובניהול תיקי השקעות (הון עצמי וביטוח), (תיקון), התש"ס-2000.

לעניין עמידה בדרישות ההון, ראה סעיפים 7-8 להלן.

באור 5: - הון ודרישות הון (המשך)

ניהול ודרישות הון (המשך)

2. להלן נתונים בדבר ההון הנדרש והקיים של מנורה ביטוח ושל שומרה ביטוח בהתאם לתקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (הון עצמי מינימלי הנדרש ממבטח), (תיקון) התשס"ט-2009 (להלן - תקנות ההון) והנחיות המפקח.

מנורה ביטוח	
ליום	ליום
31 בדצמבר	30 בספטמבר
2010	2011
	בלתי
מבוקר	מבוקר
אלפי ש"ח	

הון עצמי מינימלי:

2,526,916	2,635,990	הסכום הנדרש על פי תקנות ההון המתוקנות (א)
1,821,384	1,845,167	הסכום הנדרש על פי תקנות ההון ערב פרסום התיקון הפרש (ב)
705,532	790,823	
1,821,384	1,845,167	הסכום הנדרש על פי תקנות ההון ערב פרסום התיקון 75% מההפרש הנדרש להשלמה ליום 30 בספטמבר, 2011 (60% מההפרש ליום 31 בדצמבר, 2010)
423,319	593,117	הסכום הנדרש על פי תקנות והנחיות המפקח
2,244,703	2,438,284	הסכום הקיים המחושב על פי תקנות ההון:
2,048,846	1,868,841	הון ראשוני בסיסי
263,951	263,964	הון ראשוני מורכב
2,312,797	2,132,805	סך הכל הון ראשוני
609,668	510,156	הון משני נחות (ג)
2,922,465	2,642,961	סך ההון הקיים המחושב על פי תקנות ההון עודף (*), (**)
677,762	204,677	סכום ההשקעות שיש חובה להעמידם כנגד עודפי הון בהתאם להוראות המפקח, ולפיכך מהווים עודפים שאינם ניתנים לחלוקה
	19,424	הסכום הנדרש כולל, דרישות הון בגין: (א)
282,681	280,942	פעילות בביטוח כללי
6,731	6,728	פעילות בביטוח סיעודי
141,358	141,358	סיכונים יוצאים מן הכלל בביטוח חיים
650,863	589,202	הוצאות רכישה נדחות בביטוח חיים ובביטוח מפני מחלות ואישפוז
3,477	3,424	דרישות בגין תוכניות מבטיחות תשואה
48,768	43,560	נכסים בלתי מוכרים כהגדרתם בתקנות ההון
759,975	863,580	השקעה בחברת ביטוח וחברה מנהלת מאוחדות
347,772	409,926	נכסי השקעה ונכסים אחרים
126,347	125,316	סיכונים קטסטרופה בביטוח כללי
127,137	135,944	סיכונים תפעוליים
31,807	36,010	ערבויות
2,526,916	2,635,990	סך הכל הסכום הנדרש על פי תקנות ההון המתוקנות

(*) מלבד הדרישות הכלליות בחוק החברות, חלוקת דיבידנד מעודפי הון בחברות ביטוח כפופה גם לעמידה בדרישות נזילות ובכללי תקנות ההשקעה.

(**) לאחר תאריך הדוח הונפקו כתבי התחייבות נדחים (סדרה ב') בסך 200 מיליון ש"ח באמצעות חברה מאוחדת המשמשים כהון משני מורכב במנורה ביטוח (ראה ביאור 9 (ג) להלן).

באור 5: - הון ודרישות הון (המשך)

ניהול ודרישות הון (המשך)

2. להלן נתונים בדבר ההון הנדרש והקיים של מנורה ביטוח ושל שומרה ביטוח בהתאם לתקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (הון עצמי מינימלי הנדרש ממבטח), (תיקון) התשס"ט-2009 (להלן - תקנות ההון) והנחיות המפקח. (המשך)

שומרה ביטוח	
ליום	ליום
31 בדצמבר	30 בספטמבר
2010	2011
	בלתי
מבוקר	מבוקר
אלפי ש"ח	

הון עצמי מינימלי:

188,613	211,016	הסכום הנדרש על פי תקנות ההון המתוקנות (2א)
116,143	127,389	הסכום הנדרש על פי תקנות ההון ערב פרסום התיקון
72,470	83,627	הפרש (ב)
116,143	127,389	הסכום הנדרש על פי תקנות ההון ערב פרסום התיקון
43,482	62,720	75% מההפרש הנדרש להשלמה ליום 30 בספטמבר, 2011 (60% מההפרש ליום 31 בדצמבר, 2010)
159,625	190,109	הסכום הנדרש ליום הדיווח על פי תקנות והנחיות המפקח (ב)
		הסכום הקיים המחושב על פי תקנות ההון:
179,005	183,214	הון ראשוני בסיסי (ד)
(36,383)	-	בניכוי הון ראשוני מעבר למגבלת כפל מההון הבסיסי
34,907	36,889	הון משני נחות (ג)
177,529	220,103	סך הכל הסכום הקיים המחושב על פי תקנות ההון
17,904	29,994	עודף (*)
		סכום ההשקעות שיש חובה להעמידם כנגד עודפי הון בהתאם להוראות המפקח, ולפיכך מהווים עודפים שאינם ניתנים לחלוקה
8,697	12,002	

(2א) הסכום הנדרש כולל, דרישות הון בגין:

114,617	125,019	פעילות בביטוח כללי
1,526	2,370	נכסים בלתי מוכרים כהגדרתם בתקנות ההון
43,231	46,621	נכסי השקעה ונכסים אחרים
9,404	14,713	סיכוני קטסטרופה בביטוח כללי
19,835	22,293	סיכונים תפעוליים
188,613	211,016	סך הכל הסכום הנדרש על פי תקנות ההון המתוקנות

(*) מלבד הדרישות הכלליות בחוק החברות, חלוקת דיבידנד מעודפי הון בחברות ביטוח כפופה גם לדרישות נזילות ועמידה בכללי תקנות ההשקעה.

באור 5: - הון ודרישות הון (המשך)

ניהול ודרישות הון (המשך)

2. (המשך)

(ב) בחודש נובמבר 2009 פורסם תיקון לתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (הון עצמי מינימלי הנדרש ממבטח) (תיקון), התשס"ט-2009 (להלן התיקון). בהתאם לתיקון מבטח יהיה חייב להגדיל, עד למועד פרסום הדוח הכספי, את הונו העצמי כהגדרתו בתיקון בגין ההפרש שבין ההון הנדרש לפי התקנות, לפני התיקון ולאחריו (להלן - ההפרש). ההפרש יחושב לכל מועד של הדוח הכספי. הגדלת ההון העצמי תעשה במועדים ובשיעורים המפורטים להלן:

עד למועד פרסום הדוח הכספי ליום 31 בדצמבר, 2009 לפחות 30% מההפרש;
עד למועד פרסום הדוח הכספי ליום 31 בדצמבר, 2010 לפחות 60% מההפרש;
עד ליום 31 בדצמבר, 2011 יושלם מלוא ההפרש.

השיעורים האמורים יוגדלו ב-15% במועדי פרסום הדוחות הכספיים החצי שנתיים העוקבים למועדי הדוחות הכספיים האמורים לעיל.

(ג) כולל שטרי הון בשומרה ביטוח שהונפקו למנורה ביטוח וכתבי התחייבות נדחים במנורה ביטוח, אשר הונפקו עד ליום 31 בדצמבר, 2009 ומהווים הון משני נחות.

(ד) ביום 26 ביוני, 2011 הנפיקה שומרה ביטוח למנורה ביטוח 9 מיליון מניות הטבה בנות 1 ש"ח ערך נקוב כל אחת.

3. במסגרת התיקון לתקנות ההון נוספו לדרישות ההון הקיימות, דרישות הון בגין קטגוריות אלו:

א. סיכונים תפעוליים.

ב. סיכוני שוק ואשראי, כשיעור מהנכסים, לפי מידת הסיכון המאפיינת את הנכסים השונים.

ג. סיכוני קטסטרופה בביטוח כללי.

ד. דרישות הון בגין ערביות.

כמו כן, הורחבו דרישת ההון בגין קטגוריות אלו:

א. תוכניות מבטיחות תשואה בביטוח חיים שאין כנגדן או כנגד חלקן אגרות חוב מיועדות.

ב. דרישות הון בגין החזקת המבטחת בחברות מנהלות של קופות גמל וקרנות פנסיה.

כמו כן, ניתנו ההקלות הבאות:

- הקלה באופן חישוב ההון בשל הוצאות לפיתוח מערכות מידע, בכפוף לאישור המפקח.

- ניכוי עתודה למס שנוצרה בגין נכסים לא מוכרים אשר מוחזקים בניגוד לתקנות השקעה או בניגוד להוראות המפקח.

- נקבע כי המפקח יהיה רשאי להתיר, בכפוף לתנאים עליהם יורה, הפחתה של דרישת ההון, בגובה של עד 35% מההפרש המקורי, בשל רכישת פעילות קופות גמל או חברה מנהלת של קופות גמל, במידה והונו העצמי, של המבטח, במועד הדוח הינו לפחות ההון העצמי המינימלי הנדרש ממנו בניכוי 35% מההפרש המקורי בשל רכישת פעילות קופות גמל או חברה מנהלת של קופות גמל.

במסגרת התיקון נמחקה ההגדרה של הון בסיסי, שונו הגדרות הון ראשוני והון משני ונוספה הגדרה של הון שלישוני. הגדרות הון משני והון שלישוני הוכפפו לתנאים ולשיעורים עליהם יורה המפקח. בעניין זה פרסם המפקח הוראת שעה, לפיה בתקופה שמיום תחילתו של התיקון ועד למועד עליו יודיע המפקח, אין שינוי בהגדרות, במבנה ובחישוב ההון הקיים של חברות ביטוח. הוראת שעה זו בוטלה בחוזר ביטוח שפורסם בחודש אוגוסט 2011 כאמור להלן.

בהמשך לכך, ובהתאם לכוונת הפיקוח לאמץ בעתיד את הדירקטיבה של האיחוד האירופי בדבר הבטחת כושר פירעון של מבטחים Solvency II (להלן - הדירקטיבה), פורסם בחודש אוגוסט 2011 חוזר בדבר הרכב הון עצמי מוכר של מבטח (להלן - החוזר), אשר נכנס לתוקפו החל מהדוחות הכספיים לתקופה שהסתיימה ביום 30 בספטמבר, 2011.

באור 5: - הון ודרישות הון (המשך)

ניהול ודרישות הון (המשך)

3. (המשך)

החוזר קובע כללים למבנה הון עצמי מוכר של מבטח, וכן מסגרת עקרונות להכרה ברכיבי הון שונים ולסיווגם לרובדי ההון השונים, כדלהלן:

א. הון ראשוני - כולל הון ראשוני בסיסי (בגובה ההון המיוחס לבעלי המניות של החברה), שטרי הון צמיתים או מניות בכורה לא צוברות ומכשירי הון ראשוני מורכב. מכשירי ההון הראשוני המורכב כוללים מכשירים פיננסיים שהינם זמינים לספוג את הפסדי המבטח באמצעות ביטול תשלומי ריבית ודחיית תשלומי קרן, ופרעונם נדחה בפני כל התחייבויות המבטח ובנסיבות מסוימות (הון עצמי מוכר קיים נמוך מהנדרש), קרן המכשיר תימחק או תומר למניות רגילות. מועד הפרעון הראשון של מכשירים אלה יבוא לאחר פרעון ההתחייבויות הביטוחיות המאוחרות ביותר או 49 שנים, כמוקדם שביניהם. ניתן לבצע פידיון מוקדם לאחר 10 שנים ממועד ההנפקה באישור המפקח.

ב. הון משני - כולל מכשירים פיננסיים שהינם זמינים לספוג את הפסדי המבטח באמצעות דחיית תשלומי קרן וריבית, ושפרעונם נדחה בפני כל חוב אחר למעט בפני הון ראשוני (אם כי ניתן לקבוע שלא יידחה גם בפני הון משני אחר או הון שלישוני). מועד הפרעון הראשון של מכשירי ההון המשני יבוא לאחר תום תקופה המשקפת ממוצע משוקלל של התקופות לפרעון ההתחייבויות הביטוחיות בתוספת שנתיים, או 20 שנים כמוקדם שביניהם. ניתן לבצע פידיון מוקדם לאחר 8 שנים ממועד ההנפקה.

ג. הון שלישוני - כולל מכשירים פיננסיים שהינם זמינים לספוג את הפסדי המבטח באמצעות דחיית תשלומי קרן בלבד, ושפרעונם נדחה בפני כל חוב אחר למעט בפני הון ראשוני (אם כי ניתן לקבוע שלא יידחה גם בפני הון משני או הון שלישוני אחר). מועד הפרעון הראשון של מכשירי ההון השלישוני לא יפחת מ- 5 שנים מיום הנפקתו.

לעניין זה, התחייבויות ביטוחיות כוללות התחייבויות שאינן תלויות תשואה, ללא חלק ההתחייבויות המגובה במלואו באג"ח חץ ובניכוי חלקם של מבטחי משנה.

ההון העצמי המוכר של המבטח הוא סכום הרכיבים והמכשירים הכלולים ברבדים השונים בשיעורים הבאים:

א. שיעורם הכולל של רכיבי ומכשירי הון הנכללים בהון הראשוני לא יפחת מ-60% מסך ההון העצמי של המבטח.

ב. שיעורם הכולל של רכיבי ומכשירי הון הנכללים בהון הראשוני הבסיסי לא יפחת מ-70% מסך ההון הראשוני.

ג. שיעורם הכולל של מכשירי הון ראשוני מורכב לא יעלה על 20% מסך ההון הראשוני.

ד. שיעורם הכולל של רכיבי ומכשירי הון הנכללים בהון השלישוני לא יעלה על 15% מסך ההון העצמי של המבטח.

החוזר כולל הוראת שעה לעניין הרכב ההון העצמי של מבטח בתקופה שמיום 30 בספטמבר, 2011 ועד למועד יישומה של הדירקטיבה בישראל במועד עליו יודיע המפקח, אשר לפיה הוראות החוזר יכנסו לתוקף בהדרגה.

כמו כן נקבע בהוראת השעה כי שיעורם הכולל של מכשירי הון הנכללים ב"הון משני נחות" לא יעלה על 50% מההון הבסיסי. הון משני נחות מוגדר כסך הרכיבים הבאים:

א. כתבי התחייבות נדחים, בין שניתנים להמרה במניות ובין שלא ניתנים להמרה במניות, שהונפקו לתקופה של 5 שנים לפחות, ותקופת פרעונם בעוד שנתיים לפחות לאחר תאריך הדיווח, ובלבד שלא הוצאו לבעל שליטה;

ב. כתבי התחייבות נדחים שהונפקו לבעלי שליטה והם צמודים למדד לכל היותר, אך אינם נושאים ריבית ושמועד הפרעון שלהם לא פחות משנתיים לאחר תאריך הדיווח.

באור 5: - הון ודרישות הון (המשך)

ניהול ודרישות הון (המשך)

3. (המשך)

בנוסף להוראת השעה כולל החוזר הוראות מעבר כדלהלן:

- א. הון משני נחות, אשר הונפק עד ליום 31 בדצמבר, 2009, יוכר עד למועד פרעונו הסופי בתנאים בהם הוכר עד לפרסום חוזר זה.
- ב. הון משני נחות, אשר הונפק מיום 1 בינואר, 2010 ואילך, לא יוכר עם יישומה של הדירקטיבה בישראל, או מיום 31 בינואר, 2013, לפי המוקדם.
- ג. מכשירי הון ראשוני מורכב, מכשירי הון משני מורכב ומכשירי הון שלישוני מורכב, אשר הונפקו מיום 1 בינואר, 2010 ואילך, ואשר אושרו על ידי המפקח, יוכרו עד למועד פרעונם הסופי בתנאים בהם הונפקו ובהתאם למגבלות השיעורים החלים על הרבדים השונים.
- ד. מכשירי הון ראשוני מורכב, הון משני מורכב והון שלישוני מורכב, אשר יונפקו ממועד תחילתו של החוזר בתנאים הקבועים בו, יוכרו במלואם עם יישומה של הדירקטיבה בישראל עד למועד פרעונם.
4. בחודש מרס 2010 פורסם מכתב הבהרה שענינו קריטריונים לאישור חלוקת דיבידנד על ידי מבטח (להלן - "ההבהרה").
- בהתאם להבהרה, חברת ביטוח תהיה רשאית להגיש בקשה לקבלת אישור המפקח לחלוקת דיבידנד, החל מיום פרסום הדוחות התקופתיים לשנת 2009, בכפוף לקיום הון עצמי כמפורט בהבהרה וכן בהגשת תחזית רווח שנתית לשנים 2010 ו-2011, תוכנית שרות חוב מעודכנת ומאושרת בידי דירקטוריון חברת ההחזקות המחזיקה בחברת הביטוח, תוכנית פעולה אופרטיבית לגיוס הון שאושרה בידי דירקטוריון חברת הביטוח ופרוטוקול הדיון בדירקטוריון חברת הביטוח בו אושרה חלוקת הדיבידנד. יחד עם זאת נאמר בהבהרה כי חברה אשר סך ההון העצמי שלה, לאחר חלוקת הדיבידנד, גבוה מ-110% מהסכום הנדרש בהבהרה, תהא רשאית לחלק דיבידנד ללא צורך בקבלת אישורו מראש של המפקח, ובלבד שמסרה למפקח הודעה על כך וכן את המסמכים הנדרשים טרם חלוקת הדיבידנד. בתקופת הדוח חילקה מנורה ביטוח דיבידנד בסך 100 מיליוני ש"ח לאחר שהודיעה על כך למפקח.
- בשל התנודתיות בשוק ההון פרסם המפקח, בחודש אוקטובר 2011, טיוטת מכתב (להלן - "ההבהרה השנייה") הכוללת את הקריטריונים המוזכרים בהבהרה בתוספת דרישה לאישור תוכנית שרות החוב גם על ידי דירקטוריון חברת הביטוח וכן דרישה לפיה לאחר אישור המפקח יעמוד היחס המינימלי שבין ההון העצמי הקיים לאחר חלוקת דיבידנד לבין הסכום הנדרש על שיעור של 105%. לגבי חלוקת דיבידנד ללא צורך בקבלת אישור מראש של המפקח עודכן היחס שבין סך ההון העצמי לאחר חלוקת הדיבידנד לבין הסכום הנדרש בהבהרה השנייה לשיעור של 115%.
5. ביום 10 ביולי, 2007 אימץ האיחוד האירופי נוסח מוצע לדירקטיבה Solvency II (להלן - "הדירקטיבה המוצעת"). הדירקטיבה המוצעת מהווה שינוי יסודי ומקיף של הרגולציה הנוגעת להבטחת כושר הפירעון והלימות ההון של חברות הביטוח במדינות האיחוד.
- בהתאם לחוזר שפרסם המפקח, בכוונתנו ליישם את הוראות הדירקטיבה המוצעת לגבי חברות ביטוח בישראל במועד יישומה במדינות החברות באיחוד האירופי. הדירקטיבה המוצעת מבוססת על שלושה נדבכים: דרישות כמותיות, דרישות איכותיות ודרישות גילוי. הקבוצה החלה להיערך ליישום הדירקטיבה המוצעת בלוחות הזמנים שנקבעו.
6. בחודש יוני 2008 פורסם חוזר בדבר אופן יישום כללי המדידה וההצגה לפי ה- IFRS לצורך חישוב ההון הנדרש וההון המוכר של חברות ביטוח. מטרת החוזר הייתה לקבוע הוראות לעניין אופן יישום תקנות ההון לגבי השקעות בחברות מוחזקות (לרבות חברות ביטוח וחברות מנהלות שבשליטת חברת הביטוח). על פי החוזר דרישות ההון לפי תקנות ההון יוסיפו להיות מבוססות על דוחות סולו. לצורך חישוב ההון המוכר לפי תקנות ההון, ההשקעה של חברת ביטוח בחברת ביטוח או בחברה מנהלת נשלטת וכן בחברות מוחזקות אחרות תחושב על בסיס אקוויטי בשרשור מלא.
7. א. בחודש פברואר 2009 הודיע הממונה למנהלי חברות מנהלות של קרנות פנסיה, כי גישתו בנוגע להוצאות רכישה נדחות הינה שהוצאות רכישה נדחות הינן נכס לא מוכר לצורך חישוב ההון העצמי המזערי הנדרש מחברות מנהלות (להלן - גישת הממונה). עוד נאמר בהודעתו של הממונה, כי בכוונתו לבצע תיקון להוראות התקנות הנוגעות לדרישות ההון כך שישקפו את גישתו זו ועד לתיקון האמור יש לנהוג לפי הודעתו.

באור 5: - הון ודרישות הון (המשך)

ניהול ודרישות הון (המשך)

7. א. (המשך)

נכון ליום 30 בספטמבר, 2011 הכירה מבטחים פנסיה בדוחות הכספיים בהוצאות רכישה נדחות בסך של כ- 92 מיליון ש"ח. בהתאם לגישת הממונה המפורטת לעיל, נכון ליום 30 בספטמבר, 2011, ההון העצמי המזערי הנדרש ממבטחים פנסיה מסתכם לסך של כ- 101 מיליון ש"ח.

ב. בחודש אוגוסט 2011 העביר משרד האוצר – אגף שוק ההון, ביטוח וחסכון לאישור ועדת הכספים של הכנסת את טיוטת תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (הון עצמי מזערי הנדרש מחברה מנהלת של קופת גמל או קרן פנסיה), התשע"א-2011 ואת תקנות מס הכנסה (כללים לאישור ולניהול קופות גמל) (תיקון מס' 2), התשע"א-2011 (להלן ביחד – התקנות החדשות).

בהתאם לתקנות החדשות מוצע להרחיב את דרישות ההון מחברות מנהלות. דרישות ההון החדשות תכלולנה דרישות הון בהתאם להיקף הנכסים המנוהלים ולהוצאות השנתיות, אך לא פחות מהון עצמי התחלתי בסך 10 מיליון ש"ח.

כמו כן חברה מנהלת תידרש להעמיד הון נוסף בגין חברות מנהלות נשלטות ובגין סכום הנכסים המוחזקים בניגוד לתקנות החדשות. בנוסף כוללות התקנות החדשות הוראות, בין השאר, על החזקה של נכסים נזילים בשיעור של 50% לפחות מההון העצמי המזערי הנדרש וקיום איסור על החזקת נכסים בלתי מוחשיים כנגדו. חברה מנהלת תהיה רשאית לחלק דיבידנד רק אם הונה העצמי הוא לפחות בגובה ההון העצמי הנדרש ממנה לפי תקנות אלו.

התקנות החדשות כוללות הוראות מעבר להשלמת ההון עד ליום 31 בדצמבר, 2014 כדלקמן:
עד למועד פרסום הדוח הכספי ליום 31 בדצמבר, 2011 לפחות 30% מההפרש;
עד למועד פרסום הדוח הכספי ליום 31 בדצמבר, 2012 לפחות 60% מההפרש;
עד למועד פרסום הדוח הכספי ליום 31 בדצמבר, 2013 לפחות 80% מההפרש;
עד ליום 31 בדצמבר, 2014 יושלם מלוא ההפרש.

השלכת התקנות החדשות על ההון העצמי הנדרש מחברות מאוחדות, אילו היו מיושמות במלואן ללא התחשבות באבני הדרך, הינה כמפורט להלן:

דרישת ההון במבטחים פנסיה תקטן ב- 24 מיליוני ש"ח לעומת ההון הנדרש ערב תיקון התקנות ותגיע לסך של כ- 77 מיליוני ש"ח. בהתחשב בהון הקיים של מבטחים פנסיה ליום 30 בספטמבר, 2011, למבטחים פנסיה עודפי הון בסך של כ- 354 מיליוני ש"ח. לאחר תאריך הדיווח, ביום 1 בנובמבר, 2011 חילקה מבטחים פנסיה דיבידנד בסך 350 מיליון ש"ח למנורה ביטוח.

דרישת ההון במבטחים גמל תגדל ב- 24 מיליוני ש"ח לעומת ההון הנדרש ערב תיקון התקנות ותגיע לסך של כ- 25 מיליוני ש"ח. בהתחשב בהון הקיים ליום 30 בספטמבר, 2011, מבטחים גמל לא תידרש להגדיל את הונה.

דרישת ההון במנורה מהנדסים תגדל ב- 9 מיליוני ש"ח לעומת ההון הנדרש ערב תיקון התקנות ותגיע לסך של כ- 10 מיליוני ש"ח. בהתחשב בהון הקיים ליום 30 בספטמבר, 2011, תידרש מנורה מהנדסים להגדיל את הונה העצמי בסך של כ- 9 מיליוני ש"ח.

8. על פי אומדן שביצעו החברות המאוחדות מנורה ביטוח ושומרה ביטוח, אזי נכון לתאריך הדיווח:

למנורה ביטוח עודפי הון בסך של 205 מיליוני ש"ח. כתוצאה מיישום מלוא דרישת ההון על פי התקנות, כפי שתהיינה בתוקף ב- 31 בדצמבר, 2011 בהתחשב בהון העצמי ליום 30 בספטמבר, 2011, למנורה ביטוח עודפי הון בסך של כ- 7 מיליוני ש"ח.

לשומרה ביטוח עודפי הון בסך של 30 מיליוני ש"ח. כתוצאה מיישום מלוא דרישת ההון על פי התקנות, כפי שתהיינה בתוקף ב- 31 בדצמבר, 2011 בהתחשב בהון העצמי ליום 30 בספטמבר, 2011, לשומרה ביטוח עודפי הון בסך של כ- 9 מיליוני ש"ח.

בנוסף, סכום ההשקעות שיש חובה להעמידם כנגד עודפי הון בהתאם להוראות המפקח, ולפיכך מהווים עודפים שאינם ניתנים לחלוקה, מסתכמים במנורה ביטוח בכ- 19 מיליוני ש"ח ובשומרה ביטוח בכ- 12 מיליוני ש"ח.

באור 5: - הון ודרישות הון (המשך)

ניהול ודרישות הון (המשך)

9. בחודש אוקטובר 2010, נתקבלה הנחיה מהמפקח בדבר התייחסות לחריגות בתחום ההשקעות. בהנחיה נקבע כי חריגות פאסיביות הנובעות משינוי דירוג או רכישה עצמית, יתוקנו לפי הכללים הבאים:
- א. חריגה בנייר ערך סחיר תתוקן בתוך 50 ימי עסקים.
 - ב. חריגה באג"ח לא סחיר הנסחר במערכת רצף מוסדיים, שהמח"מ שלו אינו עולה על 3 שנים, לרבות אג"ח לא סחיר שאינו נסחר במערכת רצף מוסדיים וכן פיקדון, ניתן להחזיקם עד למועד הפידיון.
 - ג. חריגה באג"ח לא סחיר הנסחר במערכת רצף מוסדיים, שהמח"מ שלו עולה על 3 שנים, תתוקן בתוך 6 חודשים.
 - ד. חריגה בנייר ערך בהסדר חוב תתוקן בתוך 50 ימי עסקים מתום תקופה של שלושה חודשים ממועד גיבוש ו/או יישום הסדר חוב.

אי תיקון החריגות כאמור יגרור החזר דמי ניהול בקרן הפנסיה או סיווג כנכס לא מוכר בחברות הביטוח.

למרות האמור לעיל, במכתב ששלח המפקח למנהלי הגופים המוסדיים, נקבע כי השקעות של גופים מוסדיים באירלנד, לא תיחשבה כהחזקה העומדת בניגוד לתקנות ההשקעה ולתקנות מס הכנסה במשך תקופה של ששה חודשים שתחילתה ביום 21 בפברואר, 2011. בהמשך למכתב הקודם, שלח המפקח מכתב נוסף, אשר על פיו הווארכה התקופה כאמור בששה חודשים נוספים החל מיום 14 באוגוסט, 2011.

נכון לתאריך הדיווח למנורה ביטוח חריגות פאסיביות בסך של כ- 15.7 מיליוני ש"ח בנכסים המוחזקים כנגד התחייבויות תלויות תשואה וסך של כ- 1.3 מיליוני ש"ח בנוסטרו.

באור 6: - התחייבויות תלויות

א. תובענות מהותיות וייצוגיות ובקשות לאישור תובענות כייצוגיות

בגין התובענות הייצוגיות והבקשות לאישור תובענות כייצוגיות המפורטות בסעיפים 1-17 להלן, אשר בהן, להערכת הנהלת החברה, מנורה ביטוח וכן הנהלת שומרה ביטוח (לעניין תובענות 5 ו- 11 להלן) המתבססת בין היתר, על חוות דעת משפטיות שקיבלו, יותר סביר מאשר לא ("More likely than not") כי טענות ההגנה של החברה, מנורה ביטוח ושומרה ביטוח תתקבלנה והבקשות לאישור התובענות כייצוגיות תדחנה, לא נכללה הפרשה בדוחות הכספיים. בבקשות לאישור תובענות כייצוגיות בהן, ביחס לתביעה, כולה או חלקה, יותר סביר כי טענות ההגנה של החברות ידחו, נכללו בדוחות הכספיים הפרשות לכיסוי החשיפה המוערכת על-ידי חברות אלו.

להערכת הנהלת החברות הנ"ל, המתבססת בין היתר על חוות דעת משפטיות שקיבלו, במקום בו נדרשו הפרשות, נכללו בדוחות הכספיים הפרשות נאותות לכיסוי החשיפה המוערכת על-ידן.

בבקשות לאישור תובענות כייצוגיות המפורטות בסעיפים 18-20 להלן, אשר הוגשו לאחרונה, לא ניתן בשלב ראשוני זה להעריך את סיכויי הבקשות, ולפיכך לא נכללה בדוחות הכספיים הפרשה בגין תובענות אלו.

להלן פירוט הבקשות בגין תובענות ייצוגיות ובקשות לאישור תובענות כייצוגיות:

1. ביום 21 בנובמבר, 2005 הוגשה כנגד מנורה ביטוח תובענה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית (להלן - בקשת האישור). עניינה של התובענה הוא בפרשנות נספח לפוליסות ביטוח חיים המתייחס לכיסוי ביטוחי בגין נכות תאונתית (להלן - נספח נכות תאונתית). הטענה המרכזית בתובענה הינה כי מנורה ביטוח מסייגת את חבותה בכל הקשור לכיסוי ביטוחי בגין נכות תאונתית הכלול בנספח נכות תאונתית, וזאת דרך חישוב תגמולי הביטוח שלא בהתאם להוראות הנספח, ולפיכך מפרה מנורה ביטוח את חובת הגילוי הקבועה בחוק הפיקוח והתקנות שהותקנו מכוחו, פעולה שהינה, לפי הטענה, גם בבחינת הטעיה לאחר קרות האירוע הביטוחי בנוגע להיקף הכיסוי הביטוחי ובניגוד להוראות החוק האמור.

באור 6: - התחייבויות תלויות (המשך)

א. תובענות מהותיות וייצוגיות ובקשות לאישור תובענות כייצוגיות (המשך)

1. (המשך)

הסעד המבוקש על-ידי התובע הינו תשלום הפער בין סכום הפיצוי המגיע לו לטענתו לפי פרשנותו את הפוליסה ובין סכום הפיצוי ששולם לו בפועל לפי פרשנות מנורה ביטוח את הפוליסה, וזאת לגבי כלל המבוטחים שהיו זכאים לפיצוי על-פי נספח נכות תאונתית והתשלום בוצע בשבע השנים האחרונות. סכום התביעה האישית של התובע הועמד על סך של 17,599 ש"ח, בעוד שלגבי כלל חברי הקבוצה אין בידי התובע נתונים המאפשרים עריכת אומדן של הנזק הכולל. מנורה ביטוח הגישה את תגובתה לבקשה בחודש אפריל, 2006. התלונה בעניין העולה בתובענה שהגיש המבקש למפקח נמצאה מוצדקת, ובהחלטת סגנית המפקח מיום 17 במאי, 2006 (להלן - ההכרעה) נקבע, כי על מנורה ביטוח לחשב ממועד ההכרעה ואילך, את תגמולי הביטוח על-פי הפוליסה בדרך שנקבעה בהכרעה ולא בדרך בה נהגה מנורה ביטוח לחשב את תגמולי הביטוח. על הכרעה זו הגישה מנורה ביטוח ערעור ביום 30 באוקטובר, 2006. מנורה ביטוח הגישה בקשה לעיכוב הליכים בערעור עד להכרעה ביהמ"ש העליון בבקשת רשות הערעור כמפורט להלן. ביום 29 ביולי, 2009 עיכב ביהמ"ש המחוזי את ההליכים. המדינה הגישה בקשה להאריך המועד להגשת בקשת רשות ערעור על החלטה זו.

ביום 11 בינואר, 2009 ניתנה החלטה המאשרת את בקשת האישור בהתאם לעילות ולסעדים כמפורט בהחלטה. כן נקבע כי על מנורה ביטוח להגיש כתב הגנה ולפרסם מודעה בעיתון. מנורה ביטוח הגישה לבית המשפט המחוזי בקשה לדחיית מועד בירור התובענה ובית המשפט המחוזי דחה את בקשת מנורה ביטוח ("החלטת הדחייה"). מנורה ביטוח הגישה לבית המשפט העליון בקשת רשות ערעור על החלטה לאישור התובענה כייצוגית ועל החלטת הדחייה. בית המשפט העליון קבע בהחלטה מיום 13 במאי, 2009 כי בשלב זה לא יוגשו כתבי הגנה ולא תפורסם מודעה בעיתון.

2. ביום 25 באפריל, 2006 הוגשה כנגד מנורה ביטוח תובענה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית (להלן - הבקשה). הבקשה הוגשה מכח חוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו-2006. ענינה של התובענה בפוליסת אובדן כושר עבודה (להלן-הפוליסה) של מנורה ביטוח. לטענת התובעים, בפוליסה קבוע תנאי שעניינו "תקופת המתנה" (בת שלושה חודשים), שמשמעותו היא כי תגמולי ביטוח בגין אירוע ביטוחי בתקופת הפוליסה ישולמו רק החל מתום תקופת ההמתנה ובתנאי שהמבוטח עדיין חסר כושר עבודה במועד זה וכל עוד נמשך אי הכושר. לטענת התובעים, מנורה ביטוח (כמו גם חברות ביטוח נוספות הנתבעות בתובענה, להלן ביחד - הנתבעות) גובה דמי ביטוח גם בשלושת החודשים האחרונים שלפני תום תקופת הביטוח וזאת למרות שלפי תנאי הפוליסה, מבוטחים לא יהיו זכאים לקבלת תגמולי ביטוח לפי הפוליסה במידה ומקרה הביטוח יארע בשלושת החודשים האחרונים שלפני תום תקופת הביטוח בשל תקופת ההמתנה הנזכרת.

על בסיס האמור טוענים התובעים כי הנתבעות הטעו אותם, פעלו בחוסר תום לב, הפרו חובות שבדין, פעלו ברשלנות, הפרו חובות חקוקות ועשו עושר ולא במשפט וכי התנאי בדבר "תקופת המתנה" הינו תנאי מקפח בחוזה אחיד.

הסעד המבוקש על-ידי התובעים הינו, אישור התובענה הייצוגית, מתן צו המחייב את הנתבעות להפסיק ולגבות דמי ביטוח בגין תקופת שלושת החודשים האחרונים שלפני תום תקופת הפוליסה וכן חיוב הנתבעות להשיב את דמי הביטוח שגבו מחברי הקבוצה בגין התקופה האמורה. לטענת התובעים ובהתבסס על חוות דעת שצורפה לתובענה מטעמם, הנזק הכולל של הקבוצה לשנים 2004 - 1998 מוערך באופן ראשוני בסך של 47.6 מיליון ש"ח לכלל הנתבעות ומתוכו (על-פי חוות הדעת) סך של 5.4 מיליון ש"ח כנגד מנורה ביטוח. מנורה ביטוח הגישה תשובתה ביום 6 בנובמבר, 2006. התיק נקבע לסיכומים בכתב אשר הוגשו על-ידי הצדדים. ביום 3 בפברואר, 2009, ניתן פסק דין המאשר את בקשת האישור בעילות של הטעיה, הפרת חובה חקוקה, הפרת תום לב, תנאי מקפח בחוזה אחיד ועשיית עושר ולא במשפט. כן נקבע כי על מנורה ביטוח להגיש כתב הגנה. מנורה ביטוח הגישה בקשה לדחיית מועד בירור של התביעה הייצוגית, לדחיית מועד הגשת כתב הגנה ולדחיית מועד פרסום המודעה, וזאת עד להכרעה בית המשפט העליון בבקשת רשות ערעור שהגישה מנורה ביטוח על החלטה לאשר את התובענה כייצוגית. במקביל, הורה בית המשפט המחוזי על דחיית מועד בירור התובענה הייצוגית עד להכרעה בבקשת רשות הערעור הנ"ל. התובע הגיש בקשת רשות ערעור על החלטת הדחייה. ביום 24 בנובמבר, 2009, דחה בית המשפט העליון את בקשת רשות הערעור של התובע.

א. תובענות מהותיות וייצוגיות ובקשות לאישור תובענות כייצוגיות (המשך)

3. ביום 3 בינואר, 2008 הוגשה כנגד מנורה ביטוח, כמו-גם כנגד חברות ביטוח נוספות (להלן - הנתבעות), תובענה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית (להלן - הבקשה). הבקשה הוגשה מכח חוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו-2006. עניינה של התובענה הוא בדרישה להחזר סכומים שנטען כי נגבו ביתר ושללא כדין בגין מרכיב תשלום בפוליסות המכונה "תת שנתיות". על-פי הטענה, הגביה ביתר נובעת הן מגביה בשיעור העולה על השיעור המותר, הן בשל גביית מרכיב התת-שנתיות בגין חלקים או תשלומים בפוליסה שהתשלום אינו אמור לחול עליהם (כגון בגין חלק החיסכון בפוליסה או בגין תשלום המכונה "גורם פוליסה") וכן בשל גביית המרכיב האמור בפוליסות שאינן פוליסות ביטוח חיים, והכל בניגוד להנחיות המפקח. עילות התביעה העיקריות הנטענות הן: הפרת הוראות חוק הפיקוח, תקנות הפיקוח וחוזרי המפקח, חוסר תום לב ועשיית עושר ולא במשפט. הסעד המבוקש על-ידי התובעים הינו החזר סכום התת שנתיות שנגבה שלא כדין כמתואר בתובענה, וכן צו עשה המורה לנתבעות לשנות את דרך פעולתן כמתואר לעיל. הנזק האישי של כל התובעים ביחד הוערך על-פי העולה מכתב התביעה בסך כולל של כ- 1,683 ש"ח (בגין שנת ביטוח אחת) בעוד שסכום התביעה הכולל כנגד כל הנתבעות (בגין תקופה של 7 השנים האחרונות) חושב והוערך על-ידי התובעים בסך של כ- 2.3 מיליארד ש"ח, מתוכם יוחס למנורה ביטוח סך נזק כולל של כ- 229 מיליון ש"ח, והכל בהתבסס על הערכות והנחות שהניחו התובעים לענין זה. מנורה ביטוח הגישה תגובתה לבקשה.

4. ביום 14 באפריל, 2008 הוגשה כנגד מנורה ביטוח בבית הדין לעבודה (להלן - "הנתבעת") תובענה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית בהתאם לחוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו-2006 (להלן - "התובענה" ו/או "הבקשה"). עניינה של התובענה הוא, לפי הטענה, בהפליה לרעה של נשים במסגרת פוליסות המכונות "ביטוחי מנהלים", שהופקו לפני שנת 2001. על-פי הטענה, הנתבעת נוהגת לזכות נשים מבוטחות, בהגיען לגיל הפרישה, בגמלה חודשית נמוכה מזו שמקבל מבוטח גבר בעל נתונים זהים, בנימוק כי תוחלת החיים של נשים גבוהה יותר. לעומת זאת, לפי הטענה, הנתבעת גובה מנשים פרמיית "ריסק" בשיעור זהה לזה שהיא גובה מגברים, על אף ששיעורי התמותה של נשים הינם נמוכים בהרבה. בכך, לטענת התובעת, יש משום הפליה אסורה מאחר והנתבעת מבחינה בין המגדרים כאשר ההבחנה פועלת לטובתה.

הקבוצה אותה מבקשת התובעת לייצג הינה כלל הנשים אשר רכשו מהנתבעת פוליסות המכונות "ביטוח מנהלים" בהן נערכה הבחנה בין גברים לנשים לעניין תשלום הגמלא אך לא נעשתה הבחנה בין המינים לעניין פרמיית ריסק. התובעת איננה מציינת את הנזק האישי שנגרם לה, לטענתה. התובעת טוענת כי לאור היקף הקבוצה (המוערך על ידה בעשרות אלפי נשים) הנזק שנגרם לכלל חברות הקבוצה מוערך במאות מיליוני ש"ח. עילות התביעה הן: הפליה בניגוד לחוק איסור הפליה במוצרים, בשירותים, בכניסה למקומות בידור ולמקומות ציבוריים (להלן: "חוק איסור הפליה"); הפרת הוראות חוק הפיקוח; עשיית עושר ולא במשפט; הפרת חוק הגנת הצרכן וקביעת "תנאי מקפח" בחוזה אחד כמשמעותו בחוק החוזים האחידים. הסעדים העיקריים המבוקשים על-ידי התובעת הינם כי בית הדין יקבע ו/או יורה כי: א) ההפליה בה נוהגת הנתבעת, לפי הטענה, מנוגדת לדין, וכל הוראה בפוליסה ו/או כל פעולה מכוחה של הפליה זו - בטלות ומבוטלות; ב) בידי התובעת ויתר חברות הקבוצה הזכות לבחור בין החלופות הבאות: 1) להשוות את מקדמי הגמלה למבוטחת אישה לאלה הנוהגים למבוטח גבר באותו גיל, ולהורות כי במקרה של תשלום חד פעמי במקום גמלא יוגדל הסכום החד פעמי למבוטחת אישה בהתאם ליחס שבין מקדם הגמלא למבוטח גבר למקדם הגמלה למבוטחת אישה בגיל הרלבנטי. 2) הפחתה רטרואקטיבית ופרוספקטיבית של סכומי הריסק שנגבו מהתובעת בפוליסה נשוא התובענה ויתר המבוטחות בפוליסה מסוג זה, והעמדתם על סכומי הריסק הראויים למבוטחת אישה, כאשר הסכומים שיופחתו יצורפו לסכומי הצבירה לחיסכון של התובעת. כמו כן, התובעת מבקשת מבית הדין להתיר פיצול סעדים כך שניתן יהיה לתבוע בנפרד את הפיצוי ללא הוכחת נזק כקבוע בחוק איסור הפליה. מנורה ביטוח הגישה בקשה לסילוק התובענה על הסף בשל העדר סמכות עניינית של בית הדין לעבודה לדון בתובענה. בית הדין התיר למנורה ביטוח לא להגיש את תגובתה לגוף התובענה והבקשה עד להכרעה בבקשה לסילוק. ביום 2 באוקטובר, 2008, נעתר בית הדין לבקשת הסילוק הנ"ל. על החלטה זו הוגש ערעור לביה"ד הארצי ובחודש ינואר 2009 הוגשו סיכומים מטעם מנורה ביטוח במסגרת ערעור זה.

באור 6: - התחייבויות תלויות (המשך)

א. תובענות מהותיות וייצוגיות ובקשות לאישור תובענות כייצוגיות (המשך)

4. (המשך)

ביום 17 בספטמבר, 2009 קיבל ביה"ד הארצי את הערעור וקבע כי לביה"ד האזורי סמכות לדון בתובענה, למעט בעילות הנזיקיות. ביום 15 בדצמבר, 2009 הגישה הנתבעת (ביחד עם חברות ביטוח נתבעות נוספות) עתירה לבג"צ בנוגע לסוגיית הסמכות העניינית. ביום 3 בינואר, 2010 הורה ביה"ד האזורי על דחיית מועד הדיון ומועד הגשת תגובות מטעם הנתבעות עד ובהתאם להכרעת בג"צ בעתירה. ביום 11 באוקטובר, 2010 הגיש היועץ המשפטי לממשלה עמדתו בעתירה. ביום 23 בפברואר, 2011 ובעקבות דיון שהתקיים בעתירה הגישו חברות הביטוח הודעה על משיכת העתירה כך שהתובענה תתברר בביה"ד האזורי לעבודה בת"א. מנורה ביטוח הגישה תגובתה לבקשה.

5. ביום 30 ביולי, 2008 הוגשה כנגד שומרה ביטוח תובענה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית בהתאם לחוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו-2006 (להלן - התובענה). עניינה של התובענה הינה, לפי הטענה, בהפרה לכאורה של סעיפים 65, 67, 56(א) ו-56(ג) לחוק חוזה ביטוח, התשמ"א-1981, סעיף 12(א) לתוספת לתקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (תנאי חוזה לביטוח רכב פרטי), התשמ"ו-1986 והוראה של המפקח על הביטוח, המורים כי מקום בו מוגשת תביעת צד ג' לתגמולי ביטוח, על המבטח לשלם לידי צד ג' את מלוא הסכומים שהמבוטח צריך היה לשלם בשל מקרה הביטוח, לרבות את שכר טרחת השמאי. לטענת התובע, שומרה ביטוח נמנעת מלשלם ו/או להשיב לצד ג' את מלוא שכר טרחת השמאי. הקבוצה אותה מבקש התובע לייצג הינה כל אדם אשר היה זכאי לקבל משומרה ביטוח, כצד ג', כספים ו/או תגמולי ביטוח בשל נזק לרכב במהלך 7 השנים האחרונות, ושומרה ביטוח לא השיבה ו/או שילמה לידי, את מלוא הסכום ששילם בגין שכר טרחת השמאי ו/או חלק ממנו. התובע העמיד את נזקו האישי על סך של 150 ש"ח, ומעריך את הנזק הכולל לקבוצה בכ- 6.8 מיליוני ש"ח. עילות התביעה הנטענות הן הפרת חובה חקוקה ועשיית עושר ולא במשפט. שומרה ביטוח הגישה תגובתה לבקשה.

6. ביום 3 באוגוסט, 2008 הוגשה כנגד מנורה ביטוח, תובענה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית בהתאם לחוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו-2006 (להלן - התובענה). עניינה של התובענה, לפי הטענה, באי תשלום שיפוי למבוטחי הנתבעת בביטוחי רכב, בגין הנזק שנגרם לאמצעי המיגון שהותקן ברכב על-פי דרישתה תוך הפרת הוראות סעיף 1 לתוספת לתקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (תנאי חוזה לביטוח רכב פרטי), התשמ"ו-1986 (להלן - הפוליסה התקנית). הקבוצה אותה מבקשים התובעים לייצג הינה כל מבוטח אשר זכה, החל מיום 1 באפריל, 2004 לקבל ממנורה ביטוח תגמולי ביטוח בשל נזק לרכב פרטי או מסחרי עד 4 טון, לרבות בשל אובדן גמור, אובדן להלכה או גניבה עת היה מבוטח אצל מנורה ביטוח בביטוח לפי פרק א' לפוליסה התקנית ולא קיבל את כל ו/או חלק מתגמולי הביטוח בגין אובדן או נזק שנגרם לאמצעי המיגון כאמור.

התובע העמיד את נזקו האישי על סך של 550 ש"ח ובהסתמך על נתונים מדוחותיה הכספיים של מנורה ביטוח ועל חישובים שביצע לעניין זה, העריך את הנזק הכולל לקבוצה כהגדרתה לעיל בכ- 23 מיליון ש"ח. עילות התביעה הנטענות הינן הפרת חובה חקוקה ועשיית עושר ולא במשפט. מנורה ביטוח הגישה תגובתה לבקשה.

7. תובענה דומה לזו המפורטת בסעיף 5 לעיל, הוגשה ביום 2 בנובמבר, 2008 כנגד מנורה ביטוח. התובע מעמיד את נזקו האישי על סך של 1,350 ש"ח, ומעריך את סך הנזק לקבוצה כולה בכ- 20 מיליוני ש"ח. מנורה ביטוח הגישה תגובתה לבקשה.

8. ביום 1 באפריל, 2009 הוגשה כנגד מנורה ביטוח, תובענה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית בהתאם לחוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו-2006 (להלן - "התובענה" ו"הבקשה לאישור"). עניינה של התובענה הינו פוליסות ביטוח בריאות הכוללות זכות לקבלת מחצית ערכו של "טופס 17" מטעם קופת החולים במקרים בהם המבטח לא השתתף במימון ניתוח המכוסה על-פי הפוליסה. הטענה המרכזית בתובענה הינה כי בכל הקשור לכיסוי הנ"ל הנתבעת מחשבת את תגמולי הביטוח באופן המפחית את סכום התגמולים המגיע לתובעת ולחברי הקבוצה לפי הבנתה וזאת תוך הטעיה של המבוטחים והפרת חוזה הביטוח בניגוד לדין. הקבוצה אותה מבקשת התובעת לייצג הינה כל מבוטח בפוליסת בריאות הכוללת כיסוי כאמור שנותחו בניתוח שלא מומן על-ידי הנתבעת ב- 7 השנים שקדמו להגשת התביעה ולחילופין ב- 3 השנים שקדמו להגשת התביעה (להלן - חברי הקבוצה). עילות התביעה הן הטעייה והפרת חוזה הביטוח. הסעדים העיקריים המבוקשים הינם חיוב הנתבעת להשיב לכל חברי הקבוצה סכום השווה למחצית ערכו של טופס התחייבות של קופת חולים לכיסוי עלות הניתוח ו/או הטיפול שניתן, צו המורה לנתבעת לחשב מעתה ואילך את הסכום המגיע למבוטחים לעניין זה לפי עמדת התובעת וכן מתן סעד הצהרתי הקובע כי הנתבעת הפרה את ההוראות הרלבנטיות בפוליסה או לחילופין מטעה את חברי הקבוצה כמבואר בתביעה.

א. תובענות מהותיות וייצוגיות ובקשות לאישור תובענות כייצוגיות (המשך)

8. (המשך)

התובעת מעמידה את נזקה האישי על סך של 2,420 ש"ח ומעריכה את סך הנזק לקבוצה כולה בסך העולה על 10 מיליון ש"ח. מנורה ביטוח הגישה תגובתה לבקשה לאישור.

9. ביום 8 בספטמבר, 2009 הוגשה כנגד מנורה ביטוח, תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית על פי חוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו-2006 (להלן: "התביעה" או "הבקשה"). עניינה של התובענה, כנטען בה, בהלוואות שנתנה מנורה ביטוח, בתיווך שתי סוכנויות ביטוח עיקריות, ללא בטחונות במועד מתן ההלוואה ותוך סיכון כספי ציבור מבוטחי ביטוח החיים של מנורה ביטוח. המבקש הינו מבוטח בביטוח חיים של מנורה ביטוח ומבקש במסגרת תובענתו לייצג קבוצת מבוטחים, שהם בעלי "פוליסות ביטוח חיים משתתפות ברווחים" של מנורה ביטוח בתקופה שבין אוקטובר 2004 עד סוף מרס 2007. הסעד המרכזי המבוקש הינו לחייב את מנורה ביטוח להשיב את סכומי ההלוואות הנ"ל בסך כולל של כ- 153 מיליון ש"ח, או למצער סכום ההלוואות שמנורה ביטוח הצהירה לגביו כי המדובר בחוב מסופק וזאת בסך של כ- 62 מיליון ש"ח או סכום אחר שיתברר שלא יוחזר. כן מבוקש לחייב את מנורה ביטוח לפצות את חברי הקבוצה בגין הרווחים שהיו נצברים לזכותם בגין סכומי ההלוואות הנ"ל אילו לא היו מוענקות ללקוחותיה. מנורה ביטוח הגישה תגובתה לבקשה.

10. ביום 13 בפברואר, 2011 התקבלה במשרדי החברה ומנורה ביטוח, בקשה לאישור הגשת תובענה נגזרת בהתאם לסעיף 194 לחוק החברות, התשנ"ט-1999 (להלן - "הבקשה לאישור") וכן עותק מהתובענה הנגזרת אשר הוגשה על ידי בעל מניות בחברה. עניינה של הבקשה, כנטען בה, במעשיהם ו/או במחדליהם של נושאי משרה בכירים במנורה ביטוח ביחס להלוואות שהעניקה מנורה ביטוח ללא בטחונות כביכול. כתוצאה ממעשים ו/או מחדלים אילו, לפי טענת המבקש, נגרם למנורה ביטוח נזק בסך כולל של כ- 69 מיליון ש"ח (גובה ההפרשה לחובות מסופקים בגין ההלוואות הנ"ל וסכום הקנס שהטיל המפקח על מנורה ביטוח בגין הפעילות הנ"ל). החברה ומנורה ביטוח הגישו תגובתן לבקשה לאישור. יצויין כי ביום 6 בפברואר, 2011, ובהמשך להערות בית המשפט, ניתן פסק דין המוחק "בקשה לאישור" דומה קודמת שהוגשה על ידי אותו מבקש.

11. תובענה דומה לזו המפורטת בסעיף 6 לעיל, הוגשה ביום 24 בינואר, 2010 כנגד שומרה ביטוח. התובע מעמיד את נזקו האישי על סך של 6,500 ש"ח, ומעריך את סך הנזק לקבוצה כולה בכ- 29 מיליון ש"ח. שומרה ביטוח הגישה תגובתה לבקשה.

12. ביום 11 באפריל, 2010 הוגשה כנגד מנורה ביטוח כמו-גם כנגד שלוש חברות ביטוח נוספות (להלן - "הנתבעות"), תובענה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית (להלן - "הבקשה"). עניינה של התובענה הוא בטענה לפיה הנתבעות המחזיקות כספים שלא נדרשו על ידי בעלי זכויות בהם (מבוטחים, מוטבים ו/או יורשים), מפרות לכאורה חובות המוטלות עליהן לאיתור אותם בעלי זכויות ואף לא מעבירות את הכספים בהגיע המועד לכך לידי האפוטרופוס הכללי, זאת תוך התעשרות שלא כדין בשל גביית דמי ניהול בשיעור העולה על המותר או מתשואה שמניבים הכספים שלא נדרשו. הקבוצה אותה מבקשים התובעים לייצג הינה - כל בעלי הזכויות בנכסים המצויים בידי הנתבעות, באחריותן או בשליטתן, ואשר הנתבעות לא הביאו לידיעתם את דבר היותם בעלי נכסים כאמור. עילות התביעה הנטענות הן, בין היתר, הפרת חובה חקוקה, הפרת הוראות המפקח על הביטוח, הטעיה, חוסר תום לב, הפרת חוזה, רשלנות, הפרת חובת נאמנות ועשיית עושר ולא במשפט. הסעד המבוקש על ידי התובעים הינו מתן צווים מתאימים שיחייבו את הנתבעות לקיים את הוראות המפקח על הביטוח בעניין איתור בעלי הזכויות הנ"ל, השבה של כספים שנגבו שלא כדין ומינוי בעל תפקיד לצורך אכיפת הצווים שנתבקשו כאמור או מתן סעד אחר לטובת הקבוצה. סכום התביעה על פי התובענה לא ניתן להערכה. מנורה ביטוח הגישה תגובתה לבקשה.

13. ביום 19 באפריל, 2010 הוגשה כנגד מנורה ביטוח, כמו-גם כנגד ארבע חברות ביטוח נוספות (להלן - "הנתבעות"), תובענה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית (להלן - "הבקשה"). עניינה של התובענה הוא בטענה לפיה כאשר מפסיק ביטוח, מסיבה כלשהי (כגון הודעת המבוטח על ביטול הפוליסה, קרות אירוע הביטוח או מקרה אחר המפקיע את פוליסת הביטוח), הדבר קורה לרוב לאחר שנגבתה כבר פרמיה בגין החודש השוטף ולמרות שהמבוטח זכאי, לפי הטענה, לקבל החזר בגין החלק היחסי של החודש אין הנתבעות משיבות למבוטחים את החלק היחסי של הפרמיה החודשית או שהן משיבות אותו בערכים נומינליים.

א. תובענות מהותיות וייצוגיות ובקשות לאישור תובענות כייצוגיות (המשך)

13. (המשך)

הקבוצה אותה מבקשים התובעים לייצג הינה - כל מי שהוא ו/או שהיה מבוטח אצל מי מבין הנתבעות בפוליסת ביטוח כלשהיא (למעט פוליסת ביטוח רכוש) או יורשו של מבוטח כאמור ופוליסת הביטוח הופסקה מסיבה כלשהיא בין אם עקב ביטולה ע"י המבוטח ובין אם עקב קרות אירוע ביטוח. להערכת התובעים הקבוצה מונה כ- 2 מיליון מבוטחים.

עילות התביעה הנטענות הן, בין היתר, הפרות חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981 וחוק חוזה הביטוח, התשמ"א-1981, חוסר תום לב, הטעיה ומצג שווא, ועשיית עושר ולא במשפט. הסעד המבוקש על ידי התובעים הינו החזר סכום הפרמיות העודפות שנגבו שלא כדין ו/או שלא הוחזרו שלא כדין ו/או של הפרשי שערך שלא שולמו לכאורה לחברי הקבוצה, וכן צו עשה המורה לנתבעות לשנות את דרך פעולתן כמתואר בתובענה. הנזק האישי של התובעים ביחס לכל הנתבעות הועמד על סך של כ- 3,047 ש"ח בעוד שסכום התביעה הכולל כנגד כל הנתבעות חושב והוערך לסך של כ- 225 מיליון ש"ח. מנורה ביטוח הגישה תגובתה לבקשה.

14. ביום 18 באוגוסט, 2010 התקבלה במשרדי החברה, תביעה כנגד החברה וכנגד מנורה ביטוח, וכן בקשה לאישורה כתובענה ייצוגית, בהתאם לחוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו-2006 (להלן: "התביעה"). על פי הנתען בתביעה, מנורה ביטוח הפחיתה, שלא כדין, כספים מפוליסת ביטוח מנהלים של התובעת, בדרך של השמטת הפקדות שהועברו למנורה ביטוח. התובעת טוענת כי יש להטיל חבות גם על החברה, הואיל ויש לה שליטה אפקטיבית על פעילות מנורה ביטוח, כעולה מדוחותיה השנתיים. הקבוצה אותה מבקשת התובעת לייצג, כמפורט בתביעה, הינה כלל המבוטחים ו/או בעלי פוליסות ביטוח חיים אותן מנהלת ו/או מפעילה מנורה ביטוח, אשר, לפי הטענה, הופחתו, שלא כדין, מיתרתם בפוליסה כספים שהופקדו במנורה ביטוח (להלן: "חברי הקבוצה"). להערכת התובעת, הקבוצה מונה כ- 75,000 מבוטחים. עילות התביעה העיקריות הנטענות הן הפרת הסכם התקשרות, הפרת חובת נאמנות, עוולת הגזל, עוולת הרשלנות וחוסר תום לב. הסכום הנתבע על ידי התובעת באופן אישי עומד על סך של 5,784 ש"ח והנזק הנתען לקבוצה, על פי הערכת התובעת, עומד על סך של כ- 110 מיליון ש"ח. מנורה ביטוח טרם הגישה תגובתה לבקשה.

15. ביום 6 במרס, 2011, התקבלה במשרדי מנורה ביטוח, תובענה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית, בהתאם לחוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו-2006 (להלן: "הבקשה"). על פי הנתען בבקשה, נמצאה טעות בחישוב סך הצבירה בפוליסת ביטוח מנהלים ("קרן י") של התובע הייצוגי (להלן - "התובע") שנדמה כי אירעה (לפי הטענה) גם לגבי מבוטחים נוספים בפוליסות כאמור. הקבוצה אותה מבקש התובע הייצוגי לייצג, כמפורט בבקשה, הינה - "כלל העמיתים ו/או בעלי פוליסות ביטוח חיים ו/או פוליסות ביטוח מנהלים ו/או כל פוליסה אחרת בקרן י' שהופעלה בעבר בידי חברת מנוליף (אשר נרכשה בידי מנורה ביטוח) מקום בו הצבירה בפועל אינה תואמת את הצבירה אשר אמורה היתה להיות" (להלן - "הקבוצה המיוצגת"). עילות התביעה העיקריות על פי הבקשה הן: הפרת הסכם ההתקשרות; הפרת חובת נאמנות; עוולת הגזל והרשלנות וחוסר תום לב. הנזק האישי של התובע הוערך על ידו בסך כולל של כ- 70 אלף ש"ח, בעוד שהנזק המצרפי הנתען לכלל הקבוצה המיוצגת הוערך על ידי התובע בסך של כ- 50 מיליון ש"ח. הסעדים המבוקשים על ידי התובע הינם: אישור הבקשה; להורות על דרכים להוכחת נזקם של יחידים הקבוצה; לפסוק פיצוי כולל לפי הנזק המוערך כנ"ל; פסיקת פיצוי לתובע ייצוגי ושכ"ט לעורכי הדין המייצגים. מנורה ביטוח טרם הגישה תגובתה לבקשה.

16. ביום 21 באפריל, 2011, הוגשה כנגד מנורה ביטוח כמו גם כנגד שלוש חברות ביטוח נוספות (להלן - "הנתבעות") תובענה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית (להלן - הבקשה). עניינה של התובענה בטענה לגבייה, ללא כל עיגון בהסכם בין הצדדים, של סכומי כסף העולים, לטענת התובעים, כדי שיעור נכבד מן הפרמיה המשולמת על ידי המבוטח והמכונים "גורם פוליסה" ו/או "דמי ניהול אחריים". כרקע לדברים, מבהירים התובעים כי לחברות הביטוח הותר, כעקרון, לגבות בתנאים מסוימים תשלום הקרוי "גורם פוליסה" וזאת על פי חוזרים של המפקח על הביטוח, ואולם, לטענת התובעים, גביית עמלה זו מעולם לא סוכמה עמם ואף לא נאמר להם כי הם יחויבו בסכום כלשהו בגין דמי ניהול אחריים ו/או גורם פוליסה. עוד מציינים התובעים כי בשנת 2010 הגישו כנגד הנתבעות תביעה ובקשה לאשרה כייצוגית שעניינה אופן חישוב גורם הפוליסה שנגבה מהם ("התביעה הקודמת") וכי תביעה קודמת זו נמחקה לאור הסתלקות התובעים ממנה. עוד צוין, כי במסגרת תשובתן של הנתבעות לתובענה הקודמת, הודו, לטענת התובעים, הנתבעות בכך שגבו את גורם הפוליסה.

א. תובענות מהותיות וייצוגיות ובקשות לאישור תובענות כייצוגיות (המשך)

16. (המשך)

עוד ציינו התובעים כי ביום 12 באפריל, 2011 קיבל בית המשפט המחוזי (מרכז) בקשה לאישור תביעה ייצוגית שהגישו כנגד חברת ביטוח נוספת ואשר הינה זהה לתביעה נשוא דיווח זה. הקבוצה אותה מבקשים התובעים לייצג, כמפורט בבקשה, הינה כל מי שהוא ו/או היה מבוטח של הנתבעות או של מי מהן ושנגבה ממנו סכום כלשהו כ"גורם פוליסה" ו/או כ"דמי ניהול אחרים" (להלן - "הקבוצה המיוצגת").

עילות התביעה העיקריות על פי הבקשה הן: הטעיית לקוחות הן בשלב הטרם חוזי והן בשלב החוזי; הפרה של הוראות הדין ובפרט של חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981 והתקנות מכוחו; חוסר תום לב; התעשרות שלא כדין; הפרת הסכם; הפרת חובת חקוקה; וכי הסתמכות על הוראות ההסכמים, ככל שתהיה, הינה הסתמכות על תנאי מקפח בחוזה אחיד. הנזק האישי של כלל התובעים אשר חושב לצרכי נוחות ביחס לשנה ספציפית אחת הוערך בסך של 1,522 ש"ח בערך נומינלי כאשר הנזק הכולל של כלל חברי הקבוצה המיוצגת, לתקופה של 7 שנים, הוערך בהתבסס על הנחות שונות ביחס לגביית גורם פוליסה והתשואות השנתיות הרלבנטיות, בסך כולל של כ- 2.3 מיליארד ש"ח. הסעדים המבוקשים על ידי התובע הינם: תשלום סכום פיצוי/השבה השווה לסכום גורם הפוליסה שנגבה מחברי הקבוצה המיוצגת בפועל, בצירוף 85% מהתשואה שנמנעה מהם ביחס לסכום זה בשל כך שנוכה מן הפרמיה ולא הושקע בעבורם ולאור זכאותה של חברת הביטוח ל- 15% מהתשואה. בנוסף, נתבקש סעד של מתן צו עשה המורה לנתבעות לשנות את הדרך בה הן נוהגות בכל הקשור בגביית "דמי ניהול אחרים" ו/או "גורם פוליסה". מנורה ביטוח טרם הגישה תגובתה לבקשה.

17. ביום 1 ביוני, 2011, הוגשה כנגד מנורה ביטוח כמו גם נגד תשע חברות ביטוח נוספות (להלן - "הנתבעות") תובענה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית בהתאם לחוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו-2006 (להלן - "הבקשה"). עניינה של התובענה בטענה כי הנתבעות, משלמות תגמולי הביטוח, אשר תשלומם עוכב בשל עיקול או צווי כינוס או זכויות אחרות כלשהן של צדדים שלישיים, בערכים נומינליים ללא שיערוך וללא שהן משיבות למבוטחים הזכאים לתגמולי ביטוח את הפירות שנצמחו על אותם כספים. הקבוצה אותה מבקשים התובעים לייצג הינה כל מבוטחי הנתבעות וכן ניזוקים שתבעו את הנתבעות מכוח סעיף 68 לחוק חוזה הביטוח, התשמ"א-1981, אשר תגמולי ביטוח או כספים שהם היו זכאים להם מהנתבעות עוכבו כאמור לרבות מחמת סברה מוטעית של הנתבעות כאילו קיימים צווי עיקול או צווי כינוס או זכויות צד ג', ואשר קיבלו לבסוף מהנתבעות את תגמולי הביטוח או כספים אחרים בערכם הנומינלי בלבד או בצירוף הפרשי הצמדה בלבד ללא ריבית (להלן - "חברי הקבוצה"). עילות התביעה העיקריות על פי הבקשה הן: הפרת הוראות חוק השומרים, חוק חוזה הביטוח, פקודת הנזיקין, הפרת חובה חקוקה, עשיית עושר ולא במשפט והפרת חובת נאמנות. הנזק האישי שנגרם לפי הטענה לתובע אחד כנגד מנורה ביטוח עומד על סך של כ- 4,598 ש"ח ואילו הנזק שנגרם, לפי הערכה, לכלל התובעים עומד על סך של כ- 350 מיליון ש"ח, כאשר הנזק הקבוצתי הנטען כנגד מנורה ביטוח הוערך על סך של כ- 43 מיליון ש"ח. הסעדים המבוקשים על ידי התובעים הינם, בין היתר, לחייב את הנתבעות להשיב לחברי הקבוצה את כל הפירות שהפיקו הנתבעות מכוח החזקתן בתגמולי הביטוח (או בכספים אחרים) המעוכבים או את הפרשי ההצמדה והריבית בגין החזקת הכספים לאורך כל תקופת העיכוב, לפי הגבוה מבין השניים, וזאת בצירוף הפרשי הצמדה וריבית; לחייב את הנתבעות בתשלום פיצוי מיוחד אחר לפי שיקול דעת בית המשפט; להצהיר שהנתבעות חייבות תגמולי ביטוח או פיצויים לניזוקים משוערכים כדין ליום התשלום בפועל, כאשר תגמולים אלו שולמו לאחר המועד שנקבע לכך בין אם העיכוב בתשלוםם כדין ובין שהיה שלא כדין; להורות למשיבות לקבוע נהלים פנימיים בכל הקשור לאישור עיקולים או אישור "הודעות למחזיק" על מנת להבטיח שכספים של מבוטחים או זכאים אחרים לא יעוכבו בידי הנתבעות שלא כדין. מנורה ביטוח טרם השיבה לבקשה.

א. תובענות מהותיות וייצוגיות ובקשות לאישור תובענות כייצוגיות (המשך)

18. ביום 7 ביולי, 2011 הוגשה כנגד מנורה ביטוח (להלן: "הנתבעת") תובענה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית (להלן: "הבקשה"). עניינה של התובענה בטענה לגביית דמי אשראי ממבוטחי מנורה ביטוח, בביטוח כללי, בשיעור גבוה מתקרת הריבית השנתית המקסימלית שמנורה ביטוח רשאית לגבות או בשיעור ריבית גבוה מזה שהיא מציעה למבוטח. הקבוצה אותה מבקש התובע לייצג, כמפורט בבקשה, הינם כל בעלי הפוליסות ו/או המוטבים ו/או המבוטחים שבוטחו על ידי הנתבעת בפוליסות ביטוח בענפי הביטוח הכללי, ואשר שילמו לנתבעת דמי אשראי ו/או דמי גבייה ו/או דמי הסדר תשלומים תוך חריגה מהוראות הדין ו/או תוך חריגה משיעורי הריבית אשר הוצגו למבוטחים בפוליסות, החל מיום 1 במאי, 1984 (להלן: "חברי הקבוצה"). עילות התביעה העיקריות על פי הבקשה הן: הטעיית המבוטחים בשלב הטרם חוזי ובשלב החוזי, הפרה של הוראות הדין ובכלל זה, הוראות חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981 ותקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (קביעת אחידות מטבע בחוזי ביטוח ודמי ביטוח באשראי), התשמ"ד-1984; הפרת חובה חקוקה, הפרת חוזה, הפרה של חובת הגילוי המוגברת וחוסר תום לב במו"מ ובקיום החוזה, רשלנות, התעשרות שלא כדין והפרת הוראות המפקח על הביטוח.

נזקו האישי של המבקש, כשהוא משוערך ליום הגשת הבקשה, הועמד על סך של 18.16 ש"ח, בעוד שאומדן הנזק לכלל חברי הקבוצה החל מחודש מאי 1984, כשהוא משוערך ליום הגשת הבקשה, נע בין סך של כ- 162 מיליון ש"ח לבין סך של כ- 266 מיליון ש"ח. הסעדים העיקריים להם עותר המבקש הינם: השבה של הכספים שנגבו (לפי הטענה) ביתר שלא כדין בתוספת הפרשי הצמדה וריבית, ולרבות תוספת ריבית מיוחדת כמשמעותה בחוק חוזה הביטוח החל ממועד כל תשלום ועד השבת הסכומים בפועל; פיצוי בגין הפירות שנצברו מהכספים שנגבו שלא כדין וסעד של מתן צו עשה בכל הקשור בגביית דמי אשראי ו/או דמי גבייה ו/או דמי הסדר תשלומים בכל פוליסה קיימת. מנורה ביטוח טרם השיבה לבקשה.

19. ביום 24 ביולי, 2011, הוגשה כנגד מנורה ביטוח וכנגד שומרה ביטוח, וכן כנגד שמונה חברות ביטוח נוספות (להלן ביחד: "הנתבעות"), תובענה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית (להלן: "הבקשה" ו/או "התובענה"). עניינה של הבקשה בטענה כי הנתבעות גובות, בהיעדר הוראת חוק מפורשת ו/או הוראת חוק משנית ו/או החלטה של גוף מוסמך, "מרכיב העמסה" ו/או "מס אופנועים", המהווים תוספת של 4.3% מידי שנה מסך העלות בגין רכישת פוליסת ביטוח רכב חובה, ואשר על פי הנטען מטרתם לסבסד את הפסדי חברת הביטוח "הפול" (להלן: "הפול"), הנגרמים בעיקרם בגלל מבוטחי הרכב הדו גלגלי, המבוטחים בפול בביטוח שיווי. קרי, מבוטחים אשר לא השיגו כיסוי ביטוחי אצל מבטח. הבקשה נסמכת בעיקרה על דוחות מבקר המדינה לשנים 2001 ו-2009. הקבוצה אותה מבקשים התובעים לייצג, כמפורט בבקשה, הינם כל אותם רוכשי ו/או מחזיקי פוליסת ביטוח רכב חובה, אשר התקשרו עם הנתבעות החל משנת 2004 ועד נכון למועד הגשת הבקשה, מהם נגבה, על פי הטענה, תשלום שלא כדין במסגרת רכישת פוליסת ביטוח חובה (להלן: "חברי הקבוצה"). עילות התביעה העיקריות על פי הבקשה הן: הפרה של הוראות חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981 והוראות חוק חוזה הביטוח, התשמ"א-1981, הפרת חובה חקוקה, הפרת חוזה, מצג שווא, הטעייה, הפרה של חובת הגילוי, חוסר תום לב, הפרת פקודת הנזיקין, התעשרות שלא כדין והפרת חוק הגנת הצרכן, התשמ"א-1981. נזקו האישי של המבקש מס' 3 הנטען כלפי מנורה ביטוח מסתכם בסך של 58.87 ש"ח ונזקו האישי של המבקש מס' 7 הנטען כלפי מנורה ביטוח מסתכם בסך של 57.58 ש"ח וכלפי שומרה ביטוח (בגין 3 שנות ביטוח) 170.58 ש"ח, בעוד שאומדן הנזק לכלל מבוטחי מנורה ביטוח ושומרה ביטוח ביחס לשנים 2004-2010 ועל בסיס מכפלת 4.3% מדמי ביטוח חובה שנגבו (להלן: "התחשיב") הועמד על סך של כ- 114 מיליון ש"ח ו- כ- 50 מיליון ש"ח, בהתאמה. הנזק לכלל חברי הקבוצה, על בסיס התחשיב האמור, הועמד על סך של כ- 901 מיליון ש"ח. התובעים שמרו לעצמם את הזכות לצרף בהמשך את אומדן הנזקים לשנת 2011, ככל שיידרש. הסעדים העיקריים להם עותרים התובעים הינם השבה של הכספים שנגבו (לפי הטענה) ביתר וכן פסיקת גמול ושכר טרחת עורכי דין לטובת התובעים. מנורה ביטוח טרם השיבה לבקשה.

באור 6:

התחייבויות תלויות (המשך)

א. תובענות מהותיות וייצוגיות ובקשות לאישור תובענות כייצוגיות (המשך)

20. ביום 14 באוגוסט, 2011 הוגשה כנגד החברה וכנגד מנורה מבטחים פיננסים בע"מ, מנורה מבטחים קרנות נאמנות בע"מ (חברות בנות של החברה) וכן כנגד מר ר. אביגדור מנכ"ל מנורה קרנות ומנורה פיננסים לשעבר (להלן: "הנתבעים") תובענה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית בהתאם לחוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו-2006 (להלן: "הבקשה" ו/או "התובענה"). עניינה של התובענה והבקשה בטענה כי מעשיו החמורים והפלייליים לכאורה של מנכ"ל מנורה קרנות ואופן פעולתם של הנתבעים האחרים בקשר אליהם, גרמו, לפי הטענה לירידת ערך מניית החברה ולהפסד ונזק כספי לתובעים. הקבוצה אותה מבקשים התובעים לייצג, כמפורט בבקשה, הינה כל מי שהחזיק במניות החברה במועד כלשהו בין יום 26 ביולי, 2011 ועד ליום 4 באוגוסט, 2011, למעט המשיבים (להלן: "חברי הקבוצה"). עילות התביעה העיקריות על פי הבקשה הן: הפרה של הוראות דין שונות ובכללם, חוק החברות; חוק ניירות ערך; חוק השקעות משותפות בנאמנות; חוק יעוץ השקעות ותקנותיהן, אשר הפרתם מקנה, לפי הטענה, זכות תביעה לפי פקודת הנזיקין בעוולת הפרת חובה חקוקה, עוולת הרשלנות ועוולת התרמית. כמו-כן, על הטענה, הופרו לכאורה הוראות סעיף 12 ו-39 לחוק החוזים ואף נגרמה פגיעה באוטונומיית הרצון של התובעים. נזקם האישי של התובעים הוערך על ידם בסך של 2,243 ש"ח כאשר הנזק המצרפי לכלל חברי הקבוצה הועמד על ידם על סך של 217 מיליון ש"ח. הסעדים העיקריים להם עותרים התובעים הינם פיצוי לחברי הקבוצה בסך הנזק הנ"ל וכן פסיקת גמול ושכר טרחת עו"ד לטובת התובעים ובאי כוחם.

טבלה מסכמת:

ליום 30 בספטמבר, 2011		
בלתי מבוקר		
הסכום הנתבע	כמות תביעות	
אלפי ש"ח		
		תובענות שאושרו כתביעה ייצוגית:
5,400	1	צוין סכום המתייחס לחברה
-	-	התביעה מתייחסת למספר חברות ולא יוחס סכום ספציפי לחברה
-	1	לא צוין סכום התביעה
		בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות:
1,126,000	13	צוין סכום המתייחס לחברה
2,525,000	3	התביעה מתייחסת למספר חברות ולא יוחס סכום ספציפי לחברה (*)
-	1	לא צוין סכום התביעה
-	1	תביעות מהותיות אחרות (**)
	<u>20</u>	סך הכל

לתאריך הדיווח, סכום ההפרשה המצטבר של התביעות שהוגשו כנגד החברה, מנורה ביטוח ושומרה ביטוח כמפורט לעיל, מסתכם בכ- 21 מיליוני ש"ח.

(*) אחת התובענות הוערכה בסך של מאות מיליוני ש"ח ללא נקיבה בסכום כלשהוא.

(**) תובענה נגזרת (סעיף 10 לעיל).

באור 6: התחייבויות תלויות (המשך)

ב. בנוסף על הבקשות לאישור תובענות כייצוגיות שהוגשו כנגד הקבוצה וההליכים המשפטיים ואחרים, קיימת חשיפה כללית, אשר לא ניתן להעריכה ו/או לכמתה, הנובעת, בין היתר, ממורכבותם של השירותים הניתנים על ידי הקבוצה למבטחיה. מורכבות שירותים אלו צופנת בחובה, בין היתר, פוטנציאל לטענות פרשנות ואחרות עקב פערי מידע בין הקבוצה לבין הצדדים השלישיים לחוזה הביטוח הנוגעות לשורה ארוכה של תנאים מסחריים ורגולטורים. חשיפה זו מוגברת בתחומי החיסכון הפנסיוני והביטוח ארוך טווח, לרבות ביטוח בריאות, בהם פועלת הקבוצה. בתחומים אלו המדובר בפוליסות אשר נבחנות על פני שנים בהן מתרחשים שינויים במדיניות, ברגולציה ובמגמות הדין, לרבות בפסיקת בית המשפט. על כן בתחומים אלו קבלת פרשנות חדשה לאמור בפוליסות ביטוח ובמוצרים פנסיונים ארוכי טווח, יש לעיתים בכדי להשפיע על הרווחיות העתידית של הקבוצה בגין התיק הקיים, זאת בנוסף לחשיפה הגלומה בדרישות לפיצוי לקוחות בגין פעילות העבר. לא ניתן לצפות מראש את סוגי הטענות שיועלו בתחום זה ואת החשיפה הנובעת מטענות אלו ואחרות בקשר עם חוזה הביטוח המועלות, בין היתר, באמצעות המנגנון הדיוני הקבוע בחוק תובענות ייצוגיות.

באור 7: - אירועים מהותיים בתקופת הדיווח

א. ביום 24 במרס, 2011 אישר דירקטוריון החברה כניסה למשא ומתן עם חברת ביטוח ישיר השקעות פיננסיות בע"מ על הצטרפות למיזם להקמת חברה לביטוח ישיר בברזיל (להלן - המיזם / החברה המשותפת). היקף ההשקעה הצפוי במיזם עמד על סך של כ- 400 מיליון ריאל ברזילאי (כ- 890 מיליון ש"ח), כאשר לחברה הוצע להצטרף בשיעור החזקה של כ- 15% מהון החברה המשותפת. ביום 30 באוגוסט, 2011 הודיעה החברה כי המגעים בדבר ההשקעה במיזם הסתיימו מבלי שהתגבשו לכדי הסכם מחייב.

ב. ביום 29 במרס, 2011 חתמה מנורה ביטוח על הסכם לרכישת מלוא (100%) המניות הנכללות בהון המניות המונפק והנפרע של הבנק לפיתוח התעשייה בישראל בע"מ (להלן - הבנק). סכום התמורה המוערך בגין מניות הבנק הינו בסך של כ- 338 מיליון ש"ח. בנוסף, מנורה ביטוח תהא זכאית להפחתת התמורה אם בחלוף תקופה מוסכמת לא יגבה הבנק את כל או חלק מההלוואות הנכללות בתיק האשראי של הבנק, בכפוף לתנאים שונים שנקבעו בהסכם הרכישה. יצוין כי ההסכם מותנה בתנאים מתלים שונים, ובין היתר, קבלת אישורים רגולטוריים על פי הוראות הדין כמו גם קבלת אישור רשות המסים (RULING), בין היתר, בקשר למיזוג הבנק כאמור וכן בקבלת אישור בית המשפט המוסמך למיזוג. נכון לתאריך הדוח התקבלו כל האישורים הרגולטוריים ובכלל זה אישור בית המשפט למיזוג, אך טרם התקבל אישור רשות המסים.

ג. במהלך חודש יולי 2011 נעצר ונחקר על ידי רשות ניירות ערך (להלן - הרשות), מנכ"ל מנורה מבטחים קרנות נאמנות בע"מ, חברה נכדה של החברה (להלן - מנורה קרנות נאמנות) בחשד לביצוע עבירות פליליות בתחום שוק ההון. בהמשך לאמור, וכפי שנמסר ממנורה קרנות נאמנות, לא ידוע למנורה קרנות נאמנות על נזק שנגרם למחזיקי היחידות בקרנות, ובכל מקרה, מנורה קרנות נאמנות תדאג לכך שבעלי היחידות לא ייפגעו, אם וככל שנפגעו. בנוסף, למיטב ידיעת החברה, לחקירה אין כל נגיעה לחברות אחרות בקבוצה העוסקות, בין היתר, בתחום הביטוח, הפנסיה והגמל. ביום 15 באוגוסט, 2011 הודיע מנכ"ל מנורה קרנות נאמנות על התפטרותו מתפקידו כמנכ"ל מנורה קרנות נאמנות וכן מכל תפקידיו האחרים בקבוצה. החל מיום 18 בספטמבר, 2011 החל מר זיו שמש לכהן כמנכ"ל מנורה קרנות נאמנות ובמקביל גם כמנכ"ל מנורה מבטחים פיננסים בע"מ (חברת האם של מנורה קרנות נאמנות). ביום 22 באוגוסט, 2011 התקבלה בחברה תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית בקשר לאירועים הנ"ל. ראה ביאור 6 ס"ק 20 לעיל.

ד. בחודש אוגוסט 2011 חתמה מנורה ביטוח על שני הסכמי מכר, לפיהם תרכוש נכס מקרקעין ברמת גן, הכולל זכויות בנייה בהיקף של כ- 35 אלף מ"ר, תמורת כ- 136 מיליון ש"ח, בתוספת הפרשי הצמדה למדד, מע"מ והוצאות עסקה נלוות. בכוונת מנורה ביטוח להקים מבנה משרדים בעיקר לשימוש עצמי ולשימוש תאגידי נוספים בקבוצה. על פי אומדן ראשוני, עלות הקמת המשרדים מוערכת בכ- 285 מיליון ש"ח נוספים. יצוין כי ביום 27 באוקטובר, 2011 התקיים תנאי מתלה שנקבע בהסכמי המכר הנ"ל ובהתאם נכנסו הסכמים אלה לתוקף מלא.

באור 7: - אירועים מהותיים בתקופת הדיווח (המשך)

ה. בתקופת הדיווח נרשמו ירידות בשווקי ההון בארץ ובעולם, וזאת, בין היתר, על רקע הורדת דירוג האשראי של ארה"ב והמשבר המתמשך באיחוד האירופי.

הקבוצה מושפעת מירידות שערים בשווקי ההון הן באופן ישיר בתיקי הנוסטרו שלה, והן בדמי הניהול המשתנים שהיא גובה בגין ניהול הפוליסות המשתתפות ברווחים (בדרך של אובדן יכולת לגבות דמי ניהול משתנים ו/או בצורך לזכות את העמיתים בדמי ניהול משתנים בהם חוייבו). בנוסף, ירידת היקף הנכסים המנוהלים (בביטוח חיים תלויי תשואה, גמל, פנסיה וקרנות נאמנות), משפיעה על היקף דמי הניהול המחושבים כשיעור מהנכסים המנוהלים.

בתקופת הדוח נרשמה תשואה ריאלית שלילית בתיקי הפוליסות תלויות תשואה, וכתוצאה מכך, הסתכם אובדן ההכנסות העתידיות מאי גביית דמי הניהול המשתנים נכון לתאריך הדוח בסך של כ- 136 מיליוני ש"ח ובסך של כ- 118 מיליוני ש"ח עד סמוך למועד פרסום הדוחות הכספיים.

באור 8: - מסים על ההכנסה

א. ביום 27 במרס, 2011, נחתם הסכם בין התאחדות חברות הביטוח לבין שלטונות המס המאריך את תוקפו של ההסכם הקודם משנת 2008 לשנים 2009 ו- 2010. הדוחות הכספיים לשנים 2009 ו- 2010 וכן לתקופות של תשעה ושלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר, 2011 נערכו בהתאם לעקרונות ההסכם לשנת 2008.

ב. ביום 30 במאי, 2011, פורסמה הצעת חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מס' 185) (אי תחולת תקני דיווח כספי בינלאומיים – הארכת הוראת השעה לגבי שנת המס 2010), התשע"א – 2011, לתיקון סעיף 87א לפקודת מס הכנסה. משמעות הצעת החוק הינה שגם בשנת המס 2010 לא יחול תקן מס' 29 של המוסד הישראלי לתקינה בחשבונאות (החלת כללי IFRS) בקביעת ההכנסה החייבת לצורכי מס.

ג. בחודש אוקטובר 2011 אישרה ממשלת ישראל את פרק המסים הכלול בהמלצות הוועדה לשינוי סדר היום החברתי-כלכלי בראשותו של פרופ' מנואל טרכטנברג ובחודש נובמבר 2011 פורסמה הצעת חוק בנדון לשינוי חברתי כלכלי (מסים) (תיקוני חקיקה), התשע"ב-2011 (להלן ביחד – "ההמלצות"). בהתאם להמלצות תבטל ההפחתה ההדרגתית בשיעור מס חברות כפי שנקבעה בחוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום התוכנית הכלכלית לשנים 2009 ו-2010), התשס"ט-2009, שיעור מס חברות יעלה החל משנת 2012 ויעמוד על 25% ושיעור מע"מ יוותר על כנו בשיעור 16% ולא יופחת לשיעור של 15.5% משנת 2013.

למועד פרסום הדוחות הכספיים טרם הושלם מעשה חקיקה, ולפיכך ההמלצות אינן סופיות. יתרות המסים הנדחים הנכללות בדוחות הכספיים ליום 30 בספטמבר, 2011 מחושבות לפי שיעורי המס שבתוקף לתאריך הדוחות הכספיים ואינן מביאות בחשבון את ההשפעות העשויות לנבוע מההמלצות.

להלן שיעורי המס הסטטוטוריים אשר יחולו על חברות ומוסדות כספיים, בהתאם להמלצות:

שנה	שעור מס כולל	
	שעור מס רווח	שעור מס חברות
	%	
2011	16.0	24
2012 ואילך	16.0	25
	במוסדות כספיים	
	34.48	
	35.34	

השפעת השינויים כאמור על יתרות המסים הנדחים, אם אכן תאושרנה ההמלצות עד תום שנת 2011, תביא לקיטון ברווח הכולל בשנת 2011, שיקבל ביטוי כולו ברבעון האחרון של השנה, בסך של כ- 18,480 אלפי ש"ח. מתוך הסכום האמור סך של כ- 17,168 אלפי ש"ח שמקורו בהגדלת התחייבויות בגין מסים נדחים ייזקף לסעיף מסים על ההכנסה וסך של כ- 1,312 אלפי ש"ח ייזקף להון.

באור 9: - אירועים מהותיים לאחר תום תקופת הדיווח

א. בחודש אוקטובר 2011 גייסה החברה חוב בסך 100 מיליוני ש"ח באמצעות הנפקה פרטית של אגרות חוב לגופים מוסדיים על דרך של הרחבת סדרה א' הנסחרת בבורסה. לקראת ההנפקה, פרסמה חברת מדרוג דוח דירוג אשר קבע כי דירוג אגרות החוב של החברה נותר בעינו ועומד על דירוג של Aa3 באופק יציב. דוח הדירוג התבסס, בין היתר, על כך שיתבצע שינוי מבני הכולל את העברת מניות מבטחים פנסיה ממנורה ביטוח לחברה, תוך שנה ממועד הדירוג. במידה והשינוי המבני האמור לא יתבצע, ייבחן הדירוג מחדש. בנוסף, החברה הצהירה על כוונתה לשמור נכסים נזילים וקווי אשראי בשיעור של 125% מהחזרי החוב (קרן+ריבית), שנה מראש, בהתאם ללוח הסילוקין של אגרות החוב.

ב. ביום 3 באוקטובר, 2011 הודיעה חברת מדרוג בע"מ כי היא משאירה את דירוג כתבי ההתחייבות (סדרה א') שהונפקו על ידי חברה מאוחדת מנורה מבטחים גיוס הון בע"מ (להלן – מנורה גיוס הון) על כנו בדירוג Aa2 תוך הצבת אופק שלילי.

ג. ביום 6 באוקטובר, 2011, השלימה מנורה ביטוח גיוס חוב בהנפקה פרטית מגופים מוסדיים בהיקף של 200 מיליוני ש"ח באמצעות מנורה גיוס הון. כספי הגיוס ישמשו כהון משני מורכב במנורה ביטוח. לקראת ההנפקה פרסמה חברת מדרוג דוח דירוג אשר קבע כי דירוג כתבי ההתחייבות האמורים עומד על דירוג של Aa3 באופק שלילי.

תעודות התחייבות (סדרה ב') בנות 1 ש"ח ערך נקוב כל אחת, נושאות ריבית שנתית בשיעור של 4.65%, צמודות למדד המחירים לצרכן שפורסם בחודש אוגוסט 2011 ועומדות לפירעון בתשלום אחד ביום 14 באוקטובר, 2024. הריבית על תעודות ההתחייבות (סדרה ב') תשולם בתשלומים שנתיים ביום 14 באוקטובר של כל שנה קלנדרית החל משנת 2012 ועד מועד פירעונן הסופי בשנת 2024. עם זאת, למנורה גיוס הון אפשרות לפדיון מוקדם בשנת 2021, בהתקיים אחד מהתנאים הבאים: (1) במקביל לפדיון המוקדם של תעודות ההתחייבות (סדרה ב'), תנפיק מנורה גיוס הון מכשיר הון בעל איכות זהה או עדיפה; או (2) באישורו מראש של המפקח על הביטוח, ובתנאים שיקבע.

ככל שמנורה גיוס הון לא תנצל את זכותה לפדיון מוקדם, תשולם תוספת ריבית למחזיקי תעודות ההתחייבות על הריבית אותה נושאות תעודות ההתחייבות באותה עת, בגין יתרת התקופה (ממועד הפדיון המוקדם שלא נוצל כאמור ועד למועד הפירעון בפועל), שתהא בשיעור של 50% ממרווח הסיכון המקורי שנקבע בהנפקה ("הריבית המעודכנת"). תוספת הריבית כאמור תעמוד על שיעור של 1.235%.

כמו כן, בגין תעודות ההתחייבות (סדרה ב'), יידחו תשלומי קרן ו/או ריבית, אשר במועד הקובע לתשלומם תתקיימנה "נסיבות משהות", כהגדרתן בשטר. תשלומים אלו יידחו עד שיחדלו להתקיים ה"נסיבות המשהות" וזאת לא יותר משלוש שנים ממועד פירעון הריבית ו/או הקרן. תשלומי קרן וריבית אשר נדחו כאמור, ימשיכו לצבור הפרשי הצמדה וריבית בשיעור הריבית הנקובה בגין כתבי ההתחייבות כמפורט בשטר הנאמנות.

תמורת ההנפקה הסתכמה לסך של 200 מיליוני ש"ח והופקדה במנורה ביטוח בפיקדון נדחה בתנאי פירעון וריבית זהים לתנאי תעודות ההתחייבות. הפיקדון האמור הינו בדרגה שווה לכתבי ההתחייבות הנדחים שהנפיקה ו/או תנפיק מנורה ביטוח, ובעל מעמד נדחה לעומת שאר התחייבויותיה של מנורה ביטוח כלפי נושיה.

ד. ביום 1 בנובמבר, 2011 חילקה מבטחים פנסיה דיבידנד בסך של 350 מיליוני ש"ח למנורה ביטוח.

ה. ביום 23 בנובמבר, 2011 גייסה מבטחים פנסיה הון משני מורכב ממנורה ביטוח בסך של 30 מיליוני ש"ח. תנאי ההון המשני זהים לתנאי ההון המשני שמנורה ביטוח גייסה לרבות בשיעור הריבית, לוח הסילוקין והנסיבות המשהות כאמור בסעיף ג' לעיל.

פירוט נכסים עבור חוזים תלויי תשואה והשקעות פיננסיות אחרות של חברת ביטוח מאוחדת

א. נכסים עבור חוזים תלויי תשואה

להלן פירוט הנכסים המוחזקים כנגד חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה:

ליום 31 בדצמבר 2010 מבוקר	ליום 30 בספטמבר		השקעות פיננסיות: נכסי חוב סחירים נכסי חוב שאינם סחירים מניות השקעות פיננסיות אחרות סך הכל השקעות פיננסיות מזומנים ושווי מזומנים אחר
	2010	2011	
	בלתי מבוקר אלפי ש"ח		
3,978,995	3,800,063	4,037,138	
3,113,895	3,151,916	3,061,697	
3,226,378	2,928,536	2,486,492	
1,486,344	1,281,115	1,494,925	
11,805,612	11,161,630	11,080,252	
67,575	179,668	449,875	
100,832	130,944	120,850	
11,974,019	11,472,242	11,650,977	סך הכל נכסים עבור חוזים תלויי תשואה

פירוט נכסים עבור חוזים תלויי תשואה והשקעות פיננסיות אחרות של חברת ביטוח מאוחדת (המשך)

ב. השקעות פיננסיות אחרות

ליום 30 בספטמבר, 2011				
סה"כ	הלוואות וחייבים	זמינים למכירה	נמדדים בשווי הוגן דרך רווח והפסד	פירוט בסעיף
	בלתי מבוקר			
	אלפי ש"ח			
3,502,136	-	3,040,347	461,789	ג נכסי חוב סחירים
5,208,656	5,208,656	-	-	ד נכסי חוב שאינם סחירים
258,619	-	231,267	27,352	ה מניות
420,608	-	185,183	235,425	ו אחרות
<u>9,390,019</u>	<u>5,208,656</u>	<u>3,456,797</u>	<u>724,566</u>	סה"כ
ליום 30 בספטמבר, 2010				
סה"כ	הלוואות וחייבים	זמינים למכירה	נמדדים בשווי הוגן דרך רווח והפסד	פירוט בסעיף
	בלתי מבוקר			
	אלפי ש"ח			
3,699,912	-	3,297,371	402,541	ג נכסי חוב סחירים
4,826,029	4,826,029	-	-	ד נכסי חוב שאינם סחירים
270,081	-	245,765	24,316	ה מניות
377,492	-	117,482	260,010	ו אחרות
<u>9,173,514</u>	<u>4,826,029</u>	<u>3,660,618</u>	<u>686,867</u>	סה"כ
ליום 31 בדצמבר, 2010				
סה"כ	הלוואות וחייבים	זמינים למכירה	נמדדים בשווי הוגן דרך רווח והפסד	פירוט בסעיף
	מבוקר			
	אלפי ש"ח			
3,973,753	-	3,621,608	352,145	ג נכסי חוב סחירים
4,918,278	4,918,278	-	-	ד נכסי חוב שאינם סחירים
271,857	-	250,502	21,355	ה מניות
417,202	-	142,270	274,932	ו אחרות
<u>9,581,090</u>	<u>4,918,278</u>	<u>4,014,380</u>	<u>648,432</u>	סה"כ

פירוט נכסים עבור חוזים תלויי תשואה והשקעות פיננסיות אחרות של חברת ביטוח מאוחדת (המשך)

ג. נכסי חוב סחירים

ליום 30 בספטמבר, 2011		
הערך בספרים	עלות מופחתת	
בלתי מבוקר	אלפי ש"ח	
1,807,102	1,767,171	אגרות חוב ממשלתיות
		<u>נכסי חוב אחרים:</u>
1,690,668	1,738,089	נכסי חוב אחרים שאינם ניתנים להמרה
4,366	5,886	נכסי חוב אחרים הניתנים להמרה
3,502,136	3,511,146	סך הכל נכסי חוב סחירים
63,279		ירידות ערך קבועות שנזקפו לרווח והפסד (במצטבר)

ליום 30 בספטמבר, 2010		
הערך בספרים	עלות מופחתת	
בלתי מבוקר	אלפי ש"ח	
1,841,179	1,752,550	אגרות חוב ממשלתיות
		<u>נכסי חוב אחרים:</u>
1,854,538	1,737,511	נכסי חוב אחרים שאינם ניתנים להמרה
4,195	4,515	נכסי חוב אחרים הניתנים להמרה
3,699,912	3,494,576	סך הכל נכסי חוב סחירים
31,431		ירידות ערך קבועות שנזקפו לרווח והפסד (במצטבר)

ליום 31 בדצמבר, 2010		
הערך בספרים	עלות מופחתת	
מבוקר	אלפי ש"ח	
2,001,369	1,918,594	אגרות חוב ממשלתיות
		<u>נכסי חוב אחרים:</u>
1,968,254	1,887,279	נכסי חוב אחרים שאינם ניתנים להמרה
4,130	4,408	נכסי חוב אחרים הניתנים להמרה
3,973,753	3,810,281	סך הכל נכסי חוב סחירים
30,688		ירידות ערך קבועות שנזקפו לרווח והפסד (במצטבר)

פירוט נכסים עבור חוזים תלויי תשואה והשקעות פיננסיות אחרות של חברת ביטוח מאוחדת (המשך)

ד. נכסי חוב שאינם סחירים

ליום 30 בספטמבר, 2011	
שווי הוגן	ערך בספרים
בלתי מבוקר	
אלפי ש"ח	
2,879,662	2,370,121
2,865,514	2,838,535
5,745,176	5,208,656
	93,413

אגרות חוב ממשלתיות

אג"ח מיועדות

נכסי חוב אחרים:

נכסי חוב אחרים שאינם ניתנים להמרה

סך הכל נכסי חוב שאינם סחירים

ירידות ערך קבועות שנזקפו לרווח והפסד (במצטבר)

ליום 30 בספטמבר, 2010	
שווי הוגן	ערך בספרים
בלתי מבוקר	
אלפי ש"ח	
2,948,899	2,325,757
2,729,064	2,500,272
5,677,963	4,826,029
	93,299

אגרות חוב ממשלתיות

אג"ח מיועדות

נכסי חוב אחרים:

נכסי חוב אחרים שאינם ניתנים להמרה

סך הכל נכסי חוב שאינם סחירים

ירידות ערך קבועות שנזקפו לרווח והפסד (במצטבר)

ליום 31 בדצמבר, 2010	
שווי הוגן	ערך בספרים
מבוקר	
אלפי ש"ח	
2,908,310	2,335,973
2,792,478	2,582,305
5,700,788	4,918,278
	93,269

אגרות חוב ממשלתיות

אג"ח מיועדות

נכסי חוב אחרים:

נכסי חוב אחרים שאינם ניתנים להמרה

סך הכל נכסי חוב שאינם סחירים

ירידות ערך קבועות שנזקפו לרווח והפסד (במצטבר)

פירוט נכסים עבור חוזים תלויי תשואה והשקעות פיננסיות אחרות של חברת ביטוח מאוחדת (המשך)

ה. מניות

ליום 30 בספטמבר, 2011		
הערך בספרים	עלות	
בלתי מבוקר		
אלפי ש"ח		
249,172	305,406	מניות סחירות
9,447	7,492	מניות שאינן סחירות
258,619	312,898	סך הכל מניות
71,470		ירידות ערך קבועות שנזקפו לרווח והפסד (במצטבר)
ליום 30 בספטמבר, 2010		
הערך בספרים	עלות	
בלתי מבוקר		
אלפי ש"ח		
262,357	242,552	מניות סחירות
7,724	8,105	מניות שאינן סחירות
270,081	250,657	סך הכל מניות
44,594		ירידות ערך קבועות שנזקפו לרווח והפסד (במצטבר)
ליום 31 בדצמבר, 2010		
הערך בספרים	עלות	
מבוקר		
אלפי ש"ח		
261,200	231,449	מניות סחירות
10,657	10,414	מניות שאינן סחירות
271,857	241,863	סך הכל מניות
43,209		ירידות ערך קבועות שנזקפו לרווח והפסד (במצטבר)

פירוט נכסים עבור חוזים תלויי תשואה והשקעות פיננסיות אחרות של חברת ביטוח מאוחדת (המשך)

1. השקעות פיננסיות אחרות

ליום 30 בספטמבר, 2011		
הערך בספרים	עלות	
בלתי מבוקר		
אלפי ש"ח		
272,092	272,493	השקעות פיננסיות אחרות סחירות
148,516	174,360	השקעות פיננסיות אחרות שאינן סחירות
420,608	446,853	סך הכל השקעות פיננסיות אחרות
23,341		ירידות ערך קבועות שנזקפו לרווח והפסד (במצטבר)
ליום 30 בספטמבר, 2010		
הערך בספרים	עלות	
בלתי מבוקר		
אלפי ש"ח		
264,421	252,288	השקעות פיננסיות אחרות סחירות
113,071	116,523	השקעות פיננסיות אחרות שאינן סחירות
377,492	368,811	סך הכל השקעות פיננסיות אחרות
13,990		ירידות ערך קבועות שנזקפו לרווח והפסד (במצטבר)
ליום 31 בדצמבר, 2010		
הערך בספרים	עלות	
מבוקר		
אלפי ש"ח		
289,962	266,913	השקעות פיננסיות אחרות סחירות
127,240	136,482	השקעות פיננסיות אחרות שאינן סחירות
417,202	403,395	סך הכל השקעות פיננסיות אחרות
16,294		ירידות ערך קבועות שנזקפו לרווח והפסד (במצטבר)

השקעות פיננסיות המסווגות לאחרות כוללות בעיקר השקעות בתעודות סל, תעודות השתתפות בקרנות נאמנות, קרנות השקעה, נגזרים פיננסיים, חוזים עתידיים, אופציות, מוצרים מובנים.

**פרק ד':
הצגת נתונים כספיים
מתוך הדוחות הכספיים
המאוחדים לחברה**

מנורה מבטחים החזקות בע"מ

הצגת נתונים כספיים מתוך הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים
המיוחסים לחברה

ליום 30 בספטמבר, 2011

בלתי מבוקרים

תקנה 38'ד

מנורה מבטחים החזקות בע"מ

נתונים כספיים מתוך הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים המיוחסים לחברה

ליום 30 בספטמבר, 2011

בלתי מבוקרים

תקנה 'ד38

תוכן העניינים

דף

2	דוח מיוחד של רואה החשבון המבקר על מידע כספי נפרד לפי תקנה 'ד38 לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומיידים), התש"ל-1970
3	נתונים כספיים מתוך הדוחות המאוחדים על המצב הכספי
4	נתונים כספיים מתוך הדוחות המאוחדים על רווח והפסד
5	נתונים כספיים מתוך הדוחות המאוחדים על הרווח הכולל
6-7	נתונים כספיים מתוך הדוחות המאוחדים על תזרימי המזומנים
8	מידע נוסף

**לכבוד
בעלי המניות של מנורה מבטחים החזקות בע"מ**

**הנדון: דוח מיוחד של רואה החשבון המבקר
על מידע כספי ביניים נפרד לפי תקנה 138' לתקנות ניירות ערך
(דוחות תקופתיים ומידיים), התש"ל-1970**

מבוא

סקרנו את המידע הכספי הביניים הנפרד המובא לפי תקנה 138' לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומידיים), התש"ל - 1970 של מנורה מבטחים החזקות בע"מ (להלן - החברה) ליום 30 בספטמבר, 2011 ולתקופות של תשעה ושלושה חודשים שהסתיימו באותו תאריך. המידע הכספי הביניים הנפרד הינו באחריות הדירקטוריון וההנהלה של החברה. אחריותנו היא להביע מסקנה על המידע הכספי הביניים הנפרד לתקופות ביניים אלו בהתבסס על סקירתנו.

היקף הסקירה

ערכנו את סקירתנו בהתאם לתקן סקירה 1 של לשכת רואי חשבון בישראל - "סקירה של מידע כספי לתקופות ביניים הנערכת על ידי רואה החשבון המבקר של היישות". סקירה של מידע כספי נפרד ביניים מורכבת מבירורים, בעיקר עם האנשים האחראיים לעניינים הכספיים והחשבונאיים, ומיישום נוהלי סקירה אנליטיים ואחרים. סקירה הינה מצומצמת בהיקפה במידה ניכרת מאשר ביקורת הנערכת בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל, ולפיכך אינה מאפשרת לנו להשיג ביטחון שניודע לכל העניינים המשמעותיים שהיו יכולים להיות מזוהים בביקורת. בהתאם לכך, אין אנו מחוויים חוות דעת של ביקורת.

מסקנה

בהתבסס על סקירתנו, לא בא לתשומת ליבנו דבר הגורם לנו לסבור שהמידע הכספי הביניים הנפרד הנ"ל אינו ערוך, מכל הבחינות המהותיות, בהתאם להוראות תקנה 138' לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומידיים), התש"ל - 1970.

ליום	ליום 30 בספטמבר	
	2010	2011
31 בדצמבר	2010	2011
מבוקר	בלתי מבוקר	
	אלפי ש"ח	

נכסים שוטפים

8,551	12,818	26,139	מזומנים ושווי מזומנים
279,641	285,011	250,968	השקעות פיננסיות
1,545	-	1,145	מסים שוטפים לקבל
715	674	1,229	חייבים ויתרות חובה
11,942	8,462	7,600	יתרה שוטפת עם חברה מוחזקת
302,394	306,965	287,081	סה"כ נכסים שוטפים

נכסים לא שוטפים

9,581	6,710	18,778	הלוואות
2,103,566	2,059,878	1,925,055	השקעות בחברות מוחזקות
664,504	647,613	676,348	הלוואות לחברות מוחזקות
102,856	86,189	102,856	נדל"ן להשקעה
2,880,507	2,800,390	2,723,037	סה"כ נכסים לא שוטפים
3,182,901	3,107,355	3,010,118	

התחייבויות שוטפות

3,972	3,946	4,081	חלויות שוטפות של הלוואה מתאגיד בנקאי
69,526	68,928	71,436	חלויות שוטפות של אגרות חוב
-	585	-	מסים שוטפים לשלם
20,266	9,714	9,384	זכאים ויתרות זכות
93,764	83,173	84,901	סה"כ התחייבויות שוטפות

התחייבויות לא שוטפות

-	3,945	-	הלוואה מתאגיד בנקאי
813,331	808,277	764,087	אגרות חוב
798	689	867	התחייבויות בשל הטבות לעובדים
22,369	21,556	11,876	מסים נדחים
836,498	834,467	776,830	סה"כ התחייבויות לא שוטפות

הון המיוחס לבעלי מניות החברה

99,429	99,429	99,429	הון מניות
332,985	332,985	332,985	פרמיה על מניות
192,506	208,223	82,759	קרנות הון
1,627,719	1,549,078	1,633,214	יתרת עודפים
2,252,639	2,189,715	2,148,387	סה"כ הון
3,182,901	3,107,355	3,010,118	

24 בנובמבר, 2011

תאריך אישור הדוחות הכספיים

שי קומפל
מנהל כספים

ארי קלמן
מנהל כללי

מנחם גורביץ
יו"ר הדירקטוריון

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2010	ל- 3 חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		ל- 9 חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר	
	2010	2011	2010	2011
	בלתי מבוקר		בלתי מבוקר	
	אלפי ש"ח			

					<u>הכנסות</u>
257,428	86,285	(38,656)	198,347	32,778	רווח (הפסד) מחברות מוחזקות
56,067	11,599	(18,182)	42,370	(19,578)	הכנסות (הפסדים) מהשקעות ומימון
10,896	8,098	17,856	6,818	39,459	הכנסות מימון בגין הלוואות לחברות מוחזקות
14,167	-	-	(2,500)	-	עליית (ירידת) ערך נדל"ן להשקעה
669	174	234	482	602	הכנסות מהשכרת נכסים
(283)	(143)	-	(282)	-	הכנסות מדמי ניהול ואחרות
2,083	506	654	1,585	1,739	הכנסות מדמי ניהול מחברה מוחזקת
<u>341,027</u>	<u>106,519</u>	<u>(38,094)</u>	<u>246,820</u>	<u>55,000</u>	סך הכל הכנסות (הפסדים)
					<u>הוצאות</u>
51,617	20,405	14,330	36,173	53,394	הוצאות מימון
3,404	829	1,227	2,418	3,354	הוצאות הנהלה וכלליות
<u>55,021</u>	<u>21,234</u>	<u>15,557</u>	<u>38,591</u>	<u>56,748</u>	סך הכל הוצאות
286,006	85,285	(53,651)	208,229	(1,748)	רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה
4,390	(456)	(3,113)	5,254	(7,243)	מסים על ההכנסה (הטבת מס)
<u>281,616</u>	<u>85,741</u>	<u>(50,538)</u>	<u>202,975</u>	<u>5,495</u>	רווח נקי (הפסד)

לשנה שהסתיימה ביום	ל- 3 חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		ל- 9 חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר	
	2010	2011	2010	2011
	בלתי מבוקר		בלתי מבוקר	
מבוקר	אלפי ש"ח			
281,616	85,741	(50,538)	202,975	5,495
19,109	21,152	(43,290)	35,313	(110,742)
<u>300,725</u>	<u>106,893</u>	<u>(93,828)</u>	<u>238,288</u>	<u>(105,247)</u>

רווח נקי (הפסד) המיוחס לחברה
רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לחברות
המוחזקות, נטו

סה"כ הרווח (ההפסד) הכולל המיוחס לחברה

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2010	ל- 3 חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2010		ל- 9 חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2011	
	2010	2011	2010	2011
מבוקר	בלתי מבוקר		בלתי מבוקר	
	אלפי ש"ח			
281,616	85,741	(50,538)	202,975	5,495
(10,049)	25,435	40,563	(2,526)	73,101
(14,167)	-	-	2,500	-
(257,428)	(86,285)	38,656	(198,347)	(32,778)
4,390	(456)	(3,113)	5,254	(7,243)
(277,254)	(61,306)	76,106	(193,119)	33,080
134	(1)	(28)	25	69
3,509	3,969	(363)	3,550	(514)
7,487	(16,228)	(8,523)	(3,065)	(1,123)
11,130	(12,260)	(8,914)	510	(1,568)
(26,671)	(26,284)	(27,359)	(26,284)	(39,069)
17,988	2,818	2,661	12,724	11,755
(7,617)	(6,136)	(1,147)	(7,199)	(4,969)
1,830	-	-	1,830	2,090
376	-	-	376	100,027
(14,094)	(29,602)	(25,845)	(18,553)	69,834
1,398	(17,427)	(9,191)	(8,187)	106,841
(10,309)	(8,476)	(16,552)	(6,174)	(24,505)
(8,911)	(25,903)	(25,743)	(14,361)	82,336

תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת

רווח נקי (הפסד)

התאמות הדרושות להצגת תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת:

התאמות לסעיפי רווח והפסד:

הוצאות (הכנסות) מימון, נטו
ירידה (עליה) בשווי ההוגן של נדל"ן להשקעה
הפסדים (רווחים) מחברות מוחזקות
מסים על ההכנסה (הטבת מס)

שינויים בסעיפי נכסים והתחייבויות:

שינוי בהתחייבויות בשל הטבות לעובדים, נטו
ירידה (עלייה) בחייבים ויתרות חובה
עלייה (ירידה) בזכאים ויתרות זכות

מזומנים ששולמו והתקבלו במהלך התקופה:

ריבית ששולמה
ריבית שהתקבלה
מסים ששולמו
מסים שהתקבלו
דיבידנד שהתקבל

מזומנים נטו שנבעו מפעילות (ששימשו לפעילות) שוטפת המיוחסים לחברה כחברה אם

מזומנים נטו ששימשו לפעילות שוטפת בגין עסקאות עם חברות מוחזקות
מזומנים נטו שנבעו מפעילות (ששימשו לפעילות) שוטפת

לשנה שהסתיימה	ל- 3 חודשים שהסתיימו		ל- 9 חודשים שהסתיימו	
	ביום 31 בדצמבר 2010	ביום 30 בספטמבר 2010	ביום 30 בספטמבר 2011	ביום 30 בספטמבר 2010
מבוקר		בלתי מבוקר	בלתי מבוקר	
		אלפי ש"ח		
	(270)	-	-	(270)
	(18,097)	25,928	61,622	(31,629)
	(2,055)	11	255	679
	(20,422)	25,939	61,877	(31,220)
	(259,104)	(268,338)	18,185	(242,544)
	(279,526)	(242,399)	80,062	(273,764)
	253,820	253,820	-	253,820
	-	-	(71,025)	-
	(3,957)	-	-	-
	249,863	253,820	(71,025)	253,820
	(18)	(20)	(240)	(20)
	(38,592)	(14,502)	(16,946)	(34,325)
	47,143	27,320	43,085	47,143
	8,551	12,818	26,139	12,818
	8,551	12,818	26,139	12,818

תזרימי מזומנים מפעילות השקעה

רכישת נדל"ן להשקעה
רכישת ניירות ערך הנמדדים בשווי הוגן דרך
רווח והפסד, נטו
החזר (מתן) הלוואות לזמן ארוך
מזומנים נטו שנבעו מפעילות (ששימשו
לפעילות) השקעה המיוחסים לחברה כחברה
אם
מזומנים נטו שנבעו מפעילות (ששימשו
לפעילות) השקעה בגין עסקאות עם חברות
מוחזקות
מזומנים נטו שנבעו מפעילות (ששימשו
לפעילות) השקעה

תזרימי מזומנים מפעילות מימון

הנפקת אגרות חוב (בניכוי הוצאות הנפקה)
פרעון אגרות חוב
פרעון הלוואה לזמן ארוך מתאגיד בנקאי
מזומנים נטו שנבעו מפעילות (ששימשו
לפעילות) מימון
הפרשי שער בגין יתרות מזומנים ושווי
מזומנים

עלייה (ירידה) במזומנים ושווי מזומנים
יתרת מזומנים ושווי מזומנים לתחילת
התקופה

יתרת מזומנים ושווי מזומנים לסוף התקופה

כללי

מידע כספי נפרד זה ערוך במתכונת מתומצתת בהתאם להוראות תקנה 38ד' לתקנות ניירות ערך (דוחות כספיים ומיידים), התש"ל-1970 ואינו כולל את כל המידע הנדרש לפי תקנה 39' והתוספת העשירית לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומיידים), התש"ל - 1970. יש לעיין במידע כספי נפרד זה בהקשר למידע הכספי הנפרד על הדוחות הכספיים השנתיים ליום 31 בדצמבר, 2010 ולשנה שהסתיימה באותו תאריך ולמידע הנוסף אשר נלווה אליהם.

דיבידנד מחברת בת

ביום 26 במאי, 2011, החליט דירקטוריון מנורה ביטוח על חלוקת דיבידנד במזומן לחברה בסך של 100 מיליון ש"ח. הדיבידנד חולק ביום 29 במאי, 2011.

אירועים לאחר תקופת הדיווח

א. בחודש אוקטובר 2011 גייסה החברה חוב בסך 100 מיליוני ש"ח באמצעות הנפקה פרטית של אגרות חוב לגופים מוסדיים על דרך של הרחבת סדרה א' הנסחרת בבורסה. לקראת ההנפקה, פרסמה חברת מדרוג דוח דירוג אשר קבע כי דירוג אגרות החוב של החברה נותר בעינו ועומד על דירוג של Aa3 באופק יציב. דוח הדירוג התבסס, בין היתר, על כך שיתבצע שינוי מבני הכולל את העברת מניות מבטחים פנסיה ממנורה ביטוח לחברה, תוך שנה ממועד הדירוג. במידה והשינוי המבני האמור לא יתבצע, ייבחן הדירוג מחדש. בנוסף, החברה הצהירה על כוונתה לשמור נכסים נזילים וקווי אשראי בשיעור של 125% מהחזרי החוב (קרן+ריבית), שנה מראש, בהתאם ללוח הסילוקין של אגרות החוב.

ב. בחודש אוקטובר 2011 אישרה ממשלת ישראל את פרק המסים הכלול בהמלצות הוועדה לשינוי סדר היום החברתי-כלכלי בראשותו של פרופ' מנואל טרכטנברג ובחודש נובמבר 2011 פורסמה הצעת חוק בנדון לשינוי חברתי כלכלי (מסים) (תיקוני חקיקה), התשע"ב-2011 (להלן ביחד – "ההמלצות"). בהתאם להמלצות תבוטל ההפחתה ההדרגתית בשיעור מס חברות כפי שנקבעה בחוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום התוכנית הכלכלית לשנים 2009 ו-2010), התשס"ט-2009, שיעור מס חברות יעלה החל משנת 2012 ויעמוד על 25% ושיעור מע"מ יוותר על כנו בשיעור 16% ולא יופחת לשיעור של 15.5% משנת 2013.

למועד פרסום הדוחות הכספיים טרם הושלם מעשה חקיקה, ולפיכך ההמלצות אינן סופיות. יתרות המסים הנדחים הנכללות בדוחות הכספיים ליום 30 בספטמבר, 2011 מחושבות לפי שיעורי המס שבתוקף לתאריך הדוחות הכספיים ואינן מביאות בחשבון את ההשפעות העשויות לנבוע מההמלצות.

להלן שיעורי המס הסטטוטוריים אשר יחולו על חברות ומוסדות כספיים, בהתאם להמלצות:

שיעור מס כולל במוסדות כספיים	שיעור מס רווח		שנה
	שיעור מס חברות	%	
34.48	24	16.0	2011
35.34	25	16.0	2012 ואילך

השפעת השינויים כאמור על יתרות המסים הנדחים, אם אכן תאושרנה ההמלצות עד תום שנת 2011, תביא לקיטון ברווח הכולל בשנת 2011, שיקבל ביטוי כולו ברבעון האחרון של השנה, בסך של כ-18,480 אלפי ש"ח. מתוך הסכום האמור סך של כ-4,582 אלפי ש"ח שמקורו בהגדלת התחייבויות בגין מסים נדחים ייזקף לסייעף מסים על ההכנסה, סך של 12,586 אלפי ש"ח ייזקף לסייעף תוצאות חברות מוחזקות וסך של כ-1,312 אלפי ש"ח ייזקף להון.